

Jēkabs Ziedars

Šūpo šūpuli

Kā apturēt tautas izmiršanu

Studija

Izdevusi B. Ziedare
2009. gads

UDK 314+316.356.2

Zi 070

Redaktors Dr. habil. agr. emer. Arturs Antonijs.

Valodas konsultante un korektore Dr. Baiba Ziedare.

Vāku zīmējusi Lelde Šmits,
2002. gada Annas Ziedares vasaras vidusskolā,
Dzintaros, Normanvillē, Dienvidaustrālijā.
Zīmējums lietots kā vāks tā gada skolas žurnālam.

1. izdevums 1000 eks.

Autora dāvinājums bibliotēkām un sabiedriskiem darbiniekiem.

Skatīt arī www.eraksti.lv, DELFI grāmatnīca, bezmaksas nodalījumā
Ziedars Jēkabs "Šūpo šūpuli".

Izdevējs: Baiba Ziedare

Silarāju 23, Piņķi, LV 2107, Latvija

Telefons 613 9841 9373, e pasts <baiba@tpg.com.au>

Drukāts: SIA "Jelgavas tipogrāfija"

Maketētāja: Marta Grīnberga

ISBN 978-9984-39-797-9

Satura rādītājs.

Angļu paruna.....	5
Sākumā bija vārds.....	7
Valstvērs, politiķis, zinātnieks, lajs.....	9
Mūsu paražu posts.....	21
Šīs studijas problēmu definīcijas.....	25
Teorētiskas iespējas rīcībai.....	28
Kas notiek un kāpēc?.....	32
Praktiskas iespējas notiekošā izmaiņai.....	35
Katrai latvietei - četri bērni.....	38
Katram latvietim - četri bērni.....	47
Kā saskaitīt latviešus?.....	49
Cik žēl, ka mēs esam tik maz, cik esam, bet vairāk mēs nevaram būt.....	50
Mēs esam tik, cik mēs esam.....	56
Valsts valdības un sabiedrības vadītāju uzskati.....	60
Bērnu un ģimenes lietu ministrija.....	61
Jauns jēdziens Latvijā.....	66
Labklājības ministrija.....	69
Iesniegums Saeimā.....	72
Reģionālās attīstības un pašvaldību ministrija.....	73
Pāvests Jānis Pāvils II.....	77
Eiropas Savienība un Eiropas komisija.....	78

Ārzemju latviešu iespējas un vadības nostāja.....	80
Pasaules brīvo latviešu apvienība.....	81
Latvijas brīvības fonds.....	84
Zelta atslēga Latvijas nācijas pastāvēšanai.....	87
Vai kādam rūp Latvijas liktenis?.....	93
Mēs gribam, lai Latvijā būtu vairāk bērnu!.....	95
Dzemdēt nav “šiki”.	96
Otrā tāfele.....	98
Mēs gribam vairāk bērnu!.....	100
Vairāk bērnu Latvijai!	102
Tautas balss.....	106
Dzīvība.....	106
“Latvieti! Kur ir tavi bērni?”	114
Būt vai nebūt?	119
Tikai ar bērniem, meitiņ, nesteidzies!	125
Un kur pazuduši Latvijas bērni?	134
Ko tad tā tauta saka?	138
Rakstu sērija portālā TautasForums.lv.....	141
“Tautas izmiršana.”	141
“Visas dzīvas zivis peld pret straumi!”	144
“Saules mūžu Latvijai!”	147
“Pēdējais latvietis?”	150
“10 miljoni cilvēkgadu toreiz un tagad”	152
„Zelta atslēga Latvijas nācijas pastāvēšanai”	153
Grāmatas jēga.....	155

Roka, kas šūpo šūpuli,
valda pasauli.

Angļu paruna.

Sākumā bija vārds.

Brīvdabas baznīca "Dzintaros", Normanvillē, Austrālijā.
Tālumā St. Vincenta līcis. Līča ziemeļu galā ir Adelaides pilsēta,
dienvidu galā Ņenguru sala un Dienvidu okeāns.

Senā pagātnē Dievs bija radījis tautas un nu aicināja tās uz zemes dališanu. Katra saņēma, kādu vēlējusies. Kad visas ar guvumu izklīdušas, ierodas latvietis:

“Es te pēc zemes... teica, ka dališot...”

“Bet viss jau izdalīts. Kur tad tu biji?”

“Nu... darbiņu bija jāpabeidz... Nevar jau pusratā pamest.”

“Nu, re, nokavēji!”

“Žēl gan, bet neko darīt!”

Dievam kļūst žēl latvieša. Viņš izņem no azotes tādu mazītiņu zemes gabaliņu un dod latvietim:

“Es gan to taupīju sev, bet, še, ņem!”

No tā laika to zemes pleķīti sauc par Dievzemīti. Kad latvietis tur apmetās dzīvot, viņš to nosauca par Latviju! Tas nozīmē ka, lai Dievzemīte turpinātu palikt par Latviju, ir nepieciešams, ka Latvijā dzīvo latvietis. Latvietis ir Latvijā dzīvojis jau daudzus simtus gadus. Latvija ir Latvija tāpēc, ka tur dzīvo latvietis. Tas ir priekšnoteikums!

Šī pirmā daļa būtībā radās 2003. gadā kā semināra teksts abiturientu klasei Annas Ziedares vasaras vidusskolā “Dzintaros” Normanvillā, kas ir ap 100 km dienvidos no Adelaides, Austrālijā.

Seminārs par zemo dzimstību Latvijā tika ļoti labi uzņemts. Pārrunājot Latvijas dzimstības problēmu ar bijušo adelaidieti, profesoru Dr. Jāni Priedkalnu, viņš izteica domu, ka dzimstības veicināšanas organizācijai, tādai, kas nevāktu ziedojumus un nenodarbotos ar pabalstu izsniegšanu, varētu būt sava niša citu Latvijas neskaitāmo organizāciju starpā.

Tā ideja patika toreizējai abiturientu klasei. No angļu parunas: “Roka, kas šūpo šūpuli, valda pasauli” izveidojās sauklis “Šūpo šūpuli”. Tas kļuva par nosaukumu skolas avīzei, un tās avīzes titullapa ir šīs grāmatas vāka zīmējums.

Roka, kas šūpo šūpuli, valda pasauli! Šūpo šūpuli!

Valstvīrs, politiķis, zinātnieks, lajs.

Latvijas pirmais Valsts prezidents Jānis Čakste bija pirmais, kurš jaundibinātajā valstī vērsa laikabiedru uzmanību uz tautas dzimstības veicināšanas nepieciešamību jau 1919. gada 17. novembrī, kad Latvijas armija vēl turpināja valstī vajāt bermontiešus, uzrunājot tautietes ar “diskrētu lūgumu”: “Tagad nu, mīļās tautietes, kad Latvija ir pierādījusi, ka viņa ir dzīvotspējīga, tagad, kur visas sirdis pukst priekš šīs mūsu Latvijas, kur visas rokas priekš viņas strādā, kur jūs pašas nevien nenogurušas strādājiet, bet pat ziedojiet tai savas rotas, tagad es vēl jūs lūgtu: padariet mūs stiprus, dodiet mums bērnus. Apdomājiet, ja sistēmu (divu bērnu vai pat bezbērnu) vietā katrā mūsu ģimenē mudžētu sešas mazas galviņas, tad jau pēc viena auguma mēs skaitītu Latvijā nevis 2 un pus miljona iedzīvotāju, bet 7 un pus miljona! Es paredzu, jūs pacelsit pirkstu un rādīsīt man citus, daudz lielākus noziedzniekus pret savu tautu – mūsu vecpuišus. Es jums piekrītu. Īsti patrioti viņi nav. Tas ir skaidri. Bet, kas ar tiem darāms, par to būs jāaprunājas ar mūsu finanšu ministru. Līdz šim jūs, mūsu tautietes, dzīvi atsaucāties uz katru uzaicinājumu pēc palīdzības, kad vīrieši vai strādāja vai karoja, lai uzceltu Latvijas valsti. Es esmu pārliecināts, ka jūs neliegsities padarīt Latviju stipru un varenu. Un to jūs variet.”

Te nu jāpaskaidro, ka starpkaru Latvijā uzturēja priekšstatu par laulību kā sabiedrisku pienākumu, kura tiešais uzdevums ir bērnu radīšana, jo no tā atkarīga tautas un valsts eksistence un labklājība. Šajā kontekstā moralizētāji vecpuišus vērtēja kā noziedzniekus pret savu tautu, jo “vīrieši, palikdami vecpuišos, grēko pret sevi, sievieti, sabiedrību un valsti”. Tāpēc Čakstes lūgums tautietēm politiski aktīvajās

sievietēs un vecpuišos uzjundīja kaismīgu reakciju. Tolaik populārā publiciste Ivande Kaija tūdaļ ierosināja “aplīkt cienījamos vecpuišu kungus ar tādu nodokli, par kuru katram būtu uzturams Čakstes tēva priekšā liktais sešu galvu bērnu pulciņš”. Tamlīdzīgi ierosinājumi neapsīka no valsts dibināšanas līdz pat tās okupācijai. Tomēr pirmā iniciatīva jaunajā valstī - rūpes par latviešu dzimstību pieder Jānim Čakstem, un viņam nūdien bija morālas tiesības aizrādīt.

Ministru prezidents Einars Repše 2002. - 2003. gadu mijas uzrunā solīja, ka līdz rudenim, kad paredzēts referendums par Latvijas iestāšanos ES, katram būs laiks un iespēja iepazīties ar iestāšanās noteikumiem un izdarīt pamatotu izvēli. Repše norādīja, ka pieeja vienotam Eiropas tirgum un NATO sniegtajām drošības garantijām, “veicinās tautas saimniecisko rosību, uzlabos materiālo stāvokli un samazinās bezdarbu”. „Mēs iekļausimies vienotā Eiropā, kas galu galā nozīmēs labklājību mūsu bērniem arī turpmākajās paaudzēs. Valdība varēs pienācīgi rūpēties par sirmgalvjiem un viņu pensijām“, sacīja premjers.

Liēlu uzmanību savā runā premjers vēltīja satraucošajai demogrāfijas problēmai. „Mēs izmirstam! Burtiski un neapturami. Tā gan nav tikai Latvijas nelaime, zemi dzimstības līmeņi ir raksturīgi visai Eiropai. Knapi pāri vienam bērnam uz katriem diviem pieaugušajiem“, sacīja premjers. Šīs problēmas risināšanai, viņaprāt, valdība vien „neko daudz nevar darīt. Var, protams, palielināt pabalstus, uzlabot ekonomisko stāvokli, salabot ceļus un mazināt bezdarbu, kas arī tiks darīts, bet ar to vien nepietiks.“ „Te vajadzīgs arī kas cits – miers un klusums, harmonija un lauku gaiss, nesteidzīga un laimīga dzīve, putnu dziesmas no rītiem aiz loga. Varbūt tas ir vēl viens iemesls valdībai rūpēties par lauku attīstību,

par to, lai tur atgrieztos dzīvesprieks un cilvēki, un lai visi, tur dzīvojot, būtu laimīgi,“ sacīja Repše. Viņš arī uzsvēra, ka pilsētas iedzīvotāji nonākuši „tādā kā dzīves ritenī“. „Darbs un panākumi, darbs un karjera, karjera un attīstība, steiga un nevaļa, stress un pārslodze. Kā vārdā, ja tauta mirst!“ satraucās premjers.

Runājot par viņa vadītās valdības uzdevumiem, Repše pieminēja atbrīvošanos no „korupcijas, pārmērīgas birokrātijas un valsts patvaļas pret cilvēku“, kā arī nevēlamo novēršanu. Ministru prezidents novēlēja iedzīvotājiem Jauno gadu sagaidīt gaišā noskaņā. „Nav jau nekāds kara lauks Latvijā, mums ir miers, sekmīgi attīstās tautsaimniecība, līdz ar to visam vajadzētu kļūt labāk“, sacīja Repše. „Katrā ziņā valdība darīs to, kas valdībai jādara, jūs katrs to, ko pats uzskatīsiet par svarīgu un vajadzīgu, bet mums visiem, visai Latvijas tautai vēlū laimīgu un panākumiem bagātu nākamo 2003. gadu“, vēlēja premjers. (BNS, 02.01.2003)

Pēteris Zvidriņš, Pasaules un Eiropas demogrāfu asociāciju loceklis, savā publikācijā: “Mēs izmirstam? Jā! Izmirsim? Visticamāk, ka ne!” uzstāda jautājumu un arī atbild. Seko publikācijas pilns teksts.

Savā Jaungada uzrunā tautai Ministru prezidents Einars Repše ir atzinis, ka tauta iet bojā. Paradoksāli, ka tas pateikts tikai tagad, kad jau parādījušās demogrāfiskās atveseļošanās iezīmes. Kritiskais periods bija 1994. - 1998. gads, kad ik gadu mirušo skaita pārsvars pār dzimušo skaitu sasniedza 15 - 18 tūkstošus, un dzimstības līmenis jau bija zemākais pasaulē. Turklāt emigrācija bija augstāka nekā tagad. Iepriekšējās valdības pat nemēģināja nopietni risināt demogrāfiskās problēmas. Par to liecina arī tas, ka pērn oficiāli tika pārtraukta valdības Demogrāfiskās komisijas darbība. Pēc būtības ar

Ministru prezidenta rīkojumu izveidotā komisija darbu pārtrauca jau 1999. gadā, taču ne tās vadītājus ministrus, nedz valdības tas nesatrauca. Objektīvi izvērtējot situāciju, jāatzīst, ka arī iepriekšējos gados komisijas darbs nebija pietiekami produktīvs savu ierobežoto pilnvaru dēļ. To vadīja labklājības ministrs, un valsts mēroga jautājumus tas risināja visai maz.

Pamatoti rodas jautājums, kāpēc demogrāfiskās krīzes un valstiski svarīgos demogrāfiskās politikas pilnveidošanas jautājumus neizskatīja valdības sēdēs, pieņemot krīzes situācijai atbilstošus lēmumus. Tādus priekšlikumus vairākkārt pauda šo rindiņu autors (P. Zvidriņš), kā arī atsevišķi citi speciālisti un politiķi. Acīmredzot tāpēc, ka valdībai bija citas prioritātes un izpratne par sociālo (arī demogrāfisko) procesu regulēšanas iespējām. Interesanti, ka apstākļos, kad Latvijai bija gandrīz visaugstākā mirstība un viszemākā dzimstība Eiropā, bijušais premjers, komentējot 2000. gada tautas skaitīšanas iepriekšējos rezultātus, teica: „Es vēl neuzņemšos pateikt, vai demogrāfiskā situācija Latvijā ir laba vai slikta?“ Rīgas Balss, 21.11. 2000.

Tādas attieksmes rezultātā visiem demogrāfijas pētījumiem valstī bija un ir atvēlēts mazāk līdzekļu nekā, piemēram, valsts akciju sabiedrību Latvijas dzelzceļš vai Latvenergo vadītāju darba algām. Valdība neatrada par iespēju kaut minimāli finansiāli atbalstīt arī Demogrāfiskās komisijas locekļu darbu.

Salīdzinājumam atzīmēsim, ka pat padomju apstākļos Latvijas direktīvo institūciju vadītāji, riskējot ar Maskavas aizrādījumiem, izšķīrās par sistemātisku latviešu tautai vitāli svarīgu jautājumu risināšanu, pirmo reizi PSRS īstenojot reģionālus demogrāfiskus pasākumus. Turklāt jau 1976.gadā tika izveidota starpresoru komisija demogrāfijas jautājumos ar valdības vadītāja vietnieku priekšgalā. Rezultātā Latvija bija pirmā padomju republika, kur 80. gadu vidū tika izstrādāta īpaša demogrāfiskās atveseļošanas programma,

kas bija efektīva un par kuru interesējās arī ANO speciālisti. Vēlētos arī atgādināt, ka ANO starptautiskās konferences: Par iedzīvotājiem un attīstību (Kaira, 1994.) rīcības programmā īpaši uzsvērts, ka valdības tiek aicinātas lielāku uzmanību pievērst tam, cik svarīgas no attīstības viedokļa ir demogrāfiskās tendences. Lai risinātu ar iedzīvotāju skaita palielināšanos saistītās problēmas, valstīm jāskatās saistība starp dzimstības un mirstības rādītājiem. (ANO konferences rīcības programmas kopsavilkums. Rīga, 1998, 14 lpp.) Šie dokumenti ir pieņemti laika posmam līdz 2014. gadam, tātad saistoši arī pašreiz.

Raksturīgi, ka dažkārtēju mūsu ierēdņu atsaukšanos uz to, ka demogrāfiskā politika ir sociālismam raksturīga iezīme, un tirgus ekonomikas apstākļos iejaukšanās demogrāfisko procesu norisēs vairs nav nepieciešama, apgāž jaunākās nostādnes Rietumeiropā un Skandināvijā, aktivizējot sociālo un demogrāfisko politiku. Piemēram, lielu interesi izraisa izstrādnes par ģimenes un biznesa auditu Beneluksa valstīs, pētot katras ģimenes attiecīgo darba kolektīvu specifiku, saskaņojot indivīda, ģimenes un sabiedrības intereses. Principiāla nozīme ir tam, kā sabiedrība risina centrālo problēmu: dzimumu attiecības – ģimenes formēšana, dzimstība – darba tirgus. Stihiski optimālas attiecības nevar izveidoties.

Protams, demogrāfisko situāciju nevar izvērtēt vienpusīgi. Tāpat kā citās zinātnes nozarēs mums jābalstās uz speciālistu un visas zinātnes atziņām. Nelaime tā, ka daudzi uzskata sevi par lietpratējiem šajā jomā, jo ikdienā vērojām demogrāfiskos notikumus un procesus. (bērnu dzimšanu, indivīdu stāšanos laulībā, to miršanu, pārvietošanos u.tml.) Taču demogrāfisko procesu intensitātes mērīšana, izvērtēšana un prognozēšana ir visai sarežģīts darbs. Raksturīgi, ka visos neatkarības gados neviens no viskvalificētākajiem demogrāfiem zinātniekiem nebija uzaicināts uz kādu valdības sēdi, lai informētu,

konsultētu. Salīdzinājumam var minēt, ka valstīs ar aktīvu sociālo (demogrāfisko) politiku, prakse ir cita. Rezultātā esam nonākuši pie tā, ka mums nav vajadzīga arī ministrijas konsultatīvā padome iedzīvotāju attīstības jautājumos. Ierēdņiem ir redzams labāk. Taču atklāts paliek jautājums par demogrāfisko optimumu un kā to sasniegt. Šajās dienās ir apkopoti iepriekšējie dati par iedzīvotāju dabisko un migratīvo kustību 2002. gadā. Kā jau tas bija gaidāms, iedzīvotāju skaits valstī samazinājies vai gandrīz par diviem desmitiem tūkstošu cilvēku, turklāt dabiskais samazinājums 12.510 cilvēku ir pēdējo gadu vidējā līmenī. Tātad mūsu izmiršanas ātrums ir 34 cilvēki dienā. Tiesa, salīdzinājumā ar pērnā gadu, tas ir nedaudz mazāk. Mirušo kopskaits (32.530) ir par 63% lielāks nekā dzimušo skaits (20.020). Rēķinot speciālus rādītājus redzam, ka dzimstība un mirstība minimāli pāvirzījusies sabiedrībai vēlamā virzienā, piemēram, summārais dzimstības koeficients (vidējais bērnu skaits, kas varētu piedzimt vienai sievietei dzīves laikā, pie attiecīgā gada dzimstības intensitātes) palielinājies no rekordzema 1,11 1998. gadā, līdz 1,20 – 1,25 pēdējos trīs gados. Tomēr kopumā paaudžu pilnīgai nomainībai nepieciešams, lai pie pašreizējās laikabiedru dzīvotspējas summārais dzimstības koeficients būtu vismaz 2,1 jeb par 70% augstāks, nekā ir faktiski.

Protams, arī pašreizējais mirstības līmenis nav kaut kādi griesti mūsu iespējām. Jau 2001. gadā sieviešu mirstība sasniedza zemāko līmeni, kāds atzīmēts Latvijas vēsturē. Vidējais sieviešu mūža ilgums sasniedzis 76 - 77 gadus. Vīriešiem stāvoklis nav tik labvēlīgs, un vēl ir prāva distance līdz padomju perioda beigās sasniegtajam. Pagājušajā gadā situācija nedaudz uzlabojās, taču ne tādā mērā, lai Latvija izkļūtu no pēdējām vietām Eiropā. Vidējais paredzamais mūža ilgums Latvijas vīriešiem (65 gadi) joprojām būtiski atpaliek no ekonomiski attīstītākajām valstīm un arī daudzām jaunattīstības valstīm, norādot uz potenciālajām rezervēm

mirstības samazināšanā. Īpaši lielas tās ir iespējas samazināt mirstību no traumām, nelaimes gadījumiem un vardarbības, kā arī no asinsrites slimībām.

Vēsturiski demogrāfiskā attīstība, arī dzimstības līmeņa samazināšanās līdz noteiktam līmenim atspoguļo cilvēces progresu. Pamatojoties uz demogrāfisko procesu izpēti vēsturiskā skatījumā, jau pagājušā gadsimta 30. gados tika izstrādāta koncepcija par demogrāfisko revolūciju. Valstis, kurās demogrāfiskā pāreja no augstas dzimstības un mirstības uz zemu dzimstību un mirstību norisa lēnām, pakāpeniski (Francijā, Zviedrijā, arī Latvijā, Igaunijā u.c.) nebija demogrāfiskās eksplozijas. Vairākās no tām ar pasīvu demogrāfisko politiku iestājusies depopulācijas situācija. Latvijā, kur īpašu ietekmi uz demogrāfisko attīstību atstāja abi pasaules kari, deportācijas un Padomju Savienībā īstenotā labklājības izlīdzināšanas politika, dzimstības likne kopš 1991. gada nokritās zemāk par mirstības likni. Ekonomiskā lejupslīde un valdības pasivitāte pēdējā dekādē pilnīgi izmainīja demogrāfisko uzvedību, dabisko procesu gaitu. Latvija un latviešu tauta nu ir dziļā bedrē, turklāt straujās pārmaiņas visai būtiski paātrināja iedzīvotāju novecošanās procesu. Pēc iedzīvotāju novecošanās indikatoriem esam pasaules valstu ranga pirmajā ducī. Tikai pateicoties vecumstruktūras īpatnībām, daļēji arī 80. gadu dzimstības bumam, šo demogrāfisko iekritienu (depopulāciju) vēl nejūtam darba tirgū. Taču vispārzināms, ka tagad stipri pietrūkst jaunāko klašu skolēnu. Tuvojas laiks, kad darbspējīgo un reprodutīvo vecumu sasniegs mazskaitliskās neatkarības gados dzimušo bērnu kohortas. Un valsts vadītāju aizvadīto gadu pasīvā nostāja, kas acīm redzama. Jau tagad var apgalvot, ka nesen dzimušos gaida grūts liktenis: uz viņu pleciem gulsies daudzskaitliskais pensionāru kontingents. Pēc gadiem 10 - 15 būtiski saruks dzimušo skaits. Turklāt mazskaitliskajai un regulāri sarūkošai latviešu tautai nelīdzēs arī iespējamie

migranti, kuru skaits visticamāk sāks palielināties visai drīz. Protams, daudz taisnības ir tagadējam (2003. g.) premjeram, sakot: „Trakākais ir tas, ka valdība vien te neko daudz nevar darīt“. Tiešām demogrāfisko procesu raksturu nosaka plašo iedzīvotāju slāņu attieksme pret laulību, ģimeni, individu veselību utt. Izšķiroša nozīme šeit ir tieši jaunāka reproduktīvā vecuma sieviešu matrimonālajai un reproduktīvajai uzvedībai, kas nav orientēta uz nācīgas glābšanu, vai pat savu demogrāfisko ideālu īstenošanu. Tomēr mūsu pētījumi liecina, ka labvēlīgākas attieksmes gadījumā jauno ģimeņu būtu vairāk un tās būtu kuplākas. Manuprāt, svarīgi, ka jaunajā valdībā ir izveidota īpaša ministrija bērnu un ģimenes lietās, norādot uz perespекtīvo orientāciju, īstenojot aktīvāku un tautiskāku ģimeņu politiku. Varam sagaidīt, ka drīz runāsim arī par nepieciešamajiem līdzekļiem (demogrāfiskajām investīcijām) to vai citu mērķu sasniegšanai.

Samērā bieži nācies atbildēt uz jautājumu par latviešu izmiršanas realitātēm. Gribētos uzsvērt, ka principā gandrīz katrai populācijai ir noteiktas potences saglabāties, atbilstoši hemostatiskās regulēšanas racionalizācijas principam. Ņemot vērā, ka no pēdējos gados dzimušo kopskaita divi no katriem trim var tikt attiecināti uz latviešu etnosu, tikai neatkarības gados latviešu skaits dzimstības rezultātā ir papildinājies apmēram par 120.000 - 130.000. Protams, mirušo latviešu skaits ir daudz lielāks. Taču tikai šo jaundzimušo kopuma bērniem drīz būs savas ģimenes, un dzims jauni latvieši, kuri vidēji dzīvos vismaz 75 gadus. Tādējādi ir acīmredzams, ka latviešu pilnīga izmiršana pietiekami attālā perespекtīvā nav gaidāma. Pastāv gan draudi, ka latvieši varētu arī izklīst vai asimilēties, ja sāktos lielas tautu staigāšanas. Jebkurā gadījumā satrauc situācija, ka latviski runājošo skaits sarūk gan Latvijā, gan arī ārpus valsts robežām. Savukārt tas ir pamats bažām par latviešu kultūras saglabāšanu un attīstību.

Pasaulē joprojām noris demogrāfiskā eksplozija, cilvēku skaits ik gadu pieaug par aptuveni 80 miljoniem. Daudzi no tiem cenšas pārcelties uz dzīvi Eiropā, kur iedzīvotāju skaits ir stabilizējies un vietām arī sarūk. Nav šaubu, ka uz mūsu Latvijas zemes vienmēr būs, kas dzīvo. Stāvoklis, kad iedzīvotāju skaits un blīvums sistemātiski krītas, neturpināsies ilgi. Pārapdzīvotā pasaule meklē tukšas vietas. Tādējādi izdzīvošanas jautājums attiecas nevis uz valsti, bet tikai uz latviešu tautu. Mums ir nepieciešama kompleksa tautas atveseļošanās programma, lai cerīgi skatītos ne vien uz jauniem laikiem valstī, bet arī uz dzīvi paplašinātajā Eiropas Savienībā. Turklāt būtu vitāli svarīgi, lai tās īstenošanu vai vismaz pārraudzību uzņemtos pats premjers vai Ministru prezidenta biedrs. Tad valdība varēs īstenot ilglaicīgu sociālo politiku, kura atbildīs sabiedrības interesēm. Tikai ar maksimālu piepūli var novērst izmiršanas draudus. Pārāk dziļi mēs esam iestiguši depopulācijas purvā.

Diena, 22.02.2003

Lajs, Jēkabs Ziedars, Dienā publicētā atbildes rakstā, norāda, ka rakstā: “Mēs izmirstam? Jā! Izmirsim? Visticamāk, ne!” Pēteris Zvidriņš apgalvo, ka latviešu pilnīga izmiršana pietiekami attālā perspektīvā nav gaidāma. Tas liekas būt pretrunā visam, līdz šim publicētajam. Tā, 1998. gada Latvijas Universitātes Demogrāfijas Centra publikācijā: “Latvijas iedzīvotāju etniskā sastāva izmaiņas 90. gados” viņš pats teica:

”Arī latviešu tauta lēnām virzās kapu kalniņa virzienā... Skaitliski dilstošai tautai aizvien jāreķinās, ka būs jāierobežo kultūras, mākslas un zinātnes nozaru attīstība, atsevišķas apdzīvotas vietas iztukšosies.”

Par to, kad latviešu tauta sasniegs kapu kalniņu, lasāms laikrakstā *The Baltic Times*, 2000. gada, 12. jūnija numurā,

kur teikts, ka runa neesot vis par pēdējo mohikāni, bet gan par pēdējo latvieti. Latvijas Attīstības Aģentūras (LAA) statistiskie dati rādot, ka 160 gadu laikā uz Latvijas zemes vairs nebūšot neviena vienīga dzīva latvieša. Taču jau LAA teiktais nav pagrābts no gaisa, bet balstās uz demogrāfu aprēķiniem.

Ka runa par pēdējo latvieti ir nopietna, varam spriest arī no citiem avotiem. Rakstot par Austrālijas dzimstības problēmām, profesors McDonalds cita starpā saka, ka, ja Itālijas dzimstība 1,17 noturētos 100 gadus, tad Itālijas iedzīvotāju skaits nokristos uz 14 procentiem no pašreizējā. Tātad, ja Latvijā dzimstība būtu un noturētos uz 1,17, tad simts gadu laikā latviešu skaits nokristos uz 190.000. (1,17 ir tuvu Pētera Zvidriņa uzdotai pašreizējai dzimstībai Latvijā.) Tā kā attīstītās valstīs dzimstība turpina kristies, tad tas pats ir sagaidāms arī Latvijā, un latviešu skaits būs drīzāk mazāks nekā lielāks. Pie šāda latviešu skaita, protams, nebūs ne latviešu kultūras, ne latviešu valodas un Latvijā valdīs ieceļotāji no Āfrikas un Āzijas.

Latvijas ministru prezidents Einars Repše savā uzrunā šajā (2003.) gadu mijā teica, ka mēs izmirstam - būtiski un neapturāmi! Tie, kam latviešu tautas liktenis bija darījis rūpes jau daudzus gadus, uzgavilēja par to, ka viņu rūpes bija beidzot sasniegušas dzirdīgas ausis. Pētera Zvidriņa mēģinājums apstrīdēt ministru prezidenta teikto ir pavisam nesaprotams.

Pēteris Zvidriņš uzskata, ka pie tautas dzīvā spēka atveseļošanas jāstrādā speciālistiem/demogrāfiem kopā ar valdību. Te nu rodas jautājums, ja Pasaules un Eiropas demogrāfiem būtu kāda zinātniski izstrādāta tautas dzīvā spēka atveseļošanas formula, kādēļ tā nav tikusi pielietota izmirstošās valstīs, kā Vācijā, Zviedrijā, Francijā, Itālijā, kuras visas ir bagātas valstis ar stabilām valdībām? Vai drīzāk nebūs tā, ka demogrāfiem tādas formulas nemaz nav. Tādas, liekas, nav arī nevienam citam. Šādu spriedumu apstiprina fakts, ka

visā garajā uzskaitē par sadarbību ar valdības iestādēm, Pēteris Zvidriņš nepiemin nevienu praktisku rīcības ieteikumu dzimstības veicināšanai. Bet ja tā, tad katra indivīda praktiski ieteikumi uzklasāmi kā līdzvērtīgi speciālistu domām.

Tautas izmiršana ir pārāk nopietna lieta, lai atļautos šī jautājuma politizēšanu. Kā Pēteris Zvidriņš pareizi norāda - bija valdības Demogrāfijas komisija, bet izbija neko nepadarījusi. Dzimstības problēmu risināšana taču nav politiku prioritāte, jo par demogrāfiskām problēmām Latvijā interesējas tikai 0.2% vēlētāju. Darba spēku valdība var ievest no ārzemēm - no Sudānas, Nigēras un Vjetnamas, kā to pagājušās Saeimas vēlēšanās ieteica partija Latvijas Ceļš.

Ja tautas izmiršana nav politiku un valdības problēma, bet tā ir latviešu tautas problēma, vai tad visai ierosmei un visai rīcībai tautas dzīvā spēka atveseļošanas programmās nebūtu jānāk no kāda latviešu tautas iestādījuma?

Latvijas ministru prezidents Einars Repše savā uzrunā šajā gadu mijā teica, ka mēs izmirstam - būtiski un neapturāmi! Viņš arī teica, ka trakākais esot, ka valdība vien neko daudz nevarot darīt, lai notiekošo mainītu. Tas nozīmē, ka valdībai ir vajadzīga palīdzība. Tāda palīdzība varētu būt tā organizācija, kas nodarbotos ar dzimstības veicināšanas problēmām.

Angļiem ir paruna: "Roka, kas šūpo šūpuli, valda pasauli!" Latviešu dzimstības veicināšanas organizācijas sauklis varētu būt: "Šūpo šūpuli!" Diena, 2003. g.

Studijas autora komentāri.

Pieredzējušais valstsvīrs Čakste uzrunā sievietes un lūdž, lai tās dāvina Latvijai bērnus. Viņš, acīmredzot, saredz, ka valsts var būt tikai tik liela, cik liela ir tās tauta, un tauta var kļūt liela tikai no tās sieviešu labvēlības. Viņš saprot, ka bērnus no māliem nedarina Latgales podnieki, bet ka tie nāk no sieviešu klēpja un tādēļ runā tieši ar sievietēm!

Jaunais valstsvīrs Repše uzdrošinās publiski deklarēt, ka Dievzemītei draud briesmas, un viņš ir gatavs darboties to briesmu novēršanai. Viņš arī dzan saprot, ka ar savu valdību vien viņš to nevarēs izdarīt, un valdībai būs vajadzīga palīdzīga roka. Viņa sapņojums par “mieru un klusumu, harmoniju un lauku gaisu” liek manīt, ka viņam trūkst pieredzes kā lietas būtu kārtojamas?

Latviešu demogrāfu guru, profesors Zvidriņš ir pārliecināts, ka Dievzemītes problēmas ir kārtojamas akadēmiskā kārtā. Viņš tomēr ir spiests atzīt, ka pat “valdība vien te neko daudz nevar darīt”, jo “...šo demogrāfisko procesu raksturu nosaka plašo iedzīvotāju slāņu attieksme pret laulību, ģimeni, indivīdu veselību utt. Izšķīroša nozīme šeit ir tieši jaunāka reproduktīvā vecuma sievietes matrimonālajai un reproduktīvajai uzvedībai”...

Ir tomēr neapstrīdams fakts, ka demogrāfiem ir bijusi dota iespēja apturēt Eiropas tautu izmiršanu, un viņi ir parādījuši, ka viņi nezina kā to izdarīt. Angļu kriketa valodā runājot - they have had their innings and they have failed to score! Viņiem ir bijusi viņu kārta spēles laukumā, un viņi nav spējuši panākt rezultātu!

Tā vien izskatās, ka Čakstes tēva pieeja varētu būt daudzsološākā!

Mūsu paražu posts.

Lai varētu saprātīgi piedalīties tautas dzīvā spēka saglabāšanas diskusijā, ir vēlams iepazīties ar pastāvošo literatūru šajā jautājumā. Viens tāds ir Andra Zeidaka raksts "Mūsu paražu posts". (Archīvs 23. sēj. 1983. g.) Seko daļējs izraksts.

1983. gadā pasaulē ir mazāk latviešu nekā bija 1913. gadā, bet pasaules iedzīvotāju skaits ir aptuveni trīskāršojies. Blakus dilumam visa tauta ir arī novecojusies. Tautas dzīvība jau ilgi nīkuļo un nav atkopšanās pazīmju.

Mums ir tendence izcelt krievu valsts nozīmi mūsu posta stāvoklī. Mūsu pašu domās tas ir izcelts kā kas nepārvarams, no mums neatkarīgs, gandrīz pārdabisks ļaunums. Tas rada mūsos morāliski kaitīgu ievirzi, it kā vainīgi būtu citi vien, bet mēs paši jau nu gan ne. Tas virza uz nevarību.

Pārtautošanās mēdz būtniecīga un ir aptuveni līdzsvarota abos virzienos. Mūsu tautai tas ir vienvirzienīgs process, un mēs to uzskatām par nenovēršamu, no pašu gribas neatkarīgu. Mums netrūkst datu par zemo dzimstību, un mūsos ir tieksme to uzskatīt par neietekmējamu.

Mums tāpat ir ļoti kaitīga tieksme nelādzīgas parādības aizbildināt ar nenovēršamību, pakļauties apstākļiem, justies sakautiem. Spēcīgus nelabvēlīgus apstākļus nevar uzreiz novērst, bet ar neatlaidīgu un mērķtiecīgu rīcību to var pamazām mainīt sev vēlamā virzienā. Mūsu tauta ir šai gadsimtā vairākkārt pacēlusies no nabadzības turībā. Citas tautas nabadzību ir turējušas par nenovēršamu un vēl arvien ir nabadzībā. Bet kādēļ mēs nepretojamies dzīvības briesmu apstākļos?

Neviens mums nepalīdzēs dzīvot. Jaunas paaudzes nevar dzimt un pieaugt bez vecāku rīcības. Tātad tautas posta un nelaiemes vaina ir mūsos pašos. Tā saistās ar vērtību mērauklas un dzīvības tikumu sašķobīšanos. Tās ir steidzīgi jāmaina.

Cita ceļa nav, kā vienīgi dzīvība vai nāve. Izvēle ir mūsu. Bet vēl nav par vēlu.

Višļunākais pārtautošanās veids ir mazu tautu jauktas laulības, jo tā zaudē ļoti daudz tieši no auglīgās paaudzes. Ja tauta iznīkst, tās dzīve var izbeigties vai nu izmirstot, vai ar valodas iznīkšanu.

Nevienai dzīvai būtnei, nevienai sugai, nevienai sabiedrībai, nevienai tautai nav dzīvības nodrošinājuma. Lai dzīvotu, ir nepārtraukti jāpūlas kā individuālās dzīvības, tā arī nākamo paaudžu dzīvības labad. Ikvienas paaudzes nolaidība var pārraut dzīvības mūžības pavedienu.

Attiekmē uz dzīvības turpināšanu nozīmīgs ir tikai iznākums. Pavisam nesvarīgi ir iznīcēju labie nodomi, centība, ļaunums, nelietība un citi iemesli. Dzīvībai izmirstot, visi izmiršanas iemesli ir pilnīgi nesvarīgi.

Vairošanās nozīmē dzimstību, apgādi, audzināšanu un izglītību. Vissvarīgākā ir dzimstība. Bērnam ir vispirms jādzimst, lai to varētu apgādāt, audzināt un izglīt. Vairošanās veicināšana ietver abu dzimumu vismaz divdesmit gadu ilgas pūles. Paaudžu atjaunošanai ir nepieciešams, lai katrs pieaugušais indivīds atstātu vismaz divus vai vairāk pieaugušus, auglīgus un vaislības vecumu sasniegušus pēctečus.

Cilvēku vairošanās mēdz būt daudz lēnāka nekā viņa vairošanās spējas. Divdesmitā gadsimta apstākļos caurmēra indivīdam vajag aptuveni 2.2 bērnus, lai dzīvība turpinātos bez skaitliska pieauguma. Tas ir, lai nākamajā paaudzē būtu divi bērni, kas aizstātu vecākus.

Mirstošo tautu locekļi zaudē dzīvības gribu un iesligst neražīgās raizēs par drūmajām nākotnes izredzēm. Dzīvības gribas trūkums izpaužas bērnu nedzimšanā, bērnu neaudzināšanā par savas tautas locekļiem, žūpībā, pagātnes nesamērīgā apjūsmošanā un piemiņas iemūžināšanā muzejos. Vispār tādā rīcībā, kas izriet no pieņēmuma, ka nākotnes vairs nebūs tā kā tā.

Laulību vienīgais mērķis ir bērnu audzināšana. Ķīnieši šobrīd ir vislielākā tauta tādēļ, ka gadu tūkstošiem viņu reliģija ir spilgti izcēlusi dzīvības turpināšanas nozīmīgumu. Tikpat senas kultūras tautas kā ķīnieši bija sumērieši un senēģiptieši, bet viņi ir izmiruši! Galindu tauta iznīka tādēļ, ka viņu vairošanās paražas bija neauglīgākas nekā krievu paražas. Galindu iznīkšana parāda, cik nederīga, un dzīvājiem vienaldzīga ir izmirusi tauta.

Vēl šodien pie Zilajiem kalniem dzīvo pēdējās lībiešu paaudzes. Mēs, latvieši, šīs vietas jau sen, vēl pirms saimnieku nāves, esam uzskatījuši par savām. Un, ja krievi uzskata Rīgu un Daugavpili par savām, tad viņi nojauš nākotni savu pārāko vairošanās tikumu dēļ un ne tik daudz politiskās domāšanas dēļ.

Tādas tautas kā tuamieši, havajieši, navaho, slēviji, eskimi, čukči, ainu, evenki, dagestāņi, kalmiki, latvieši, igauņi, kareļi, lapi ir skaitā sīkas, dzīvo svešu tautu pakļautībā, brīžiem svārstās starp pieaugumu un dilumu, bet, salīdzinot ar cilvēces kopskaitu, strauji sarūk. Šīm tautām ir ievērojamas dzīvības gribas zuduma pazīmes, kaut gan tās ir vēl pietiekoši lielas, lai varētu izdzīvot, ja gribētu un mēģinātu.

Mūsu tautas tikumi vairošanās atsevišķās nozarēs ir ļoti atšķirīgi. Tie ir labi apgādē, audzināšanā un izglītībā. Gandrīz vienīgā mūsu vaina ir nepietiekamā dzimstība, un mēs negribam atzīt, ka šī ir īstā vaina. To nosaukt trāpīgajā īstajā vārdā sabiedrībā skanētu nepieklājīgi. Kāpēc šodien jaunatne atraujas no tautas? Vispatiesākā atbilde ir vienkārša un drausmīga: nevis atraujas, bet nav. Nav dzimusi. Latvieši un igauņi šodien ir visnovecojušākās tautas pasaulē. Šķiet, ka mūsu tauta šai gadsimtā būs paguvusi sarukt no aptuveni 0,1% līdz 0,02% cilvēces kopskaita. Mēs esam turīgi, ja gribam lielities, bet mazturīgi, ja jādzimst bērniem. Vai Latvijas sapnis ir tukša zeme, no kuras ir izdzīti mums netikami cilvēki, bet kurā tad ir palikuši vairs tikai sīkstākie Latvijas iemītnieki: priedes, kārkli un vārpata?

Ja viena miljona tautas katrai auglīgai sievietei 22 gadu vecumā piedzimtu viens bērns un vairāk ne, tad divos gadsimtos šī tauta saruktu uz 240 cilvēkiem. Ja viņai piedzimtu divi bērni, tauta saruktu uz 140 tūkstošiem. Ja viņai piedzimtu 3 bērni, tauta pieaugtu līdz 4.5 miljoniem, bet, ja seši, tad līdz 650 miljoniem. Jāatšķir, ka ja 4 bērni sievietei piedzimtu ap 40 gadu vecumā, tauta divos gadsimtos pieaugtu uz 10 miljoniem, bet ja ap 20 gadu vecumā, tad uz 110 miljoniem. Šo sauc par paaudžu vecuma atstarpi.

Mēs sevi saucam par mazu tautu un gandrīz ar lepnumu un ar nenovēršamības pieskaņu. Jūtamies it kā tiesīgi sevi uzskatīt par neveiksminiekiem, ubagot citu žēlastību un attaisnot savas aplamības. Tautu lielums vēstures gaitā mainās. Ķīnieši nebija liela tauta. Mongoļi kļuva liela tauta Čingishana laikā, arābi pēc Muhameda, spāņieši un angļi kolonizācijas laikā. Franču tautas ilgstošā dilšana apstājās de Golla laikā!!! Tautu lielums ir šo tautu pēdējo paaudžu izturēšanās sekas. Būt mazai tautai nav tautas būtiska īpašība. Esam tik mazi un tik lieli, par cik tādi gribam būt.

Pensijas var saņemt tikai tad, ja jaunās paaudzes strādā, un tās var strādāt tikai tad, ja ir kādreiz piedzimušas!!!

Dievs ir devis augumu ar dažādām daļām, kas visas ir vajadzīgas un vismaz kādreiz mūžā ir lietojamas. Personu, kas smadzenes un rokas tikpat kā nelieto, sauc par laisku stulbeni vai glupu slaistu. Bet latvieti, kas tautas dzīvības briesmu laikmetā nekad nav mēģinājusi lietot dzemdi, mēs tomēr saucam par cienjamo kundzi vai jaunkundzi.

Kāda būs bijusi nozīme divdesmitajā gadsimtenī kopt latviešu tautas dziesmu, deju un tērpu paražas un krāšņumu un kokļu mūziku, ja divdesmit trešajā gadsimtā vairs nebūs latviešu pašu?

Šīs studijas problēmu definīcijas.

Problēma 1. 2000. gada tautas skaitīšana rādīja, ka Latvijā dzīvo 1.473.500 latviešu. 1935. gadā Latvijā dzīvoja 1.467.000 latviešu. Tātad beidzamos 65 gados tautas dzīvības spēks ir saglabājies. Kopš Latvijas republikas neatkarības atjaunošanas, apstākļi ir krasi mainījušies. Pirms neatkarības atjaunošanas Latvijā katru gadu dzima ap 40 tūkstoši bērnu. Tagad dzimst ap 20 tūkstošiem! Kāpēc?

Problēma 2. Runājot par tautu izmiršanas vai sabiedrības novecošanās problēmām, tiek lietots termins - demogrāfija. Demogrāfija ir zinātne, kas nodarbojas ar zināmas grupas statistisku datu izvērtēšanu. Ja ar demogrāfiju ir kādas problēmas, tad ar tām ir jānodarbojas akadēmiķiem. Mūs nodarbina fakts, ka Latvijā izmirst tauta tādēļ, ka nedzimst pietiekoši daudz bērnu. Demogrāfiem nav speciālu zināšanu dzimstības jautājumos.

Problēma 3. Tautas izmiršanas un sabiedrības novecošanās pamatā ir mirušo un dzimušo cilvēku skaita starpība. Rakstnieks Remarks romānā Rietumu frontē bez pārmaiņām saka, ka ar miršanu esot tāpat kā ar vajadzību iet uz tualeti – kad jāiet, tad jāiet! Tas nozīmē, ka mirstība nav mūsu kontrolē. Mēs varam kontrolēt tikai bērnu rašanos. Tas nozīmē, ka mūsu diskusija var būt tikai par dzimstību. Nav vajadzība nodarboties ar mirstību un citiem blakus apstākļiem, kā sociālo apgādi, emigrāciju utt.

Problēma 4. Inženieris Andris Zeidaks ir definējis, ka pie vairošanās ir četras fāzes - dzimstība, apgāde, audzināšana un izglītība. Trīs beidzamās - apgāde, audzināšana un izglītība, kas visas norit pēc bērna nākšanas pasaulē, ir iespaidojamas ar naudu un ir atkarīgas no naudas. Pirmā - dzimstība, kas norit laikā pirms bērna nākšanas pasaulē, nav atkarīga no naudas.

Tas nozīmē, ka atrisinājums tautas izmiršanas apturēšanai ir meklējams laikā pirms bērna piedzimšanas.

Problēma 5. Kad pēc neatkarības atjaunošanas, dzimstība Latvijā sāka strauji kristies un vienu gadu pat tika ierakstīta Ginesa rekordu grāmatā kā pasaulē zemākā, un presē valdība dažādu uzskatu juceklis par notiekošā iemesliem, kļuva skaidrs, ka te ir vajadzība pēc inženiera pieejas, jo inženieris ir cilvēks, kas saredz problēmu, to izanalizē un tad nāk ar priekšlikumiem tās problēmas risināšanai.

Problēma 6. Bērni rodas tikai no sievietes klēpja, tādēļ visi statistiskie dati, un visa diskusija dzimstības jautājumos atsaucas tikai uz sievietēm. Tas nozīmē, ka mūsu diskusijā par dzimstību varam runāt gandrīz vai tikai par sievietēm. Tas nenozīmē ne seksismu, ne stereotipizēšanu, ne vīrieša atbildības ignorēšanu.

Problēma 7. Latvijā ir izveidojies neatbildīga vīrieša jēdziens. Vai tam ir pamats vai tāda nav, ir jāņem vērā, ka vīrieša "atbildība" pieder pie Zeidaka vairošanās definīcijas beidzamajām trim fāzēm - apgādes, audzināšanas un izglītošanas, kas ir fāzes pēc bērna nākšanas pasaulē un tādēļ neiederas dzimstības problēmas risināšanas diskusijā.

Problēma 8. Komentāri pie rakstiem par dzimstības problēmas risināšanu ir līdzīgi šim: "Ir jau labi ar to dzimstību, bet, ko tas dos, ja Latvijā ir progresējošs bezdarbs, dzīves dārdzība, inflācija, slimošanas, daudziem depresija, darba spējīgo bēgšana darba meklējumos ārzemēs, labas izglītības pieejamība tikai turīgajiem utt." Inženiera viedoklis ir, ka visi šie komentāri attiecas uz piedzimuša bērna apgādi, audzināšanu un izglītošanu, kas visas ir valdības kompetencē. Šis studijas temats ir dzimstība, kas ir pamatā cilvēces eksistencei un par ko atbildīgs ir katrs indivīds personīgi.

Problēma 9. Šī studija vērš sabiedrības uzmanību uz faktu, ka pašreiz valdošie uzskati un paražas ir noveduši valsti, tautu un kultūru līdz iznīcības robežai. Studija arī satur

ieteikumus krīzes novēršanai. Lai šos vienkāršos, elementāros jauninājumus padarītu sabiedrībai acīmredzamus, tie ir atkārtoti un atkārtoti. Atkārtošana ir zināšanu māte! Repetitio scientia mater est!

Problēma 10. Lai paceltu dzimstības līmeni valstī, sabiedrību ir jāinformē par labumu, ko dod bērni. Tādas informēšanas programmas izstrādāšana ir citas studijas tēma. Šeit apmierināsimies ar to, ko saka Jānis Jaunsudabiņš: „Māte uztur dzīvas cilvēku paaudzes atpakaļ līdz Ievai un joprojām līdz pat zemes mūža pēdējai stundai. Māte ir neizsīkstošas mīlestības avots, tāpēc mūžīga kā pati mīla. Māte ir stāvējusi, bērnam piedzimstot, nāves priekšā: mātei nav grūti sava bērna dēļ nomirt kaut kuru brīdi, ja tas būtu vajadzīgs. Māte ir laicības nemirstīgā daļa, cilvēces ciltskoka sakne un reizē zaļa lapa.“

Vēl vienu bērnu Latvijai!
2008. g. Dziesmu svētku gājiens,
A. Mellupes foto.

Teorētiskas iespējas rīcībai.

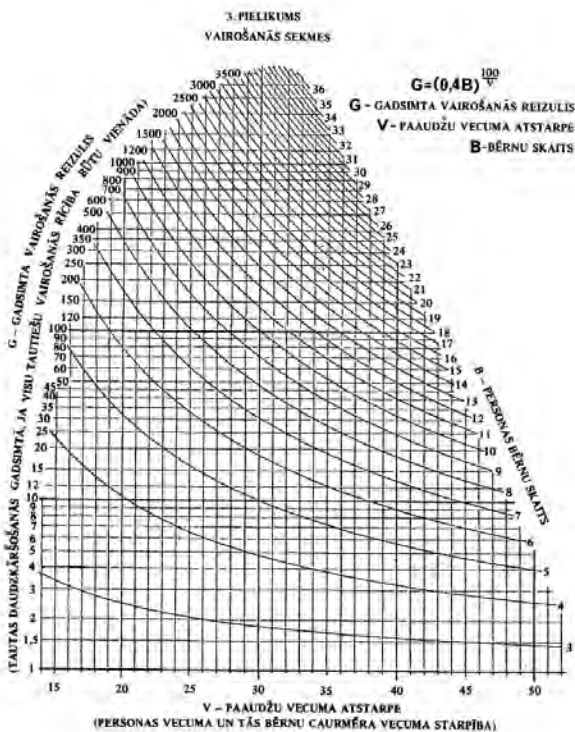
Vairošanās sekmes un formula: gadsimta vairošanās reizulis (Andris Zeidaks, Mūsu paražu posts, Archīvs, 23. sēj., 1983. g.) palīdz aptuvenos skaitļos atskārst ārkārtīgi atšķirīgo tautas nākotni, kādu var veidot individuālo tautas locekļu izvēle.

Zeidaks saka: "Ja viena miljona lielas tautas katrai auglīgai sievietei 22 gadu vecumā piedzimtu viens bērns, kas arī paliktu viņas vienīgais, tad šāda tauta divos gadsimtos saruktu līdz aptuveni 240 indivīdiem; ja viņai 22 - 24 gadu vecumā piedzimtu divi bērni, tauta samazinātos līdz 140 tūkstošiem. Ja sievietei 22 - 26 gadu vecumā piedzimtu 3 bērni, šī pati tauta divos gadsimtos pieaugtu līdz 4.5 miljoniem; ja viņai 22 - 28 gadu vecumā dzimtu 4 bērni, tauta pieaugtu līdz 43 miljoniem; ja 22 - 32 gadu vecumā katrai sievietei būtu 6 bērni, tad līdz 650 miljoniem."

Zeidaka raksta 3. pielikumā (skat. nākošā lpp.) redzamā diagramma un formula nedarbojas zem trim bērniem katrai personai. Tas nozīmē, ka Zeidaks divu un mazāk bērnu citētos skaitļus ir ieguvis citur. Tāpat LAA 2003. gada apgalvojumam, ka 160 gadu laikā uz Latvijas zemes vairs nebūs neviena vienīga latvieša, Zeidaka formula nedod apstiprinājumu. Nojauta saka, ka tas jau tā vien būs un šai studijai ar to ir pietiekami.

Intereses pēc pasekosim diagrammas datiem. Ja izvēlamies sievietes bērnu radišanas caurmēra vecumu kā 25 gadi, ejot vertikāli uz augšu, līdz četru bērnu linijai un tad pa kreisi līdz gadsimta vairošanās reizulim, tad redzam, ka tas ir ap 6.6. Tātad, ja caurmērā katra latviete dzemdētu četrus bērnus viņas agros divdesmitos gados, tad 1.4 miljonu latviešu tauta simtu gados savairotos uz $(1.4 \times 6.6 = 9.2)$ apmēram deviņiem miljoniem. Ja gribam pārbaudīt Zeidaka

sešu bērnu hipotēzi, tad ņemot 22 - 32 gadu caurmēra vecumu 27 gadi un no 27 gadiem, vertikāli uz augšu ejot, līdz sešu bērnu līknei atrodam, ka gadsimta reizulis ir ap 26 un simtu gados latviešu skaits pieaugtu uz $(1,4 \times 26 = 36,4)$ apmēram 36 miljoniem. (Zeidaka sešu bērnu skaitlis ir viena miljona tautas pieaugums divās simtgadēs.)

Kas notiktu, ja bērnu radišana tiktu atlikta par desmit gadiem. Ja izvēlamies bērnu radišanas caurmēra vecumu 35 gadi un ejam vertikāli uz augšu līdz četru bērnu liknei, tad redzam, ka simtgades rezultāts ir ap 3,8 un 1,4 miljonu tauta pieaugtu uz $(1,4 \times 3,8 = 5,5)$, apmēram pieciem miljoniem deviņu miljonu vietā. Šis piemērs liek atskārst paaudžu atstarpes nozīmīgumu. Arīdzan jāsaprot, ka vēlāka bērnu radišanas iespēja nepastāv auglības izbeigšanās dēļ.

Ja mēs gribētu dubultot latviešu skaitu 50 gadu laikā, to var aprēķināt, lietojot Zeidaka raksta 3. pielikumā redzamo formulu pakāpes $100/v$ liekot pakāpi $50/v$; vēlāmais (gadsimta) reizinājums $G=2,0$ un pieņemot paaudžu vecuma atstarpi $V=25$, tad bērnu skaits B iznāk 3,5. Tātad mūsu uzstādītā mērķa sasniegšanai, latviešu skaita dubultošanai 50 gados, caurmērā katrai sievietei būtu jādzemdē trīs ar pusi bērnu, jeb praktiskam mērķim būtu jābūt četriem bērniem katras latviešu sievietes viņas agros divdesmitos gados.

Vai tas ir iespējams? Vai tas nav par daudz prasīts? Jautājums ir savā laikā diskutēts Lauku Avīzē un ir redzams šīs studijas vēlākās nodaļās.

Ja pieņemtu, ka trīs bērni būtu pieņemama norma, tad lai latviešu skaits dubultotos, būtu vajadzīgi vairāk nekā piecdesmit gadu. Tātad tāds mērķis kā latviešu tautas dubultošanās nav nemaz tik nereāls, kā to varētu domāt. Bet kā to izdarīt?

Kāds mācītājs, svētdienas rītā pastaigājoties skaistā dārzā, satika dārznieku un tam teica: "Vai nav brīnišķīgi, ko Dievs var radīt ar cilvēka palīdzību?" Dārznieks atbildēja: "Jums, mācītāj, vajadzēja redzēt, kāds šis dārzs izskatījās tad, kad Dievs te strādāja viens pats!"

Cilvēks var pārvērst aizlaistu dārzu skaistā parkā, ja viņš zina, ko dara un strādā pēc plāna. Ja Latvija un latviešu tauta draud iznīkt, ja visu atstājam Dieva ziņā, tad rodas jautājums,

vai nevaram atrast kādu dārznieku, kas to pārvērstu skaistā un zeļošā tautā un zemē? Paskatīsimies vai tas ir iespējams? Cik liela tā problēma īsti ir?

Pasaules tautsaimniecības speciālisti ir teikuši, ka, lai attīstītu pilnu Latvijas saimniecisko potenciālu, tai ir par maz iedzīvotāju. Tas mums ļauj domāt, ka Latvijā varētu dzīvot un strādāt kādi 3 miljoni iedzīvotāju. Lai visi tie būtu latvieši, tad latviešiem būtu jādubultojas skaitā! Ja tas notiktu, tad taču mums būtu latviska Latvija, visu mūsu sapnis! Vai tas nebūtu brīnišķīgi? Tas ļauj spriest, ka, ja latvieši dubultotos skaitā no 1.4 miljoniem uz 2.8 miljoniem, tad visiem būtu darbs un iztika, nemaz nerunājot par visu mūsu sapņu piepildīšanos - latvisku Latviju.

Bet, ja mēs uzstādītu tādus mērķus, tad paklausieties, ko par tiem Lauku Avīzē saka rakstniece Lelde Stumbre: "Patiesībā vīrietis visos laikos ir bijis nepārspējams teorētiķis, arī ja tas attiecas uz sadzīvi, ģimenes dzīvi un jūtām. Viņš spēj uzrakstīt, sadzejot, komponēt, izskaitļot, pārliecināt un aizraut. Viņš tiešām to spēj, un tieši par to sievietes viņu mīl, dievina, lutina un ir gatavas ziedoties, ja tas tiešām nepieciešams, jo, protams, tic, ka vārdi agri vai vēlu pārvērtīsies darbos." Ar šo viņa apstiprina, ka latvietes ar visu sirdi varētu piedalīties svarīgu mērķu sasniegšanā, ja tiktu pateikts pareizais vārds.

Un kas vīriešiem darāms? Atkal Lelde Stumbre: "Bet es tomēr kvēlas mīlas vārdā būtu ar mieru riskēt, ja mans mīļais būtu iečukstējis man ausī: es gribu bērnu ... vismaz četrus..." Ar šo viņa uzsit, kā naglai uz galvas, vienai zemas dzimstības problēmai - latviešu vīriešiem ir jāmacās teikt pareizos vārdus, bet viņi ir nolēmuši, ka viņi negrib bērnus, pat nevienu!

No šī ir redzams, ka pastāv teorētiska iespēja, ka latviešu tautas izmiršanu tik tiešām varētu apturēt un pat sapņot par tās skaita dubultošanu, tā radot latvisku Latviju.

Vai pastāv arī kādas praktiskas iespējas to izdarīt?

Kas notiek un kāpēc?

Ja mēs pirmajā nodaļā vienojamies, ka Latvija būs Latvija tikai tik ilgi, kamēr Latvijā dzīvos latvietis, tad rodas jautājums, vai tad ir kādas šaubas par to, ka latvietis turpinās Latvijā dzīvot un Latvija turpinās pastāvēt mūžīgi?

The Baltic Times, Jun 8 - Jun 14, 2000, raksta, ka Latvijas attīstības aģentūras statistiskie dati rāda, ka 160 gadu laikā nebūs neviena vienīga latvieša, kas stāvētu uz Latvijas zemes. Tas nozīmē, ka vēl būs pasaulē tādi aizsargājami dzīvnieki kā ziloni, degunradži un Bengālijas tīģeri, bet latviešu nebūs. Čūs un pagalam! Tas liekas būt tik neticami, ka rodas vēlēšanās pašam pārliecināties, vai tiešām tā būs un padomāt, vai tas ir nenovēršami ?

2000. gada tautas skaitīšana rādīja, ka Latvijā dzīvo 1.473.500 latviešu. 1935. gadā Latvijā dzīvoja 1.467.000 latviešu. Tātad beidzamos 65 gados tautas dzīvais spēks ir saglabājies. Vai nav neticami – cauri visiem kariem, cauri visām emigrācijām un cauri visām izvešanām! Problēma ir tā, ka kopš Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas, apstākļi ir krasi mainījušies. Pirms neatkarības atjaunošanas Latvijā katru gadu dzima ap 40 tūkstoši bērnu (faktiski 42.000). Tagad dzimst ap 20 tūkstošiem (zemākais bija 18.000).

Bet kāpēc brīvā Latvijā dzimst uz pusi mazāk bērnu nekā krievu okupētajā? Vai ir kādi jauni likumi, vai ierobežojumi bērnu dzemdēšanai? Taču nav! Mēdz teikt, ka tas ir tādēļ, ka vīrieši daudz dzer un nerūpējas par ģimenēm. Bet tie taču ir tie paši vīrieši, kas bija toreiz, kad bērni dzima un ir šodien, kad bērni nedzimst. Mēdz teikt, ka vaina meklējama sliktos, nedrošos saimnieciskos apstākļos. Bet čigāni Latvijā dzīvo tādos pašos apstākļos kā latvieši, un čigāniem bērni dzimst, bet latviešiem ne! Togad, kad Latvija sasniedza pasaules rekordu zemākajā dzimstības līmenī, Latvijā noteikti

nebija ne zemākais saimnieciskais līmenis, ne arī pasaulē lielākā nedrošība. Šodienas Latvijā, nabadzīgos apstākļos dzīvojošiem, bērni dzimst, bet bagātākos un labākos apstākļos dzīvojošiem, bērni nedzimst.

No tā izriet, ka pastāv kādi citādi iemesli, kāpēc latvietes ir nolēmušas, ka viņas negrib vairāk nekā vienu bērnu katra. Viņas dod priekšroku karjerai, ne ģimenei. Un tas ir dabīgi, jo no padomju spaidīgās sistēmas atbrīvotā latviešu sievietē grib baudīt rietumu pasaules brīvību! Viņa nav ar mieru radīt vairāk nekā vienu bērnu. Tam ir jāpiekrīt, vai ne?

Interesants ir gadījums, kad kāda dāma savam mīļākajam pastāstīja: "Mīļumiņ, mums būs bērniņš" tad "mīļumiņš" noprasīja, kā viņa zinot, ka tas ir viņa un nevis kāda cita no viņas daudzajiem mīlētājiem? Viņai būšot tiesā ar gēnu analīzi jāpierādot, ka tas ir viņa bērns. Un vispār, viņš bērnus negribot, jo bērni ir klapata. Viņš aizbrauca uz Somiju līdakas spinningot. No šī gadījuma Latvijā ir radies bezatbildīga vīrieša jēdziens. Ar bezatbildīgu vīrieti sievietei bērni nevar rasties!

Savās diskusijās varam nonākt pie slēdziena, ka ar sievietēm mēs varam diskutēt par dzimstības līmeņa pacelšanu, jo būtībā katra sieviete grib apzināties, ka viņa var izdarīt to, kam viņu daba ir radījusi – radīt dzīvību, bet kā tikt galā ar bezatbildīgiem vīriešiem? Te ir arguments, kādēļ bērni nevar rasties sievietēm viņas agros gados. Pāiet taču laiks, līdz kamēr atrod atbildīgu vīrieti, ar kuru var atļauties radīt bērnus.

Buhanans (Patric J. Buchanan, *The death of the West.*) skatās no plašāka, Eiropas viedokļa. Viņš saka, ka viens iemesls esot sociālisms. Ja katram ir apsoluta valsts vecuma pensija, tad bērni vairs nav vajadzīgi kā vecumdienu nodrošinājums. Ja sieviete var pelnīt vairāk nekā nepieciešams, lai būtu finansiāli neatkarīga, tad vīrs viņai nav vairs nepieciešams. Un, ja sieviete var seksoties bez bērnu dzemdēšanas, priekš kam viņai jāprecas?

Latvijā valda "es" paaudze, kur ne tikai vīrieši, bet arī sievietes cenšas nodrošināt sev karjeras. Arvien vairāk sievietes veido personīgo veikalu karjeras, tā atstājot maz laika ģimenei un vairāk nekā vienam bērnam. Tā rodas stāvoklis, ka Latvijā ir otrā zemākā dzimstība pasaulē.

Mums vēl ir ko izglītot, kam celt Gaismas pili, bet, ievērojot pašreizējo demogrāfisko stāvokli un tendenci, kā arī valsts politiku šinī jautājumā, ir lielas bažas par tautas turpmāko likteni. Valsts demogrāfijas speciālisti ir publiskojuši presē, ka pēc 2005. gada, pat ja visi skolu beigušie vēlēties iestāties augstskolā, arī tad netiks aizpildītas visas vietas. Preiļu rajonā ir skola, kurā 1950. gadā mācījās ap 250 skolēnu, bet tagad - 54; kur pagājušajā gadā piedzimuši divi bērni, bet nomiruši piecpadsmit veci cilvēki utt. Kā redzams, tas notiek ārpus varasvīru redzesloka. Ja tā, tad jautājums - kam mēs ceļam Gaismas pili? Vai tiek radīta kastu sabiedrība, kas balstīta uz siles principa, pie kuras var piekļūt savs noteikts skaits izredzēto un kā saglabāšanai tiek tērēti daudzi desmiti miljonu latu?

Kad šodien TV programmas apspriež demogrāfisko situāciju Latvijā, tiek pacelts jautājums, kas ir vainīgs pie zemās dzimstības, tad aptaujas rezultāti ar lielu pārsvaru izsaka, ka vainīga ir valsts politika. Skatītāju vēstules iet pat tik tālu, ka saka, ka valsts piekopj genocīdu pret jaunajām māmiņām. Skatītāji ir ierosinājuši, ka tie, kam nav bērnu, lai maksā bezbērnu nodokli. Tāds likums jau esot bijis arī Kārļa Ulmaņa valdības laikā. Bet būtībā tas neko nemainīšot, jo, ja bērnus negribēs, tie nebūs. Ķīna kļuva par lielāko valsti tad, kad tur valdīja ticība par dzīvības svētumu. Latvijai arī tādu ticību vajag.

Praktiskas iespējas notiekošā izmaiņai.

Andris Zeidaks rakstā Mūsu paražu posts (Archīvs 23. sēj. 1983. g.) ir definējis, ka pie vairošanās esot četras fāzes - dzimstība, apgāde, audzināšana un izglītība. Ir saprotams, ka trīs beidzamās - apgāde, audzināšana un izglītība, ir iespaidojamas ar naudu, un tāpēc visi politiķi, demogrāfi un skribenti entuziastiski izdod miljonus, istus un iedomātus, šīm fazēm, tanī pat laikā teikdami, ka šie miljoni tiekot izdoti dzimstības veicināšanai. Pieredze citās zemēs rāda, ka faktiski pastāv negatīva korelācija – jo vairāk naudas, jo zemāka dzimstība. Tas apstiprina teorēmu, ka dzimstība nav atkarīga no naudas!

Bet apdomāsim labi! Apgāde, audzināšana un izglītība ir fāzes, kas notiek pēc tam, kad bērns ir jau piedzimis. Tad izdod naudu ģimenēm, bērnu dārziem, maksā māmiņu algas un tā tālāk. Bet nekas netiek darīts laikam, pirms bērns ir piedzimis. Ja definējam, ka Andra Zeidaka proponētā vairošanās pirmā fāze – dzimstība, ir laiks pirms bērna dzimšanas, kad bērniņš ir tikai ideja jaunā pāra acīs, tad atveras ļoti plašs darbības lauks kādai dzimstības veicināšanas pierunāšanas organizācijai!

Mēs pirmīt vienojāmies, ka bērni nedzimst tādēļ, ka latvieši ir nolēmuši, ka viņi negrib bērnus. Nu ja tā, tad jau vienīgais, ko no malas var darīt, ir mēģināt pierunāt vīriešus un sievietes bērnu radīšanas vecumā, ka bērnus radīt ir labi, pareizi un nepieciešami viņu pašu interesēs. Kā to varētu izdarīt?

Šodien firmu panākumi stipri balstās uz reklāmu, bet reklāma ir ļoti dārga, un tā ir jau apnikusi. Paliiek publicitāte. Publicitāte plašsaziņas medijos, regulāras lekcijas, runas un semināri skolās, korporācijās un visās citās jaunu cilvēku organizācijās. Svarīgākais punkts šeit ir runāt ar jauniem cilvēkiem un nevis rīkot profesionāļu konferences un politiķu komisijas.

Mums ir jāmaina nostāja. Ja līdz šim mātes teica meitām, lai tās ar bērniem nesteidzas, tad tagad mātēm ir jāsaka meitām, lai vispirms domā par bērniem, kamēr ir jaunas un dzemdības ir vieglas, jo karjerai paliks viss garais mūžs. Un vecām mātēm ir jāapsola palīdzība mazbērnu audzināšanā tīri savtīgu iemeslu dēļ, jo viņu pensijas ir atkarīgas no tā, cik bērnu būs izauguši par strādniekiem, kas viņu pensijas nopelnīs. Tēviem un vectēviem ir tādi paši vārdi jāsaka dēļiem.

Valdību būtu jāpārlicina, ka tiem, kas uzpurējas tautas labā, radot pietiekoši bērnu, lai nodrošinātu tautas un valsts eksistenci, būtu piešķirami apbalvojumi un privilēģijas.

Valstij ir spēcīgs ierocis "pierunāšanas" laukā, un tie ir nodokļi! Tas nebūtu nekas jauns, jo Kārļa Ulmaņa laikā tika ieviests "vecpuīšu" nodoklis, un padomju laikā bija bezbērnu nodoklis. Šodienas nodokļu sistēmai būtu jābūt nediskriminējošai, tādai, ka vecākiem ar bērniem būtu tādas pat iespējas brīvdienām Davosā un Kapri salā kā tiem, kam bērnu nav. Latvijā valda uzskats, ka tādi nodokļi ir diskriminējoši pret tiem, kuri ir izvēlējušies neradīt bērnus, un to nepieļauj ES. Tas nesaskan ar faktiem, jo vairākās ES valstīs tādas nodokļu sistēmas pastāv.

Andris Zeidaks, kas šodien dzīvo Latvijā, ir sīki izstrādājis attiecīgi piemērotu nodokļu sistēmas projektu un ar to bombardē valdību - bez sekmēm, protams. Tā kā par dzimstības jautājumiem Latvijā interesējas tikai 0,2 % vēlētāju, tad neviena politiskā partija gan šim jautājumam neķersies klāt.

Kad tāda nodokļa vajadzība, dzimstības veicināšanai, tika pieminēta Bērnu un ģimenes lietu ministrijai, tad no ministrijas sekretariāta pienāca strikta atbilde, ka Latvijas likumdošana nepieļauj nekādu diskrimināciju nodokļu ziņā starp personām, kam ir bērni un tām, kam bērnu nav. Acīmredzot, vienseksieši ir aizsteigušies mums priekšā - vēl viens šķērslis, kas ir jāpārvar.

Ir pats par sevi saprotams, ka šādu praktisko ieteikumu iedzīvināšanai un koordinēšanai ir vajadzīga permanenta organizācija un tai organizācijai ir jādarbojas Latvijā. Tā varētu būt atsevišķa ministrija vai nolikums kādā no esošajām ministrijām. Tā varētu būt ārpus valdības stāvoša organizācija. Bijušais Māras Bankas īpašnieks Vilis Vītols piekrita šai idejai, bet aizrādīja, ka pirms tādu dibina, ir jānodrošina tai finanses, jo neesot vērts kādas labas idejas enerģiju izšķiest ziedojumu vākšanas darbā. Latvijas pirmais prezidents Jānis Čakste par tādu organizāciju ir teicis: "...ja tik atrastos cilvēki, kas pie šīs idejas gribētu strādāt, ja būtu kaut viens tāds cilvēks - ar "labu gribu", kas nopietni gribētu šai lietai nodoties ... tad tā lieta ietu!"

Mēs gribam bērnus!
2008. g. Dziesmu svētku gājiens,
A. Mellupes foto.

Katrai latvietei četri bērni.

2001. gada rudenī Lauku Avīzē zem virsraksta: “Katrai latvietei četri bērni” pāris izdevumos tika publicēts pagārš studijas autora raksts “Čuš un pagalam”, kas izraisīja plašus komentārus.

Runājot par latviešu tautas dzīvā spēka saglabāšanai un atjaunošanai veltīto PBLA konferenci, laikrakstā Austrālijas Latvietis (AL) Nr. 2512/2, Ed. Silkalns nāk ar slēdzienu, ka šī konference čiks vien bijis. Gudri papļāpāts un tas viss! The Baltic Times, 2000.gada 12 jūnija numurā raksta, ka runa neesot vis par pēdējo mohikāni, bet gan par pēdējo latvieti. Latvijas Attīstības Aģentūras (LAA) statistiskie dati rādot, ka 160 gadu laikā uz Latvijas zemes vairs nebūšot neviena vienīga dzīva latvieša. Tas nozīmē, ka vēl būs pasaulē tādi aizsargājami dzīvnieki kā ziloņi, degunradži un Bengāles tīģeri, bet latviešu nebūs. Čuš un pagalam! Nu, ko mēs par šo lietu teiksim? Vai turpināsim gudri papļāpāt un tad pagriezīsimies uz otriem sāniem un turpināsim pampt, vai ķersimies bullim pie ragiem un mēģināsim to dabūt gar zemi?

Vispirms pārbaudīsim, vai tik traki tiešām ir? Izdevuma Archīvs 23. sējumā, (1983. g.) ir Andra Zeidaka raksts: Mūsu paražu posts. Tur ir tik daudz labu domu, ka visu rakstu vajadzētu publicēt laikrakstos, sēriju veidā un kad viss raksts publicēts, sākt no gala un tā turpināt, līdz, kamēr mēs visi to zinātu no galvas. Raksta 3. pielikumā „Vairošanās sekmes“ ir formula, pēc kuras statistiski apstiprina, kas notiktu dotajos apstākļos. Droši vien, to pašu formulu ir lietojis Latvijas Demogrāfijas Centrs (LDC), aprēķinot, cik ilgi tauta izdzīvos. LDC ir publicējis sekojošo dzimstības tabulu, kur dzimstība ir caurmēra dzimušo bērnu skaits katrai latviešu sievietei:

Gads	...1,37	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	...2025
Dzims- tība	2,05	2,01	1,86	1,73	1,51	1,39	1,25	1,16	1,11	1,09	...1,37

No profesora P. Libermana raksta NRA, kur viņš saka, ka gaužām bēdīgs ir ekspertu pareģojums, ka “perespektīvā vienkāršā paaudzū nomaiņa netiks nodrošināta, un līdz ar to tuvākajās desmitgadēs notiks iedzīvotāju depopulācija (izmiršana) un strauja novecošana”. Demogrāfu pareģojums, pēc nosacīti reālā varianta, liecina, ka latviešu skaits no 1,37 miljoniem 1998. gadā samazināsies līdz 1,33 miljoniem 2010. gadā un 1,29 miljoniem 2025. gadā.

Rakstot par Austrālijas dzimstības problēmām (dzimstība 1.75) profesors McDonalds saka, ka, ja Itālijas dzimstība 1.17 noturētos 100 gadus, tad Itālijas iedzīvotāju skaits nokristos uz 14 procentiem no pašreizējā. Tātad, ja Latvijas dzimstība būtu un noturētos uz 1.17, tad simts gadu laikā latviešu skaits nokristos uz 190.000. Bet tā kā Latvijā dzimstība ir krietni zem 1.17, tad 2100.gadā latviešu skaits Latvijā būs krietni zem 190.000. Mums ir svarīgi ņemt vērā, ka līdz ar latviešu skaita samazināšanos krietni zem 190.000, neviena no pašreizējām latviešu politiskām partijām nevarēs pārvarēt vēlēšanu likumā paredzēto piecu procentu barjeru iekļūšanai Saeimā, un Latvijā valdīs kāda cita tauta – ne latvieši. Nesen Austrālijas SBS radio latviešu raidījumā ministrs Vladimirs Makarovs teica: „Ja nebūs latviešu, tad nebūs arī Latvijas“. Tātad, ja nekas nemainīsies, varam pareģot, ka Latvija beigs eksistēt jau pirms 2100. gada! Čuš un pagalam!

Kāpēc tas tā notiek? Kas vainojams?

Latvijas vēstnieks ANO, Dr. Jānis Priedkalns savu svētku runu Latvijas neatkarības pasludināšanas 81. gada atceres sarīkojumā Melburnā sāka šādi: „Latvijas valstij

šodien ir 81 gads. Latviešu tauta, turpretīm, ir viena no senākajām indoeiropiešu tautām, kuras vēsture rakstīta jau vairākus gadu tūkstošus. Latviešu un lietuviešu kultūras un valodas saknes sniedzas līdz senajai sanskrita tautai. Neesam ne ģermāņi, ne slāvi. Valoda ir mūsu tautas kultūras kodolvērtība un latviešu etniskās grupas apzīmētāja un raksturotāja. Tā jāpasargā visiem līdzekļiem. Zūdot valodai, zūd arī tauta. Vai iedzīvotāji Baltijas jūras krastā, kas latviski vairs nerunātu, vēl būtu apzīmējami par latviešiem un viņu zeme – par Latviju?“

Dr. Priedkalns saredz tikai valodas zušanu kā briesmas latviešu tautas aiziešanai nebūtībā. Tāpat kā lielākajai daļai to, kas rušīnās šajā smilšu kastītē, viņam gribas vainu uzvelt citiem. Vainīgi ir viņi, ne mēs! Dienvidamerikas brīvības cīņu vadītājs Simons Bolivers teica: „Ne spānieši mūs sakaus un iznīcinās, bet to izdarīs nesaticība mūsu pašu starpā.“ Tāpat ar latviešiem! Ne krievi mūs iznīcinās, bet to izdarīs mūsu pašu izvēlētie tikumi un paražas. Ne valoda mūs iznīcinās, bet mēs iznīksim tāpēc, ka mēs paši ar pilnu apziņu un pat ar zināmu lepnumu, ka esam moderni un ejam līdzī laika garam, esam izvēlējušies neradīt bērnus!

Zeidaks saka, ka vairošanās nozīmē dzimstību, apgādi, audzināšanu un izglītību un vissvarīgākā no tām ir dzimstība. Bērnam vispirms ir jāpiedzimst, lai to varētu apgādāt, audzināt un izglītēt. Vairošanās veicināšana ietver abu dzimumu vismaz divdesmit gadu ilgas pūles. Jau pieminētā PBLA konference bija čiks tādēļ, ka tā nodarbojās ar trim no šiem nosacījumiem: apgādi, audzināšanu un izglītību, bet pilnīgi ignorēja galveno – dzimstību. Uz mata tāds pat čiks, tā paša iemesla dēļ, ir Valsts bērnu tiesību aizsardzības centra valdībai iesniegtā valsts programma bērnu stāvokļa uzlabošanai 2000. gadam. Nav taču nekādas vajadzības pēc bērnu slimnīcām un skolām, ja nav bērnu! Bet bērnu nav tādēļ, ka tie nedzimst un nedzimst tādēļ, ka latviešu sievietes ir nolēmušas, ka viņas

negrib dzemdēt bērnus. Viņas ir nolēmušas, ka latviešu tauta nav pastāvēšanas vērtā – tai jāļauj pazust no zemes virsas! Čuš un pagalam!

Kā tad tā? Tas taču nekur tā nav teikts!

Tie, kas nodarbojušies ar dzimtu ģeoloģiju, būs novērojuši, ka pagājušā gadu simtenī lauku ģimenes, kurās dzima septiņi bērni, plauka, jo tās paļāvās uz jaunās paaudzes darba spēku, ģimenes, kurās bija mazāk bērnu, izputēja. Tad nāca jaunāki laiki, kad mātes sāka meitām ieteikt nemocīties ar tik daudziem bērniem. Un meitas klausīja! Palasoties rakstos, redzēsīm, ka nu jau ir bijušas trīs paaudzes, kopš mātes un vecāsmātes ir mudinājušas meitas un mazmeitas neradīt bērnus. Un meitas un mazmeitas ir klausījušas!

Un tad nāca feministu laiks. Sievietes ideāls būšot tikai tad piepildīts, kad tā būšot pietuvinājusies vīrietim. Nost ar krūšturim! Nost ar krūtīm! Nost ar ģimenēm, lai dzīvo brīvā mīlestība! No visa tā ir daudz kas palicis šodien. Latviešu sabiedrība, no maskaviešu konservatīvajiem likumiem atbrīvota, iet pa feministu nosprausto ceļu, uz izmiršanu.

Jaunievēlētās Latvijas valsts prezidentes Vairas Viķes – Freibergas pirmā uzstāšanās ārzemēs bija konferencē: „Sievietes un demokrātija jaunās tūkstošgades rītausmā“, Reikjavīkā. Tur viņa runāja ne tikai Latvijas, bet arī Igaunijas un Lietuvas sieviešu vārdā. Cita starpā viņa teica: „...sievietēm bērnu dzemdētājas loma uzliek papildus prasības, kas dažreiz nozīmē sāpīgu izvēli starp karjeru un ģimeni. Pretējā gadījumā sievietēm jāsamazina atdeve savai karjerai, lai rūpētos par ģimeni. Pienākumi ģimenē var atņemt sievietēm enerģiju, kas nepieciešama, lai sasniegtu karjeras augstāko punktu.“ Tas skaidri norāda, ka prezidente uzskata, ka sievietes ideāls ir laba karjera, un sievietes spēja dzemdēt ir traucēklis un nevis Dieva dota dāvana būt par dzīvības atjaunotāju. Viņa tālāk sacīja: „Sieviešu personīgā izšķiršanās, tātad, atstāj plašas sekas visas sabiedrības mērogā“. Tieši tā! Un kā vēl! Tā tik

tiešām ir sievietes izšķiršanās – tautai būt vai nebūt! Šis pats būtiskākais jautājums latviešu, lietuviešu un igauņu tautām netiek pieminēts viņas runā. Prezidentes galvenajai domai gan pretī runā viņas novērojums, ka: „Visu 1990. gadu laikā Latvijā ir kritusies dzimstība“, ar tam sekojošo spriedumu, ka tas „... atspoguļo sieviešu ekonomisko nedrošību un cerību trūkumu par savu bērnu nākotni.“ Tā iznāk, ka ne sieviešu pašu izvēle nedzemdēt bērnus ir vainīga tautas izmiršanā, bet vainīgi ir tie, kas uz barikādēm izcīnīja Latvijas brīvību un atņēma sievietēm padomju laika drošību un cerību pārpilnību par bērnu nākotni! Sic!!!

Reikjavikas konferences laikā esot radusies ideja dibināt Apvienību dzimumu līdztiesībai Latvijā. Viena no apvienības dibināšanas autorēm ir valsts prezidente Vaira Vīķe – Freiberga, bet tās sastāvā ir tik ievērojamas personas kā: Pieaugušo izglītības apvienības priekšsēdētāja Anita Jākobsons, Saeimas deputāte Vaira Paegle, Sociāldemokrātiskās sieviešu organizācijas priekšsēdētāja Laila Balga, apvienības izpildītore Inese Ķīkule. Viņas sabiedrībā uzstājas ar domu, ka „sievietēm aktīvāk jāpiesaka sevi Latvijas politiskajā un ekonomiskajā dzīvē, ienesot tajā jaunas vērtības un piedāvājot jaunas sabiedrības attīstības perspektīvas“. Apvienība ir dibināta ar mērķi sākt un turpināt produktīvu dialogu starp sievietēm un vīriešiem, lai perspektīvā izdotos virzīties uz reālu dzimumu līdztiesību dažādās dzīves jomās. Tiešām!? Nerons spēlēja vijoli, kamēr Roma dega! Vai laikā, kad tauta izmirst, cienītās apvienības dāmas cīnīsies par to, lai vīrieši urinēt tupus, kā to prasa viņu māsas Zviedrijā, vai viņas pieprasīs, lai tualetes iekārto tā, ka sievietes var urinēt stāvus, kā to prasa viņu māsas Anglijā?

Zeidaks saka, ka Dievs ir devis augumu ar dažādām daļām, kas visas ir vajadzīgas, vai vismaz kādreiz mūžā ir lietojamas. Personu, kas smadzenes un rokas tikpat kā nelieto, sauc par laisku stulbeni vai glupu slaistu. Bet latvieti,

kas tautas dzīvības briesmu laikmetā nekad nav mēģinājusi lietot dzemdi, mēs tomēr saucam par cienījamo kundzi vai jaunkundzi.

Un tad vēl! Latvijā pastāv un aktīvi darbojas ģimenes plānošanas un seksuālās veselības asociācija „Papardes zieds“, kuras mērķis ir informēt sabiedrību par cilvēka tiesībām seksuālajā jomā, kas formulētas starptautiskās ģimenes plānošanas federācijas seksuālo un reproduktīvo tiesību hartā. Šogad visu vasaru tiks izvesta vērienīga akcija: „Ikvienu seksuālās tiesības.“ Pie Laimas pulksteņa jaunietes pasākumā: „Brīvi kopā“ dalīs akcijas informatīvās lapiņas. Tātad šodienas latviešu jaunietes visu vasaru kārs pie lielā zvana, ka viņas ir sekss objekti un ne sievietes.

Vēl pavisam nesen sievišķība nozīmēja auglību un precēšanās nozīmēja ģimeni un bērnus, un meitenes spēlējās ar lellēm. Pat šodien lielākā daļa padsmiņnieku sagaida, ka viņas būs mātes, un viņām katrai būs divi vai trīs bērni. Bet tad nāk karjeras, ārzemju ceļojumi, itāļu kurpes un aizmirstas bioloģiskā pulksteņa tikšķi, kamēr ir par vēlu. Un kā var turēties pretī visai, tik spēcīgajai pierunāšanas akcijai, neradīt bērnus? Kā var turēties pretī padomiem, ko sniedz māte, vecmāte, valsts prezidente un visas ievērojamas sabiedrības dāmas? Tur taču vienam skuķim kurlam jābūt, lai to nedzirdētu! Bet tauta? Čuš un pagalam!

Un kā tad ir ar vīriešiem?

Zeidaks saka, ka mirstošu tautu locekļi zaudē dzīvības gribu un ieslīgst neražīgās raizēs par drūmajām nākotnes izredzēm. Dzīvības gribas trūkums izpaužas bērnu nedzimšanā, bērnu neaudzināšanā par savas tautas locekļiem, žūpībā, pagātnes nesamērīgā apjūsmošanā un piemiņas iemūžināšanā pieminēkļos un muzejos. Vispār tāda rīcība, kas izriet no pieņēmuma, ka nākotnes vairs nebūs tā kā tā.

Ķīnieši šobrīd ir vislielākā tauta tādēļ, ka gadu tūkstošiem viņu reliģija ir spilgti izcēlusi dzīvības turpināšanas

nozīmīgumu. Tolaik visi garīdznieki bija vīrieši. Ja latviešu tauta šodien stāv izmirstības priekšā, rodas jautājums, vai mūsu garīdznieki nav kaut kur nomaldījušies? Vai Jānis Vanags, Juris Rubenis un Jānis Pujāts ir no savām kancelēm sludinājuši latviešu dzīvības svētumu? Ja kopš 1990. gada noslēgto laulību skaits ir samazinājies par 56 procentiem, un ja Preiļu skolā vēl nesen bija 250 skolnieki, bet šogad ir tikai 50, vai par to zināma atbildība negulstas uz viņu pleciem?

Bet ir vēl viena cita lieta! Ķīnietis lūdz: „Mīļo, sieviņ! Dāvini man dēlu! Lūdzu, lūdzu!“ Un sieviņai ir prieks radīt! Latvietis, toties, saka: „Es jau neesmu tāds kā visi citi, kas pa krogiem klenderē. Izder vienu kortelīti, liekos savā gultnā. Un ja tu vēl blakus būtu, tad ir laime pilnīga. Tad mēs abi vienos priekos laistu nakti trijātā!“ Nu ja! Rezultāti runā paši par sevi! LDC dati rāda, ka latviešu vīrieša caurmēra mūža garums ir 64 gadi, kamēr sievietes ir 75 gadi. Nesen pētījumā tika atrasts, ka tikai 12 procentiem latviešu vīriešu sperma ir spējīga sekmīgi peldēt pret dabīgo straumi un apaugļot olniņu. Vai tad ir kāds brīnums, ka lielākā daļa laulību izput vai tiek šķirtas tieši vīriešu agrās impotences dēļ. Bet tauta? Čuš un pagalam!

Kas būtu darāms ?

Mēs sevi saucam par mazu tautu un gandrīz vai ar lepnumu un ar nenovēršamības pieskaņu, jūtamies it kā tiesīgi sevi uzskatīt par neveiksminiekiem, ubagot citu žēlastību un attaisnot savas aplamības. Tautu lielums ir šo tautu pēdējo paaudžu izturēšanās sekas. Būt mazai tautai nav tautas būtiska īpašība. Esam tik mazi un lieli, par cik tādi gribam būt. Nevienai dzīvai būtnei, nevienai sugai, nevienai sabiedrībai, nevienai tautai nav dzīvības nodrošinājuma. Lai dzīvotu, ir nepārtraukti jāpūlas kā individuālās dzīvības, tā arī nākamo paaudžu dzīvības labad. Ikvienas paaudzes nolaidība var pārraut dzīvības mūžības pavedienu. Tautu lielums vēstures gaitā mainās. Ķīnieši nebija liela tauta. Mongoļi kļuva liela tauta Čingishana laikā, arābi pēc Muhameda, spānieši

un angļi kolonizācijas laikā. Franču tautas ilgstošā dilšana apstājās de Golla laikā!!! Tā vien liekas, ka tautas vairojas, ja tām ir lieli vadītāji. Tādi, kas tautu spēj aizraut! Latviešiem šodien ir prezidente, kam tauta labprāt sekotu, jo viņa spēj aizraut. Viņa varētu kļūt liela vadītāja, ja viņa to gribētu!

Paaudzū atjaunošanai ir nepieciešams, lai katra pieaugusi sieviete atstātu vismaz divus vai vairāk pieaugušus, auglīgus un vaislības vecumu sasniegušus pēctečus. 20. gadsimta apstākļos caurmēra indivīdam vajaga aptuveni 2.2 bērnus, lai dzīvība turpinātos bez skaitliska pieauguma. Tas ir, lai nākamajai paaudzei būtu 2 bērni, kas aizstātu vecākus. Ja katrai auglīgai latvietei 22 gadu vecumā piedzimtu viens bērns un vairāk ne, tad divos gadsimtos latviešu tauta saruktu uz 340 cilvēkiem. Ja viņai piedzimtu divi bērni, tauta saruktu uz 190 tūkstošiem. Ja viņai piedzimtu 3 bērni, tauta pieaugtu līdz 6.3 miljoniem, bet ja seši, tad līdz 900 miljoniem. Ir jāņem vērā, cik ārkārtīgi svarīgi ir, lai bērni tiktu dzemdēti agri dzīves laikā un ne vēlāk. Tā, ja sievietei četri bērni dzimtu ap 20 gadu vecumā, tad divu gadu simtu laikā latviešu tauta pieaugtu uz 200 miljoniem. Ja, toties, četri bērni šai sievietei piedzimtu ap 40 gadu vecumā, tauta divos gadsimtos pieaugtu tikai uz 20 miljoniem.

Kādu mērķi latviešiem būtu jāuzstāda?

Gudri vīri ir teikuši, ka, lai attīstītu pilnu Latvijas saimniecisko potenciālu, tai ir vajadzīgi trīs miljoni iedzīvotāju. Lai visi tie būtu latvieši, tautai būtu jādubultojas skaitā. To varētu sasniegt divās paaudzēs, tas ir ap piecdesmit gadu laikā, ja katra latviete dzemdētu četrus bērnus savos divdesmit gados. Tas nemaz neliekas neiespējami. Kādēļ neuzstādīt tādu mērķi? Kādēļ nemēģināt to sasniegt? Latvietes ir lielas patriotes un ja viņas skaidri redzētu mērķi, viņas to sasniegtu!

Modernās latvietes teiks, ka demokrātiskā sabiedrībā katrai sievietei ir tiesības izvēlēties, cik bērnus viņa grib radīt un ja viņa negrib nevienu, tad nevienam nav tiesību viņai to

pārmest. Ir gan! Katra sieviete ar laiku kļūs pensionāre un ja viņai nebūs pēcnācēju, kas viņu aizstās darba vietā, tad nebūs neviena, kas viņai pensijas naudu nopelnītu. Cilvēkus, kas rikojas, tā kā šodien labāk, mēdz saukt par hedonistiem, cilvēkiem, kam dzīvi nosaka bauda. Var jau būt, ka senos laikos, kad Grieķijā Diogēns dzīvoja mucā, kas pēc viņa smaržoja, hedonismam bija vieta un jēga, jo to laiku prasības bija nelielas. Šodienas pensionāriem prasības ir daudz, daudz lielākas un lai tās apmierinātu, ir vajadzīgi pēcnācēji. Ja! Pēcnācēji! Tas ir tāpēc, ka viens pēcnācējs tās prasības nespēj apmierināt. Te nu mēs nonākam pie tā paša slēdziena, ka katrai latviete ir nepieciešami vismaz četri bērni! Divi, lai apmierinātu viņas prasības un divi, lai apmierinātu viņas partnera prasības.

Bet vai četri bērni nav par daudz prasīts? Franču rakstniece Žanīna Buasāra kādā romānā raksta par ģimeni ar četrām meitām. Viena no meitām izsaka nožēlu, ka māte ir tik daudz upurējusi no savas dzīves pašas jaunības, radot tik daudz bērnu. Mātes atbilde ir, ka viņa ir ieguvusi daudz vairāk nekā citas sievietes. Viņai jau ir četras speciālas draudzenes, un viņa ir brīva un nobriedusi savai karjerai. Un kāpēc katrai latvietei nevarētu būt četri speciāli draugi? Un, ja viņa gribētu uzsākt savu karjeru ātrāk, kāpēc pie bērnu audzināšanas neņem palīgā vecākus un vecvecākus un Sieviešu tiesību institūtu pie karjeras izveidošanas? Kas grib darīt, meklē iespējas. Kas negrib – meklē attaisnojumu. Kas negrib darīt, vairo saimnieciskos apstākļus un valdības atbalsta trūkumu. Viņi negrib ne dzirdēt, ka nekur pasaulē dzimstība nav pieaugusi, saimnieciskiem apstākļiem uzlabojoties un valdībām naudu šķiežot iedomātai dzimstības uzlabošanai. Sievietes taču nav automāti, kuros iemet dolāru un izkrīt bērnelis. Kas grib darīt, meklē ceļus, kā pārliecināt sievietes radīt bērnus. Vismaz četrus! Sākt ar rožu pušķi un šokolādes kasti? Pie meitas? Pie mātes? Pie prezidentes?

Vai Latvijas sapnis ir tukša zeme, no kuras ir izdzīti mums netīkami cilvēki, bet kurā tad ir palikuši vairs tikai sīkstākie Latvijas iemītnieki: priedes, kārkli un vārpata? Neviens mums nepalīdzēs dzīvot. Jaunas paaudzes nevar dzimt un pieaugt bez vecāku rīcības. Tātad tautas posta un nelaiemes vaina ir mūsos pašos. Tā saistās ar vērtību mērauklas un dzīvības tikumu sašķobīšanos. Tas ir steidzīgi jāmaina. Cita ceļa nav, kā vienīgi dzīvība vai nāve. Izvēle ir mūsu. Bet vēl nav par vēlu. Ibsens esot teicis – tev piedots tiks, ja nevarēji, bet mūžam ne, ja negribēji!

Katram LATVIETIM - četri bērni bija virsraksts rakstnieces Leldes Stumbres reakcijas sacerējumam uz šo publikāciju. Viņa sāk ar: “Sirds, un ne tikai sirds, bet arī skaidrais saprāts, rautin raujas atsaukties uz ... saucienu pēc palīdzības: latvju sievas, nāciet pie prāta! Dzemdējiet taču nevis vienreiz, bet četreiz! Vai tiešām esat apstulbušas no labas pārtikušas dzīves un žēl naudiņas, lai nieka četrus bērniņus izaudzinātu svētās lietās labā? Latvija iet bojā!” Viņa tālāk atzīstas, ka viņa, acīmredzot, esot pakļpusi pie virsraksta “Katrai latvietei - četri bērni”, jo viņa laikam tomēr vēl arvien vecmodīgi uzskatot, ka četru bērnu ģimene esot - māte, tēvs un četri bērni. Un atbildība par “tautas dzīvā spēka atjaunošanu” jāuzņemoties ne tikai latviešu sievietei, bet arī vīrietim. Un ļoti iespējams, ka tieši vīrietim. Pirmkārt, vīrietim. Kaut gan viņa ļoti labi saprotot, ka jādzemdē būšot sievietēm, kā gan citādi.

Tieši tā! Bet vai atbildības piederība nav cits temats, par ko varētu būt un pat vajadzētu būt citai studijai? Vai nav tā, ka atbildības jautājums vairāk iederas laikam pēc bērna piedzimšanas, kad rodas rūpes par bērna apgādi, audzināšanu un izglītošanu. Par to laiku “vīrietis” ir savu atbildības

pienākumu sekmīgi uzkrāvis valdībai, lai tā gādā māmiņu algas, pamperus, bērnu dārzus utt, utt. Nav šīs studijas interese jaukties valdības atbildības provincē un mēģināt kārtot valdības atbildības detaļas. Šīs studijas nolūks ir atrast ceļus, kā nodrošināt cilvēces eksistenci ar pašatzažošanās līmenim pietiekoša bērnu skaita radišanu.

Atļausimies novirzīties no temata un apskatīt autores priekšlikumus atbildības sadalīšanai. Lasot autores latviešu sievietes raksturojumu, uzkrīt, ka nav pieminēts, ka visam pāri stāv fakts, ka arī latviešu sieviete ir sieviete, un sievietei patiek sekot modei. Ja šodienas latviešu sieviete saredz, ka modē ir nācis kas jauns, tad arī viņa mēģinās tam piemēroties. Ja modē ir teikt, ka prasīt no sievietes, lai tā dzemdē bērnus, ir viņas cilvēktiesību aizskāršana, tad arī viņa sāk domāt, ka tas tiešām tā ir. Taisnība varētu būt Rudmatim, kad interneta rakstiem par dzimstību viņš saka, ka vienkāršākais veids, kā sekmēt dzimstības pieaugumu ir panākt, lai būšana stāvoklī tiek uzskatīta par stilīgu.

Stumbre izkaidro, kāpēc latviešu sieviete “neparakstās” uz četriem bērniem, bet viņa nav sapratusi, ka šis nav “parakstīšanās” jautājums. Lai civilizācija varētu turpināt pastāvēt, daba ir noteikusi, ka sieviešu kārtas cilvēkiem ir jādzemdē pietiekošs skaits pēcnācēju, lai cilvēce sevi atvietotu. Tas nozīmē, ka ir nepieciešams, lai katrai sievietei viņas dzīves laikā dzimtu vismaz trīs bērni. Tikai tas var nodrošināt cilvēces pašatzažošanās līmeni, summāro dzimstības koeficienu – 2.1 līdz 2,2. Ja arī latviešu sieviete “neparakstās” uz četriem bērniem, tad “parakstīšanās” uz trim ir obligāta no dabas noteikta prasība viņas pašas eksistences nodrošināšanai.

Visparastākais laulību šķiršanās iemesls ir tas, ka sievietes tūlīt pēc kāzām sāk agresīvu vīrieša dabas mainīšanas akciju. Lasot autores prasības viņas vīrietim, nav ne mazāko šaubu, ka katrs vīrieša vārda cienīgs vīrietis ļoti drīz uzmeklēs citas mājas. Var diezgan droši apgalvot, ka patstāvīgās latviešu

sievietes aktīva rīcība viņas vīrieša rakstura un paradumu mainīšanai, ir izskaidrojums autores uz vienas rokas pirkstiem saskaitītajām “izdzīvojušajām” ģimenēm.

Nav šaubu, ka slāvu un ģermāņu kultūru iespaidā, latviešu vīriešiem ir tendence daudz dzert alkoholiskus dzērienus. Sevišķi tiem, kuri ir tās kultūras izbaudījuši uz savas ādas, bet alkoholisms ir cita lieta. Tā ir ārstējama slimība. Teikt, ka latviešu vīrieši, kā dzimums, ir alkoholiķi, ir drīzāk modes lieta, nekā nopietns fakta uzskaitījums.

Autore saka: “Bet es tomēr kvēlas mīlas vārdā būtu pat gatava riskēt, ja vien mans mīlais būtu man iečukstējis ausī: es gribu bērnu ... vismaz četrus...” Te ir atslēga visas dzimstības problēmas atrisinājumam, cilvēces eksistences nodrošināšanai un līdz ar to arī latviešu tautas un Latvijas valsts nākotnei. Latviešu vīrietim ir jāgrib bērnus un ir jāprot savai sievietei iečukstēt ausī pareizos vārdus!

Kā saskaitīt latviešus saucās raksts, ar kuru uz publikāciju atsaucās arī LZA akadēmiķis Pēteris Zvidriņš. Viņa rakstā pārsvarā ir runāts par etnisko iedzīvotāju sastāvu Latvijā. Pašreiz diskutētā studija ir par faktu, ka Latvijā izmirst tauta. Detaļas par tautas etnisko satāvu ir apzināti ignorētas, jo tas būtu citas studijas tēmat. Kur ir pieminēti latvieši, tad vienkāršības dēļ, ir pieņemts, ka uz latviešu skaitu attiecas tādi paši argumenti, kādi tie ir par visu tautu.

Raksta pēdējā daļā Zvidriņš izsaka domu, ka propozīcija par četriem bērniem katrai latvietei esot nereāls sapnis, jo praktiski visā Eiropā jau esot grūtības ar otro bērnu. Runājot par realitāti, nāk prātā 3x3 nometnē Tūvumbā, Austrālijā, dzirdētais Zigmunda Skujiņa stāstījums par kādu profesori Gruzijā, kurai ir astoņi bērni. Jautāta, kāpēc tik daudzi, viņa esot atbildējusi, ka viņas vīrs vēloties savā darbā ieņemt

augstus posteņus, un viņu sabiedrībā vīrieši, kuriem maz bērnu, netiekot uzskatīti par īstiem vīriešiem un tādēļ neesot cienīgi ieņemt atbildīgus amatus. Tātad Gruzijā, vismaz Skujiņa Gruzijā, reāli ir astoņi bērni un nerāli ir tik vien, kā četri. Tas nozīmē, ka realitāte ir atkarīga no paražām tautā.

Vēl runājot par realitāti, Eiropā notiekošais dzimstības laukā ir šodienas realitāte. Spriežot no Buchanana grāmatā "Rietumu pasaules nāve" teiktā, var diezgan droši apgalvot, ka Eiropas šodienas realitāte ved pie rietumu kultūras iznīcības. Kā profesors Pēteris Zvidriņš ir citā vietā teicis - tai ceļš uz kapu kalniņu ir nolīdzināts.

Zvidriņa domu kvintesence liekas būt: "Un svarīgākais iemesls šeit nav vīrieši (kā domā Stumbre, LA 22.09.2001), bet gan sabiedrības attīstības objektīvajos likumos." Ir arīdzan jāpiekrīt viņa teiktajam, ka "pašlaik (2001. gadā) iezīmējošais dzimstības kāpums nevar mūs glābt no latviešu skaita samazināšanās tuvākajos gados. Pilnīgai tautas atveseļošanai būs nepieciešams ilgāks laiks." Tas saskan ar slēdzieniem, pie kā ir pienākuši mūsdienu sabiedrības novecošanās problēmu pētnieki Džonatāna Granta vadītajā studijā.

Cik žēl, ka mēs esam tik maz, cik esam, bet vairāk mēs nevaram būt... Pārdomas pēc J.A.Ziedara raksta: "Katrai sievietei - četri bērni." (LA 06.09.2001) un Leldes Stumbres raksta (LA 22.09.2001) izlasišanas, Ilmārs Mežs, sociologs, trīs meitu tēvs. (LA 29.09.2001): "Ir jau jauki pasapņot, kā būtu, ja būtu. Teorētiski ir jau iespējams, ka katrai latvietei būtu četri bērni un pat vairāk - septiņi vai visi desmit. Fantazēt jau var arī par to, ka latvieši kļūs par pasaules lielāko tautu, tā kā dzied Čikāgas pieciņi dziesmā: "Cik žēl, ka mēs esam tik maz, es neteiktu neko, ja mums pieaugums būtu līdz divi simts miljoniem vai arī vēl labāk, ja mūs sanāktu astoņsimts miljonu."

Taču tie ir nereāli sapņi un tāpēc par tiem ir grūti runāt nopietni. Reāli varbūt būtu sasniegt, lai latviešu dzimstība kādreiz pārsniegtu mirstību, reāli varbūt būtu runāt, lai katrai latviešu ģimenei piedzimtu vēl viens bērns, vai nu tas arī paliktu vienīgais tajās ģimenēs, kurās bērni vispār nebija domāti, vai arī tas būtu otrais, kur viens bērns jau ir, vai, ideālā gadījumā, pasaulē nāktu trešais bērns standartizētajā divbērnu ģimenē. Līdz trešajam bērnam vairs tiek tikai katra sestā latviete. Bet cik tad vispār bērnu dzimst pilnās ģimenēs? Pēc statistikas, tādu drīz būs tikai puse. Pārējie dzimst labākajā gadījumā neregistrētās laulībās, bet visbiežāk vientuļām mātēm. Un visbeidzot – mākslīgo abortu skaits ir tikpat liels, cik jaundzimušo bērnu skaits. Tikai tas nenozīmē, ka aizliedzot abortus, mēs dubultosim dzimstību.

Galū galā šī nav tikai Latvijas problēma, jo līdzīgi sērīgu dziesmu par izmiršanu var dziedāt igauņi, lietuvieši, kā arī lielākā daļa no Eiropas tautām un pēdējos gados to var pamanīt īpaši Krievijā. Krievijai ir par ko uztraukties – tai zūd cerība skaitīties pasaules varenāko valstu skaitā, jo pašreiz izskatās, ka pēc dažām paaudzēm Krievijas iedzīvotāju skaits būs samazinājies uz pusi un tā būs ļoti tālu no pasaules pirmā desmitnieka. Savulaik PSRS bija ceturrtā lielākā valsts pasaulē iedzīvotāju skaita ziņā, atpaliekot tikai no Ķīnas, Indijas un minot uz pēdām ASV. Tagad Krievija ir nobīdīta uz 6. vietu, bet 2015.gadā tā būs vairs tikai 9.vietā pasaulē, un drīz vien to draud apsteigt daudzas citas valstis, ieskaitot Vjetnamu un Etiopiju.

Bet Latvija taču nepretendē uz pasaules lielvaras statusu. Pat, ja mēs padarām neiespējamo un dubultojam savu skaitu, tik un tā būsīm viena no mazākajām valstiņām ne tikai pasaulē, bet arī Eiropā. Pašreizējo 2,4 miljonu vietā Latvijā pēc pāris paaudzēm varētu būt tikai divi miljoni iedzīvotāju. Gandrīz vai brīnuma gadījumā izdotos tomēr sasniegt 3 miljonus. Pasaules miljonu jūrā tas ir 2 vai 3 piles! Nesaskatu

lielu starpību, vai Latvijā dzīvos 0,02 % vai 0,04 % no pasaules iedzīvotājiem. Bet vai islandieši nožēlo, ka viņu ir tik maz? Vai to dzirdam no Kipras vai Kuveitas? Mazāk par mums uz pasaules ir arī slovēņu un maķedoniešu, nemaz nerunājot par kaimiņiem igauņiem. Skaitam jau nav īpašas nozīmes, jo tad jau arī šobrīd mums vajadzētu justies uz pusi labāk par igauņiem. Un kā lai jūtas daudzās Krievijas tautiņas – sākot no karēļiem un udmurtiem un beidzot ar jakutiem un čečeniešiem? Tiem ir atļauts tikai sapņot par savas tautas neatkarību, kas laimīgajiem latviešiem ir realitāte. Varbūt, tad labāk būtu sapņot par to, ka vajadzēja mums piedzimt par ķīniešiem, jo tad nu gan nevajadzētu uztraukties par tautas izmiršanu.

Tas, par ko uztraucas latvieši un citas Eiropas tautas, nav nekas jauns — Latvijā par to jau uztraucās pirms kara. Eiropas Savienībā šī ir viena no smagāk risināmām problēmām, jo nelabvēlīgā demogrāfiskā situācija pieprasa papildu darbaspēku no ārvalstīm. Taču lielākajai daļai pasaules iedzīvotāju būtu grūti saprast, kāpēc latvieši nepriecājas, ka viņi ir spējuši apturēt savu dabīgo pieaugumu. Lielākā daļa pasaules valstu to cenšas panākt, bet nespēj, un pasaulei joprojām draud pārapdzīvotība.

Šobrīd pasaulē esam jau seši miljardi un vairāku paaudžu laikā atkal taisāmieš dubultot savu skaitu. Agri vai vēl draud pienākt brīdis, kad cilvēku uz pasaules būs par daudz. Dažās vietās pārapdzīvotība jau ir realitāte – piemēram, Bangladešā, teritorijā, kas ir tik liela kā divas Latvijas, dzīvo tik daudz kā visā Krievijā. Uz šā pārapdzīvotības draudu fona Latvija būtu pelnījusi vislielāko atzinību, ka spējām ierobežot bērnu skaitu un pat pietauptām vietu citu valstu pārapdzīvotības upuriem.

Bet, jaundzimušo bērnu skaits Latvijā tomēr ir salīdzinoši vismazākais starp Eiropas valstīm, un to var izskaidrot gan ar mūsu tradīcijām, ka vienmēr mums dzimstība ir bijusi relatīvi zema un tieši šobrīd bērni jāgādā tai paaudzei, kura ir salīdzinoši mazāka kara laikā cirsto robu dēļ, gan arī tāpēc,

ka pašreizējā pārejas ekonomikā daudzas ģimenes cenšas ietaupīt uz bērnu rēķina. Bieži vien ģimenes veidošana un jo īpaši bērnu plānošana tiek atlikta, jo bērni ir dārga greznība. Turklāt, visai grūti to ir savienot ar veiksmīgu profesionālu karjeru. Pētījumi rāda, ka tieši ģimenes ar bērniem ir visnabadzīgākās un jo vairāk bērnu, jo nabadzīgākas.

Protams, ir nepieciešams palielināt bērnu pabalstus, tomēr būtu naivi cerēt, ka pat trīskārtīgi bērnu pabalsti atrisinātu Latvijas demogrāfijas problēmas. Pirmkārt, nezin vai būtu labi izveidot un stiprināt vienu daļu sabiedrības, kas bērnu pabalstos saskata papildu iespējas turpināt piedzerties.

Otrkārt, arī vislabvēlīgākā demogrāfiskā politika Latvijā tikai varbūt spēs palielināt dzimstību kaut mazliet virs mirstības līmeņa. Ar vislielāko bērnu pabalstu palīdzību mēs varbūt spētu apturēt savu iedzīvotāju skaita samazināšanos, bet ne strauji palielināt to. Kāpēc tad arī Skandināvijas valstīs dzimstība ir tikpat zema, kaut arī viņu sociālo pabalstu sistēma ir bērniem labvēlīga, un bērnu māmiņas dzīvo mums tikai retam sasniedzamā labklājībā? Pasaulē viena no demogrāfijas likumsakarībām ir – jo augstāks iedzīvotāju dzīves līmenis (labklājība), jo zemāka dzimstība. Kādreizējie Zviedrijas valdības plāni palielināt dzimstību, paaugstinot bērnu pabalstus, deva niecīgus panākumus. Ja mums vajag tieši cilvēku miljonus, tad vairākas Āzijas valstis mums varētu šajā ziņā palīdzēt, ja vien mēs būtu ar mieru pieņemt sev jaunus imigrantus... Bet, šķiet, ka vienīgais veids, kā dubultot latviešu dzimstību, būtu pārcelt mūs atpakaļ uz 19. gadsimtu.

Arī tagad augstāka dzimstība Latvijā ir tieši laukos. Visaugstākie dzimstības rādītāji šobrīd ir vērojami Kurzemes un Zemgales lauku rajonos, bet viszemākā dzimstība ir tieši Rīgā. Turklāt starpība ir visai ievērojama - vairāk par desmit bērniem uz 1000 iedzīvotājiem laukos un tikai seši bērni Rīgā, vai septiņi astoņi bērni pārējās lielākajās pilsētās. Un tas ir par spīti tam, ka pilsētas un, it īpaši Rīga, uzsūc jaunos

cilvēkus no visas Latvijas. Ekonomiskā realitāte ir tāda, ka lauku ģimenē ar kaut nelielu saimniecību papildu bērns tiks paēdināts, neiecērtot budžetā īpašu robu, turklāt kādu laiku tas būs arī noderīgs palīgs saimniecībā. Taču pilsētā sev pārtiku var tikai nopirkt, nevis izaudzēt, un mūsu dzīvokļi joprojām ir galvenokārt tikai divistabu, bet retais sadūšojas ņemt kredītu lielāka mājokļa iegādei. Nemaz nerunājot par to, ka bērnu audzināšana ir tik darbietilpīgs process, ka cieš visas pārējās mīļās nodarbošanās un aizraušanās. Ej nu ar trijiem bērniem aizbrauc ekskursijā uz tālām zemēm, vai pat tikai mēģini aiziet uz vairākām operas un baleta izrādēm. Ģimenēm ar bērniem tas prasīs daudz vairāk naudas, laika un s gatavošanās, ja vispār būs iespējams. Pat ja naudas pietiek, arī tad ir jābūt pastāvīgā pienākumu slogā, un tas īpašais gandarījums tik bieži tiek nomākts ar ikdienas nebūšanām!

Tāpēc nekas cits neatliek kā rūpēties ne tik daudz par kvantitāti, cik par kvalitāti. Tikai ar to mēs varētu izcelties un tikai to mēs reāli arī varam panākt. Varbūt skan provokatīvi, bet ir vienalga, vai mēs pēc kāda laika esam 2 vai 3 miljoni, svarīgi, lai Latvijā saglabātos latviešu valoda un kultūra. Ir daudz nozīmīgāk, lai pēc paaudzes visi Latvijas iedzīvotāji brīvi runātu latviski un latviešu valodas pārsvars būtu nepārprotams. Un tieši te mēs varam reāli ļoti daudz ko panākt. Šķiet, ka tieši to pašu vēlas arī visi, kas uztraucas par latviešu zemo dzimstību. Bet latviešu valodas pastāvēšanu nākotnē nodrošināt ir pavisam cits uzdevums nekā dzimstības sekmēšana.

Tādas bija Ilmāra Meža domas pirms astoņiem gadiem, kad Eiropas tautu izmiršanas un Eiropas kultūras sabrukuma briesmas vēl tikko bija sākušas rādīt savu ņirdzīgo seju. Šodien, astoņus gadus vēlāk, varam teik, ka pašreizējā studija jau nav fantāzijas sapņojums, bet tā ir praktisku iespēju meklēšana ilgstošas un plaši izplatītas problēmas risinājuma iespējām. Te Mežs ir devis vienu ļoti praktisku priekšlikumu,

kā valdība, vai kāds jaunradīts dzimstības veicināšanas pasākums, varētu sākt mazdzimstības slimības ārstēšanu. Un tas ir vienādi labs, kā Latvijā tā citās zemēs. Tas ir - sākt vēl viena bērna radišanas kampaņu! Ka tāda kampaņa varētu būtu sekmīga, pierāda nesena Austrālijas finanšu ministra Costello (Costello) publisks aicinājums radīt vienu bērnu Austrālijai, kam pāris gadu vēlāk sekoja jaundzimušo aprūpes labdarības pasākumu pēkšņa pārslodze.

Arī de Golla sauciens Francijai skanēja līdzīgi - vairāk bērnišus Francijai! Pašreizējās studijas nolūks ir meklēt tādus kostellus un degollus Latvijā.

Tālāk Mežs izsaka to pašu domu, ko Andris Zeidaks ir pateicis rakstā "Mūsu paražu posts", ka dzimstības līmeni nosaka sabiedrības paražas. Viņš arīdzan pasaka to pašu, ko Vatenbergs (Ben J Wattenberg) pasaka savā grāmatā Retāki (Fewer), ka dzimstību nevar uzlabot ar sociālo pabalstu palielināšanu. Prakse rāda, ka pat dramatiskiem jauninājumiem sekojoši pieaugumi ir islaicīgi.

Mežs rakstu noslēdz ar argumentu, ka ir svarīgi, ka Latvijā saglabātos latviešu valoda un kultūra, un to nodrošināt esot pavisam cits uzdevums nekā dzimstības sekmēšana. Bet šīs studijas vadmotīvs, ir, ka Dievzemīte var palikt Latvija tikai tad, ja Latvijā dzīvo latvietis, un to var nodrošināt tikai kupls latviešu bērneņu skaits un to var sākt darīt tieši ar to, ko Ilmārs Mežs ir ieteicis raksta sākumā, sākt runāt par to, ka derētu vēl viens bērnelis katrā ģimenē.

Mežs sūkstas, ka: "Pat ja mēs padarām neiespējamo un dubultojam savu skaitu, tik un tā būsim viena no mazākajām valstiņām ne tikai pasaulē, bet arī Eiropā". Kā citā šīs studijas nodaļā lasāms, latviešu skaita dubultošanai jēga ir tā, ka, pēc publicētām tautsaimnieku domām, tas būtu skaits, kas spētu attīstīt pilnu Latvijas zemes potenciālu. Respektīvi, tautsaimnieki domā, ka Latvijā ir par maz iedzīvotāju.

“Mēs esam, cik mēs esam...” trīs gadus vēlāk (04.04.2004)
Lauku Avīzē rakstīja Ilmārs Mežs, demogrāfs, Starptautiskās migrācijas organizācijas Rīgas biroja vadītājs.

Zema dzimstība mums ir bijusi raksturīga vismaz gadsimtu, taču pēdējos desmit gados Latvija ir sasniegusi savdabīgu rekordu - zemās dzimstības dēļ iedzīvotāju skaits samazinājies vismaz par 142 tūkstošiem cilvēku. Tie ir aptuveni 6% no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Kopējais iedzīvotāju skaits gan ir samazinājies dubultīgi, jo arī izbraucēju skaits ir bijis daudz lielāks, nekā iebraukušo skaits.

Šobrīd iedzīvotāju samazināšanās migrācijas dēļ ir desmitkārtīgi sarukusi, un 2003. gadā migrācijas negatīvais saldo bija vairs tikai nepilns tūkstotis (- 845). Pilnīgi iespējams, ka tuvākajos gados izbraukušo skaits būs aptuveni tāds pats kā iebraukušo skaits, bet tuvākajā nākotnē, pieaugot Latvijas labklājībai, iebraukušo skaits varētu krietni pieaugt. Lielākā daļa ES valstu ir ievērojami papildinājušas un turpina papildināt savu darbaspēku no ārzemēm, tāda iespēja pavērsies arī Latvijai. Precīzāk, tā būs mūsu vienīgā iespēja aizpildīt augošās ekonomiskās darba vietas, ja vien mēs paši nespēsim ievērojami paaugstināt dzimstību, lai spētu apturēt straujo iedzīvotāju skaita samazināšanos.

Tas nenozīmē, ka latviešiem tagad būtu jābūt piecu un vairāk bērnu ģimenēm. Taču reāla maksimālā programma būtu, ja mēs spētu atražot paši savu nelielo skaitu - proti, lai piedzimtu vairāk, nekā nomirtu. Šādā Latvijai ideālajā gadījumā ir jābūt vismaz diviem bērniem katrai sievietei, bet vismaz katrai trešdaļai arī trešais bērns. Diemžēl, pēdējā desmitgadē mūsu sievietēm piedzimst tikai 1,1 līdz 1,2 bērni. Aptuveni katra desmitā sieviete paliek vispār bez bērniem, bet trīs un vairāk bērnus atļaujas tikai katra sestā. Vissvarīgāk būtu masveidīgi stimulēt otru, jo īpaši – trešo bērna dzimšanu.

Kopš dzimstības līmeņa katastrofālā krituma 20. g.s. 90. gadu pirmajā pusē, Latvijā nostabilizējās nebijusi zema

dzimstība, kas ik gadus mazliet svārstās virs un zem 20.000 jaundzimušo un ir aptuveni tikai puse no astoņdesmitajos gados dzimušajiem. Pēdējos divos gados dzimstības līmenis ir mazliet palielinājies - 2001. gadā dzimušo skaits nerasniedza 20.000, 2002. gadā sasniedza 20.000, bet pērn (2003.g.) pat pārsniedza 21 tūkstoti. Taču, lai pietuvotos mirušo skaitam, dzimstībai būtu jāsasniedz vismaz 33 tūkstošus. Ja dzimstība netiks stimulēta, tad, pēdējos gados manāmais dzimstības pieaugums, tā arī paliks pavisam neievērojams un diezin vai pārsniegs 22 - 23 tūkstošus jaundzimušo. Šās dzimstības pieauguma iemesli ir izskaidrojami ar jaunu sieviešu skaita pieaugumu attiecīgajā vecuma grupā, kas savukārt dzima nelielā dzimstības pacēluma gados - 80. gadu vidū un tas turpināsies vēl kādus sešus gadus. Toties, sākot ar 2010. gadu, Latvijas demogrāfijas rādītāji var piedzīvot vēl lielāku krīzi - potencionālo jauno māmiņu skaits samazināsies gandrīz uz pusi. Šobrīd sieviešu skaits vecumā no 20 līdz 32 gadiem (šajā vecumā visbiežāk dzimst bērni) svārstās ap 16 tūkstošiem katrā atsevišķā gada vecuma grupā, un tām piedzimst ap 10 tūkstoši meiteņu. Pēc 10 - 15 gadiem mūsu potencionālo jauno māmiņu skaits būs vairs tikai nepilni 10 tūkstoši katrā gada vecuma grupā - viņām būtu gandrīz jādubulto savu jaundzimušo bērnu skaits, lai kaut vai saglabātu pašreizējo izmiršanas tempu. Diezin, vai viņas to spēs, tāpēc var sagaidīt vēl katastrofālāku dzimstības samazināšanos ap 2015. gadu un tā ar katru paaudzi uz iznīcības pusi. ANO demogrāfi pareģo, ka Latvijas iedzīvotāju skaits 50 gados samazināsies gandrīz uz pusi. Kam būs vajadzīgi Latvijas sasniegumi un mūsu kultūras mantojums, ja mēs paši labprātīgi atsakāmies no iespējām saglabāt savu tautu tālākā nākotnē? Laba vieta tukša nepaliek, agrāk vai vēlāk to ieņems citi, bet mūsu paaudzēm vēl ir iespēja parūpēties par pietiekošu latviešu skaitu nākamajā gadsimtā. Vai tiešām mēs nevaram šo iespēju izmantot?!

Ja latviešu paraža būtu seši bērni katrā ģimenē,
tad 50 gadu laikā pasaulē būtu 8 miljoni latviešu!
(skat formulu 29. lpp.)
Foto no tīmekļa, autors nezināms.

Protams, Latvija nav vienīgā valsts, kura pārdzīvo smagu demogrāfisko krīzi. Tikpat zema dzimstība pēdējos gados ir vērojama arī Lietuvā, kur tradicionāli tā bija ievērojami augstāka, toties tur ir mazāka mirstība. Igaunijā mirstība ir līdzīga Latvijas augstajam līmenim, tomēr igauņu dzimstība ir par desmito daļu augstāka. Līdzīgi demogrāfiski nelabvēlīga situācija ir vērojama arī Krievijā un Ukrainā. Toties jaunajās ES dalībvalstīs demogrāfiskie rādītāji nav tik draudīgi - tur dzimstība ir augstāka, un arī mirstība ir krietni zemāka, tāpēc iedzīvotāju dabīgais pieaugums svārstās ap nulli. Ziemeļvalstīs vērojams pat neliels dzimstības pārsvars pār mirstības rādītājiem, nemaz neminot migrācijas pieaugumu. Ko darīt? Ir tikai viena iespēja, lai mūsu skaits vairs nesamazinātos tik strauji - iespaidīga nodokļu atvieglojumu sistēma jaunajām māmiņām. Pabalstu palielināšana arī ir nozīmīga palīdzība. Taču jau šobrīd ir pārāk daudz nelabvēlīgo ģimeņu, kam bērnu pabalsts ir galvenais ienākumu avots. Tāpēc tieši ienākumu nodokļu atlaides jaunajām ģimenēm būtu visiedarbīgākais

līdzeklis, kombinējot to ar māmiņu algām. Iedarbīga varētu būt arī neatliekamā minimuma pacelšana līdz 100 vai vairāk latu līmenim. Iespējams, ka finansisti un budžeta sastādītāji izskaitļotu, ka tas šī brīža budžetam būtu pārāk dārgi, taču neviens budžets jau neparāda mums tos zaudējumus, kurus mēs cietisim, kad Latvijas darba tirgum vajadzēs šogad nepiedzimušos bērnus! Nemaksājot par jaundzimušajiem šogad, mēs būtībā uzliekam milzīgus parādus mūsu bērniem, kuriem par mūsu tuvredzīgo taupīšanu būs jāmaksā desmitkārtīgi!

Valsts valdības un sabiedrības vadītāju uzskati.

Kad Čerčilam ir vaicāts, kā tas esot, ka viņš ir tik izcils runātājs, viņš esot atbildējis: „Kad es ar pirmo teikumu esmu laimīgi ticis galā, tad es ķeros pie nākošā“. Kad nu mēs esam laimīgi tikuši galā ar dzimstības veicināšanas teorētiskām iespējām, zinām, ka ir nepieciešams, lai mums būtu vairāk bērnu un esam nākuši pie slēdziena, ka, lai to sasniegtu ir vajadzīga dzimstības veicināšanas organizācija, tad paskatīsimies vai tādu organizāciju ir iespējams radīt?

Sekojoš Viļa Vītola ieteikumam, ka pirms ķeras pie kādas organizācijas dibināšanas, ir jānodrošina finansējums, varam domāt, ka tāds varētu nākt no valsts, no kāda no Latvijas 300 miljonāriem, no ES līdzekļiem vai no ārzemju latviešu organizāciju naudas. No šiem nesalīdzināmi labāks ir Latvijas valsts finansējums, jo tad tauta varētu sākt ticēt, ka valdībai interesē kā valsts, tā tautas pastāvēšana.

Par kādām summām tad ietu runa? Kāda starptautiska reklāmu aģentūra pirms pāris gadiem minēja 60.000 latu gadā, ja viņi to darītu. Ja vienu miljonu latu noguldītu kādā trastā uz ilgāku termiņu, varētu sagaidīt ap 6% dividendi, un tie būtu tie vajadzīgie 60.000 latu gada ienākumi. Ja paklausāmies, ka Latvijas pirmais prezidents Čakste ir teicis, ka tādai biedrībai jau daudz nevajagot, pāris cilvēku un tā lieta varētu iet, tad trīs darbinieki, katrs, saņemot 1000 latu mēnesī, izmaksātu 36.000 latu gadā un no 60.000 latiem 24.000 latu paliktu pāri “dzēšamgumijai un rakstāmai tintei”, vai, pareizāk sakot, pasākuma mērķu veikšanai. Līdz tam laikam, kad radīsies precīzāka ideja par projekta jomu, pieņemsim, ka šim pasākumam, vienalga kādā veidā tas veidotos, būtu jāmeklē viens miljons latu pamatkapitāls.

Ja labi padomā, tad tā kā trastā noguldītā nauda paliek noguldītāja īpašumā, tad varam argumentēt, ka, mūsu proponētā dzimstības veicināšanas biedrība, tās sponsoram nemaksā nevienu santīmu! Izņemot, protams aizdotā kapitāla amortizāciju inflācijas dēļ un procentu peļņas zudumu.

Bērnu un ģimenes lietu ministrija.

Pēc ministru prezidenta Einara Repšes vēstījuma 2002. - 2003. gadu mijā, ka Latvijā izmirst tauta un ka viņa valdība spers soļus situācijas mainīšanai, noskaidrojās, ka viņš šo darbu ir deleģējis īpašu uzdevumu ministram bērnu un ģimenes lietās Ainaram Baštikam. Ministrs tika informēts par līdzšinējo darbu dzimstības jautājumos, nosūtot viņam Annas Ziedares vasaras vidusskolas semināru materiālus norādot, ka tajos ir vesela rinda praktisku ieteikumu dzimstības veicināšanai, un tie varētu noderēt viņa ministrijai no jauna uzticētā darba plāna veidošanai.

Īsumā tika paskaidrots, ka tautas dzīvā spēka atjaunošanai ir četras fāzes: dzimstība, apgāde, audzināšana un izglītošana. Visas pastāvošās organizācijas un valdības pasākumi, kas sakās nodarbojamies ar demogrāfiskām problēmām, faktiski nodarbojas ar beidzamām trim fāzēm. Tādu organizāciju, kas nodarbotos tieši ar dzimstību, vispār nav, un tādēļ bērnu un ģimenes lietu ministrijā būtu vēlama atsevišķa nodaļa, kas nodarbotos tikai ar šo jautājumu vien.

Ministra uzmanība tika vērsta uz faktu, ka pārrunās ar prof. Dr. Jāni Priedkalnu, izvirzījās doma, ka ārpus valdības darbojošai bezpeļņas organizācijai, kas nodarbotos tikai ar dzimstības vairošanas problēmām, varētu būt sava niša pārējo daudz bērnu un ģimeņu atbalsta organizāciju starpā. Kad no ministru prezidenta teiktā bija kļuvis redzams, ka pašreizējai valdībai ir interese par tautas izmiršanas jautājumiem,

Latviešu fondam tika iesniegts lūgums piešķirt līdzekļus dzimstības veicināšanas biedrības Latvijā dibināšanas izdevumiem. Iesniegumā bija arī paredzēts, ka Latvijas valdība un sabiedrība garantētu šīs biedrības rīcības kapitālu pieciem gadiem.

Cik spriežams no preses ziņām, tad par demogrāfiskām problēmām Latvijā interesējas tikai 0,2 % iedzīvotāju, tādēļ ir pilnīgi nepieciešami informēt tautu Latvijā par briesmām, kas saistās ar bezbērniību. Piemēram, kā raksta kāda ASV avīze, vecuma pensijas var maksāt tikai tad, ja tiek radītas vērtības, bet, lai radītu vērtības, ir vajadzīgs kapitāls un darba spēks. Kā tajā avīzē ir teikts, ja nebūs bērnu, tad nebūs darba spēka, kas radītu vērtības, un tad pensiju fondiem krīze var pienākt drīzāk, nekā mēs spējam to iedomāties.

Ministrs Ainars Baštiks rakstīja, ka tikai kad reproduktīvā vecuma paaudze sajūtīs valdības rūpes par jauno paaudzi un par tiem, kuri to audzina, mēs varam cerēt, ka pieaugs dzimstība. Ar to viņš saprot pabalstu piešķiršanu ģimenēm un bērniem tajās trīs Zeidaka definētajās fāzēs, kas nāk pēc bērna piedzimšanas, un, pēc ministra domām, tas netieši iespaidojot dzimstību. Viņš neticot, ka dzimstību varot veicināt ar reklāmu, kā tas esot piedāvātajā iesniegumā. Ministram ir taisnība, ka pasniegtajā veidā reklāmai varētu būt ierobežoti panākumi, bet pastāv fakts, ka Latvijā tauta izmirst, to faktu ir konstatējis Latvijas ministru prezidents un ir uzdevis ministram Ainaram Baštikam spert soļus tā fakta novēršanai. Ministra Ainara Baštika vēstulē neparādās zīmes, ka viņš būtu jauno uzdevumu sapratis vai pat dzirdējis.

Garākā sarakstē ar ministra sekretariātu izrietēja daži ļoti interesanti fakti. Svarīgākais no tiem ir: „Vienlaikus informējam, ka ieviešot bezbērnu ienākuma nodokli, tiktu pārkāpts tiesiskās vienlīdzības princips, kas ir nostiprināts Latvijas Republikas Satversmē. Satversmes 91. pantā ir noteikts, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un

tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas. Satversmes tiesa, interpretējot šo pantu, ir atzinusi, ka tiesiskas vienlīdzības princips liedz valsts institūcijām izdot tādas normas, kas bez saprātīga pamata pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuŗas atrodas vienādos apstākļos (Satversmes tiesas 2001. gada 3. aprīļa sprieduma lietā nr. 2000-07-0409 secinājumu daļas 1. punkts). Ieviešot bezbērnu ienākuma nodokli, tiktu paredzēta atšķirīga attieksme pret personām, kuŗas ir izvēlējušās dzīvot vienas. Šādam regulējumam nebūtu tiesiska pamata, jo tā kā atbalstu ģimenēm ar bērniem ir iespējams sniegt arī neierobežojot cilvēktiesības, atsevišķu sociālo grupu cilvēktiesību ierobežošana nav attaisnojama.“ Tādas valsts, kurā kāda persona varētu “izvēlēties dzīvot viena” nav nekur, ne pasaulē, ne universā. Katrai dzīvai būtnei eksistences pamatprasība ir pašatrazošanās. Lai nodrošinātu pašatrazošanos, daudzās Eiropas valstīs jau pastāv bezbērnu nodoklis šādā vai tādā veidā, un daudzās tāda nodokļa ieviešanas vajadzība tiek akūti diskutēta. Šis Satversmes tiesas lēmums ir neatliekami revidējams.

Citi interesanti fakti ir, ka ministrija uzskata, ka:

Viens no zemās dzimstības iemesliem ir sabiedrības domāšanas veids un ģimeniskās vērtības samazināšanās.

Statistikas dati rāda, ka dzimstības rādītāji ir augstāki tajās Eiropas valstīs, kur valsts pabalsts ģimenei ir lielāks.

Ministrija piekrīt, ka ieguldījumu sabiedriskās domas veidošanā un ģimenes kā vērtības popularizēšanai varētu dot demogrāfisko jautājumu risināšanai dibināta sabiedriska organizācija ...un tas likumā esot atļauts, bet pastāvošie nolikumi aizliedzot valstij finansēt sabiedriskas organizācijas.

Ministrija uzskata, ka ar nodokļiem neapliekamā minimuma palielināšana un bērnu audzināšanas nodokļu atlaide izlīdzina bērnu audzētāju lielākos izdevumus.

Ka ģimeņu un bērnu pabalstiem izdotās naudas summas ilgstoši neuzlabo dzimstības rādītājus, ir katram kaut cik respektējamam demogrāfam sen zināms fakts. Vatenbergs to sīki apraksta grāmatā Retāki (Ben J. Wattenberg, Fewer). Latvijas ģimeņu un bērnu lietu ministrijas teiktais, ka ir statistikas dati kas rāda, ka dzimstības rādītāji ir augstāki tajās Eiropas valstīs, kur valsts pabalsts ģimenei ir lielāks, ir ārkārtīgi pārsteidzošs. Vai tā varētu būt nepārbaudītas dezinformācijas tālāka izplatīšana?

Un kā ir ar to deklarāciju, ka pastāvošie nolikumi aizliedz valstij finansēt sabiedriskas organizācijas? Izklusās, ka Ministrija labprāt finansētu proponēto dzimstības veicināšanas pasākumu, bet izsaka nožēlu, ka valsts likumi viņiem to liedz darīt. Vai tā ir? Apjautājoties pēc tā nolikuma reģistrācijas numura, lai varētu lasīt tā pilnu tekstu, izrādījās, ka tāda nolikuma vienkārši nav! Vai nav savādi!

No malas vērojot to cilvēku izrīcību, kuru rokās ir nodots latviešu tautas un tās Dievzemītes liktenis, negribot nāk prātā doma, par divkupraino baktriešu kamieli. To esot radījusi kāda komiteja, lai tā attaisnotu savu eksistenci. Citas vajadzības pēc tāda kamieļa neesot bijis. Ministru kabineta 2004. g. 30. novembra sēdē akceptēto rīcības plānu koncepcijas "Valsts ģimenes politika" īstenošanai 2004. - 2013. gadā esot izstrādājusi 15 cilvēku komiteja. Šis piecpadsmītkuprainais kamielis nu jau piecus gadus (2004. līdz 2009.) ir vedis latviešu tautu, pa labi iestaigāto ceļu, uz kapu kalniņu. Spriežot pēc no ministrijas saņemtajām ziņām, ministrija ir lepna uz padarīto darbu un nedomā neko mainīt, un tāpēc latviešu tautas iznīcināšanas darbs turpināsies vēl četrus gadus (līdz 2013. gadam) pēc tā paša plāna!

Pirms 9. Saeimas vēlēšanām BBC TV programmā Panorāma tika runāts, ka priekšnoteikums zemās dzimstības problēmas risināšanai ir valdības nepārprotama deklarācija, ka tā vēlas, lai valstī būtu vairāk bērnu. Visu lielāko partiju

vadītāju uzmanība tika vērsta uz šo faktu un uz iespēju to ietilpināt viņu partiju vēlēšanu programmās. Viena partija tai adresēto vēstuli bija pārsūtījusi Bērnu un ģimenes lietu ministrijai. Uz to reaģēja ministrs A. Baštiks ar paša parakstītu vēstuli datētu 29.08.2006, Nr. 2-8/Z-506/4720. Tajā, pēc parastās valdības sociālās palīdzības pasākumu uzskaitīšanas, ministrs raksta: "Dzimumu līdztiesības jomā 2005. gada 1. novembrī ministrija kopīgi ar sadarbības partneriem (Latvijas Dzimumu līdztiesības apvienība, Dānijas Dzimumu līdztiesības pētniecības centrs, Francijas Nacionālais informācijas centrs par sievietes un ģimenes tiesībām un Bulgārijas Darba un sociālās politikas ministrija) sāka īstenot Eiropas Kopienas finansēto projektu „Tētismājās” („Men equal, men different”), kas tiek īstenots ES programmas Dzimumu līdztiesība kopienas ietvaros stratēģijas prioritātes „Vīriešu un tēvu loma darba un galvenās problēmas, kas traucē vīrietim pilnvērtīgi līdzdarboties ģimenes dzīvē un bērnu aprūpē, tiks izzināta un pētīta darba un ģimenes dzīves savienojamības labā prakse uzņēmumos, kā arī notiks sabiedrības izglītošana par vīrieša iespējām piedalīties ģimenes dzīvē, lai mainītu stereotipus par dzimumu lomu sadalījumu. Projekts ilgs līdz 2006.gada beigām.”

Nepārprotama izpratne ministra teiktajam ir, ka zemās dzimstības problēmu Latvijā ir paredzēts risināt ar ministrijas darbinieču delegāciju piedalīšanos ārzemju konferencēs. No malas raugoties, liekas nesaprotami, kā dzimstību Latvijā varētu veicināt ar delegātu piedalīšanos konferencēs, kuru dienas kārtībā dzimstības jautājumi vispār nav iekļauti? Vēl fantastiskāka liekas būt ideja, ka tās nedaudzās latviešu sievietes pārstāves tajās delegācijās varētu katru gadu no apmeklētajām konferencēm mājās atvest tos 20.000 bērnus, kuri Latvijā katru gadu pietrūkst līdz pašatzažošanās līmenim? Varenas gan ir tās dzimumu līdztiesības sievietes, ja viņas to var! Vella milti! Kas tā dzimumu līdztiesība tāda varētu būt?

Jauns jēdziens Latvijā.

Latvijas Satversmes 91. pants nosaka, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas. Tas nozīmē, ka Latvijas Satversme paredz cilvēktiesības katram cilvēkam kā individuam. Patriks J. Buchanans, grāmatā Rietumu nāve, saka, ka ASV neatkarības deklarētāja Tomasa Džefersona ideja esot, ka visi cilvēki ir radīti vienādi. Tas nozīmē, ka Radītājs ir katram no viņiem piešķīris vienādas tiesības uz dzīvi, brīvību, īpašumu un visiem ir jābūt vienādiem likuma priekšā, bet katram ir dotas citādas spējas un viņam ir tiesības tās pilnībā attīstīt. Latvijas Satversme balstās uz šo ideju. Mums visiem ir zināms, ka Latvijā nekāda diskriminācija vīriešu un sieviešu, tāpat kā reliģiju, tautību un rasu starpā nav pastāvējusi jau kopš Satversmes pieņemšanas 1922. gadā. Ja Latvijā ir viens no visaugstākajiem brīvības indeksiem pasaulē, kāpēc Latvijā tiek ieviests dzimumu līdztiesības jēdziens? Vai tikai aiz šī jēdziena neslēpjas kas cits nekā tā nosaukums liek saprast? Lasītājs atbildi var meklēt sekojošajā sarakstē ar Labklājības ministriju.

Labklājības ministrija š.g. 8. jūnijā uz ministrijas e-pastu saņēma J.Ziedara vēstuli, ar sekojošu jautājumu:

Labrīt!

Gribu lūgt neformālu informāciju, kā dzimumu līdztiesība tika ierakstīta LM nolikumā? Kas to proponēja, kas atbalstīja un kas bija tā instance, kas pieņēma lēmumu to darīt?

Es pieņemu, ka visu to var atrast internetā, tādēļ lūdzu Jūsu palīdzību norādīt man, kur tas ir atrodamas? Šo jautāju tādēļ, ka man atmiņā, ka, tad kad sāku lasīt LM nolikumu, tur dzimumu līdztiesība nebija paredzēta. Vai es maldos?

Patiesā cieņā,

Jēkabs Ziedars

Labklājības ministrija atbild:

Gatavojoties iestāties Eiropas Savienībā (ES), Latvija nacionālajā likumdošanā ievieša ES direktīvas, tai skaitā direktīvas, kas attiecas uz dzimumu līdztiesības nodrošināšanu (sk. <http://www.lm.gov.lv/?sadala=340>). Ar Amsterdamas līguma stāšanās spēkā, ES ir apņēmusies integrēt dzimumu līdztiesības jautājumus visās ES kopējās politikās, tādā veidā īstenojot jaunu pieeju līdztiesības nodrošināšanai - ne tikai uzsverot pastāvošās nevienlīdzības novēršanu, bet pievēršot uzmanību dzimumu līdztiesības principa integrēšanai jebkura jautājuma risināšanā.

Tāpat Latvija, kļūstot neatkarīga valsts, ir uzņēmusies pildīt arī citas starptautiskās saistības (sk. turpat: sk. <http://www.lm.gov.lv/?sadala=340>). Nediskriminācijas princips ir noteikts vispārējos cilvēktiesību dokumentos un Eiropas cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā. Dzimumu nediskriminācijas un sieviešu aizsardzības pienākumus Latvija ir uzņēmusies, pievienojoties ANO 1952. gada 20. decembra Konvencijai par sieviešu politiskajām tiesībām (Latvijā spēkā no 13.07.1992) un ANO 1979.gada 18.decembra Konvencijai par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (Latvijā spēkā no 14.05.1992), kā arī ANO 1949. gada 2. decembra Konvencijai par cīņu ar cilvēktirdzniecību un prostitūcijas ekspluatāciju no trešo personu puses (Latvijā spēkā no 13.07.1992). Pievienojoties deklarācijām, Latvija ir izrādījusi politisku gribu jebkāda veida diskriminācijas novēršanai, savukārt, pievienošanās konvencijām ir uzlikusi Latvijai juridiskas saistības konkrētu jautājumu risināšanai.

Latvija kā Eiropas Padomes dalībvalsts ir uzņēmusies pildīt starptautiskās saistības dzimumu līdztiesības jautājumos, kuri ir iekļauti vairākās Eiropas Padomes rezolūcijās un deklarācijās (piemēram: 1986.gada 855.Rezolūcija par vīriešu un sieviešu līdztiesību un Deklarācija par sieviešu un vīriešu līdztiesību, ko pieņēma Eiropas Padomes Ministru komiteja

1988.gada 16.novembrī u.c.). Tāpat dzimumu līdztiesības principa ievērošana ir horizontālā prioritāte Eiropas Struktūrfondu apgūšanā.

Lai veicinātu un koordinētu ar dzimumu līdztiesību saistīto jautājumu risināšanu Latvijas Republikā, 1998.gada 8. decembra Latvijas Republikas Ministru Kabineta sēdē tika nolemts (1998.g. 8. decembra MK sēdes protokols Nr.66), ka Labklājības ministrija no 1999.gada 1.janvāra ir atbildīgā institūcija par dzimumu līdztiesības jautājumu koordinēšanu valstī.

Līdz ar to tika grozīts Labklājības ministrijas nolikums.

2003. gada 1. jūlijā ir izveidota Labklājības ministrijas Eiropas un juridisko lietu departamenta Dzimumu līdztiesības nodaļa. Bet tas nenozīmē, ka tikai Labklājības ministrija risina dzimumu līdztiesības jautājumus. Katrā Latvijas Republikas ministrijā ir amatpersona valsts sekretāra vai valsts sekretāra vietnieka līmenī, kura ir atbildīga par dzimumu līdztiesības principa integrēšanu nozarē (skatīt: <http://www.lm.gov.lv/?sadala=254>).

Atbildi sagatavoja:

Gundega Rupenheite

Dzimumu līdztiesības nodaļa

Eiropas un juridisko lietu departaments

Labklājības ministrija

2006.gada 22.jūnijs

Tas ir, no kurienes tā dzimumu līdztiesība nāk un kā tā ir ienākusi Latvijā. Labklājības ministrijas mājas lapā ir plaši pieejama dzimumu līdztiesības pasākuma administrācijas struktūra un izplatība. No dzimumu līdztiesības definīcijām ir redzams, ka cilvēkiem, kuri uzturas “dzimumu līdztiesība” vidē, ir citāda izpratne par pasaulē notiekošo, nekā mums

pārējiem nejēgām. Vīrietis viņiem nav vīrietis ar dabas dotām vīrieša īpatnībām, bet tāds radījums kā sieviete, kam Dievs un daba ir dāvājuši spēju radīt dzīvību, vispār nemaz neeksistē! Interesanti! Ja nav sievietes, kuras rada dzīvību, tad nav bērnu un ja nav bērnu, tad cilvēce izmirst. Rodas jautājums, kāpēc “dzimumu līdztiesība” grib iznīcināt cilvēci?

Taisnība ir Egilam Lukjanskim, kad viņš grāmatā Naida nogurdinātie saka: “Šai pasaulē nemirstīga un nemainīga, tātad pareiza un patiesa ir tikai viena ideja - vienmēr un visur būt cilvēcīgam cilvēkam. Visas pārējās pasaules uzlabošanas idejas, lai cik tās taisnīgas un vajadzīgas pirmajā brīdī arī šķistu, katru reizi ir novedušas un agrāk vai vēlāk arī turpmāk neglābjami novedis pie cilvēciskuma iznīcināšanas.”

Labklājības ministrija.

Mēģinot forsēt notikumu gaitu, tika atrasts cilvēks, kurš būtu ar mieru uzņemties dzimstības veicināšanas biroja vadību tādā gadījumā, ja viņam par to maksātu algu.

No sakariem ar Vītolu Fondu noskaidrojās doma, ka dzimstības veicināšanas pasākumam labāka forma nekā biedrība būtu tieši tāda pati fonda struktūra kā Vītolu Fondam. Būtu neliela algotu darbinieku valde, kas darītu visu organizatorisko un publicitātes darbu, būtu fonda dibinātāji, kas sagādātu un pārraudzītu naudas līdzekļus un būtu padome, kurā būtu cilvēki ar speciālām zināšanām kādā laukā. Tāda veida pasākumam tika uzrakstīti statūti, kuros proponētajam nodibinājumam tika dots nosaukums “Dzīvības fonds”. Šos statūtus ir izskatījuši juristi un atraduši tos par pieņemamiem, bez iebildumiem.

Kā iepriekš apspriests, lai Fondu aktivizētu, ir nepieciešami līdzekļi, un vēlāmākais finansētājs būtu valsts. Uz šī pamata tika uzsākta sarakste ar Labklājības ministriju, kas vainagojās

ar audienci pie tā laika ministres Dagnijas Staķes, 21.09.2005. Ministre uzklausīja iesnieguma pamatojuma detaļas un deva norādījumus tālākai darbībai

Ata Skalberga grāmatā Gods kalpot Latvijai, 94. lpp ir lasāms, ka speciālisti esot aprēķinājuši, ka “periodā no 1945. gada līdz 1953. gadam komunistiskā režīma terora un deportāciju rezultātā Latvija zaudēja 119.000 cilvēku...” Tas iztaisa caurmērā ap 13.200 cilvēku gadā, ko okupantu vara iznīcināja. Bet šodien brīvā un neatkarīgā Latvijā, mēs paši esam izvēlējušies zaudēt 13.600 cilvēku katru gadu. Tas ir par 400 cilvēkiem vairāk nekā terora laikā. Uz teikto, ka valdība neko nedara, lai lietas mainītu, ministres reakcija bija, ka valdība dara ļoti daudz, sagādājot veselu rindu sociālās apgādes pabalstus ģimenēm un bērniem, kā rezultāta dzimstība ir pieaugusi par četriem procentiem. (Piezīme: 4% no 20.000 ir 800, bet nepieciešami ir 20.000!)

Vatenberga grāmatā Retāki (Ben J. Wattenberg, Fewer.), ir lasāms, ka valdības esot izdevušas triljonus dolāru dažādiem sociālās apgādes projektiem, ar to cerot uzlabot dzimstību viņu zemēs, bet tā ir turpinājusi kristies. Grāmatā ir arī teikts, ka Eiropas labākie demogrāfi ir atzinuši, ka viņi nezina, kā šo problēmu atrisināt. Nav iemesla domāt, ka Latvijā tas būtu citādi, un tādēļ pašreizējo valdības politiku turpinot, latviešu tautai ceļš uz kapu kalniņu ir nodrošināts. Lai lietas mainītu, valdībai ir nepieciešama palīdzīga roka.

Latvijas demogrāfu guru, prof. Pēteris Zvidriņš, laikrakstā Latvija Amerikā, 08.03.2003, atzīst, ka daudz taisnības esot toreizējam premjeram Einaram Repšem, ka trakākais esot tas, ka valdība vien neko daudz nevarot darīt dzimstības veicināšanas laukā. Tas nozīmē, ka būtībā abi piekrit Vatenbergam, ka ar naudu vien dzimstību nevar veicināt. Abi arī atzīst, ka ir jābūt kaut kam ārpus valdības, kas palīdz. Liekas loģiski, ka to varētu darīt kāda speciāli radīta dzimstības veicināšanas institūcija.

Dzimstību noteic laiks pirms bērna piedzimšanas. Tā ir divu jaunu cilvēku izšķiršanās radīt dzīvību. Tas ir primārais tautas pastāvēšanas nosacījums. Viss pārējais, kas nāk pēc bērna piedzimšanas - apgāde, audzināšana un izglītība, ir pakārtotas primārajam nosacījumam. Bērni dzimst tad, kad divi jauni cilvēki ir nolēmuši, ka viņi grib bērnus. Ja viņi ir nolēmuši, ka viņi negrib bērnus, tādēļ, ka bērni ir klapata, tad bērni neradīsies. Viņu gribēšana nav nopērkama ar naudu. Tā varētu būt maināma ar pierunāšanu. Bet, ja tā, tad kādam taču ir jārūnā ar viņiem un jāmēģina viņu domas mainīt.

Ministrs Ainars Baštiks Delfi portālā aicināja nebaidīties no iesaistīšanās ģimenēs. Komentāros sievietes vairākkārt izteicās, ka Latvijā nevaldot bērnu dzemdēšanai labvēlīga vide un ka valdības nostāja esot drīzāk pret to. Vīrieši vairākkārt runāja par bērnu audzināšanai labvēlīgākas nodokļu sistēmas nepieciešamību. Saprātīgu komentāru pamatdoma bija, ka šo jautājumu ar naudu vien nevar atrisināt. Ir vajadzīga citāda domāšana, citāda pieeja. No šādiem komentāriem var veidot dzimstības veicināšanas pasākuma darbības programmu.

Dzimstības līmeņa pacelšana ir valdības rīcības svarīga un steidzīga nepieciešamība, un tādēļ valdībai ir jāfinansē tādas dzimstības veicināšanas institūcijas darbs. Tādam finansējumam ir jābūt ilgtermiņa, tam jābūt neatkarīgam no valdību svārstībām un brīvam no spiedienu iespējām.

Ministres atbilde bija, ka Labklājības ministrijas nolikumā nav paredzēta dzimstības veicināšana, un tādēļ ministrijai nav līdzekļu šāda pasākuma finansēšanai. Ar šādu priekšlikumu esot jāgriežas Saeimā, kas lemtu par priekšlikuma vēlamību un pozitīva lēmuma gadījumā noteiktu, kurai ministrijai būšot šis jautājums jārisina un paredzētu attiecīgu budžeta dotējumu.

Iesniegums Saeimā.

Ja Labklājības ministre saka, ka jāgriežas pie Saeimas, kas tad mēs būtu par pilsoņiem, ja nepaklausītu pašas ministres ieteikumam? “Your wish is our command, madame!” Jūsu vēlme ir mūsu pavēle, kundze!

Iesnieguma teksts bija: “Sakarā ar Latvijas iedzīvotāju skaita nepieņemami strauju un ilgstošu samazināšanos, lūdzam Saeimu izstrādāt un pieņemt normatīvu aktu, kas noteiktu valdības atbildību par tautas dzīvā spēka saglabāšanu un kā pirmo soli šī akta iedzīvināšanai autorizētu dzimstības veicināšanas pasākuma Dzīvības fonds nodibināšanu un tā darbības finansējumu no valsts līdzekļiem.”

Iesnieguma pamatojums bija, ka Latvijā katru gadu dzimst ap 19.000 bērnu, kamēr pirms republikas atjaunošanas dzima pāri par 40.000 un ka Latvija nevar atļauties zemo dzimstības līmeni pieņemt par nenovēršamu faktu, nekā nedarot.

Iesnieguma pirmajā daļā bija apskatīta valdības pašreizējā politika. Otrajā daļā bija apskatītas iespējas, kā notiekošo varētu mainīt. Valdības pašreizējā politika balstās uz sociālo pabalstu piešķiršanu ģimenēm un vientuļām mātēm pēc bērnu piedzimšanas. Ir viegli saprast, ka bērnu apgāde, audzināšana un izglītība ir iespaidojami ar naudu. Jo vairāk naudas, jo labāki apstākļi. Lai cik vēlami šie pabalsti arī nebūtu, ilgu gadu pieredze citās valstīs rāda, ka tādā veidā dzimstību nevar veicināt.

Latvijā nav neviena normatīva akta, kas noteiktu, ka valdībai ir jā rūpējas par dzīvā spēka saglabāšanu, un ir pienācis laiks tādus ievest. Vēršot uzmanību uz Latvijas demogrāfu guru prof. Pētera Zvidriņa laikrakstā Latvija Amerikā, 08.03.2003, rakstu, ka valdība viena neko daudz nevarot darīt dzimstības veicināšanas laukā, ka ir jāmaina sabiedrības domāšana, ir jāmaina pieeja, un to varētu darīt speciāli šādam nolūkam radīta dzimstības veicināšanas institūcija.

Dzimumstības līmeņa pacelšana ir valdības rīcības svarīga un steidzīga nepieciešamība, un tādēļ valdībai ir jāfinansē tādas dzimumstības veicināšanas institūcijas darbs. Tādam finansējumam ir jābūt ilgtermiņa, tam jābūt neatkarīgam no valdību svārstībām un brīvam no spiedienu iespējām.

Iesniegumam bija pievienota vēstule Labklājības ministrei D. Staķei par sarunu Labklājības ministrijā 2005. gada 24. septembrī un proponētā nodibinājuma Dzīvības fonds statūtu kopija.

Kad pēc pieklājīga laika nebija dzirdamas nekādas atsauksmes, tika dabūts telefonisks apstiprinājums, ka iesniegums ir saņemts un reģistrēts kā tāds, un tas ir nodots Sociālo un darba lietu komisijas priekšsēdētājai LPP deputātei Jevgēņijai Stalidzānei. Telefona sarunā Jevgēņija Stalidzāne izteica sašutumu par tādu iesniegumu, jo Saeima neesot privātu sabiedrisku fondu dibināšanas iestāde. Faktu, ka iesnieguma pamats bija valstij uzņemt atbildību par iedzīvotāju skaita straujo krišanos, komisijas priekšsēde, acīmredzot, ir personīgi izvēlējusies ignorēt, jo iesniegums nav apskatīts ne Sociālo un darba lietu komisijā, nedz arī ir virzīts uz Sociālo un darba lietu komisijas Iedzīvotāju demogrāfiskās attīstības apakškomisiju. Iestādes, sevišķi valsts iestādes, ir ļoti izveicīgas nedarīšanas attaisnojumu uzrādītājas!

Reģionālās attīstības un pašvaldību ministrija.

2008. g. 10. oktobrī, Rīgā, Ķīpsalas hallē notika nacionālais forums "Atspēriens. Latvija 2030". Runa bija par (citāts pēdiņās): "...ilgtermiņa ieguldījumiem Latvijas cilvēkkapitālā: atbilde demogrāfiskajiem izaicinājumiem tendence – depopulācija un novecošanās. Tiek prognozēts, ka nevienā no ES valstīm dzimumstība paaudžu atražošanas līmenī (vidēji 2,1 bērns uz vienu sievieti reprodūktīvajā

vecumā) netiks sasniegta pat 2050. gadā. Arī Latvijas iedzīvotāju skaits turpina samazināties, un sabiedrība arvien straujāk noveco. Šobrīd mēs katru mēnesi zaudējam 700 – 1000 cilvēku, un vairāku autoritatīvu organizāciju prognozes liecina, ka Latvija 2030. gadā radikāli atšķirsies no sabiedrības, kura šeit dzīvo patlaban. Latvijā 2030. gadā dzīvos mazāk nekā 2 miljoni iedzīvotāju; vairākums būs vecāki par 45 gadiem, bet pensijas vecuma cilvēku jau 2020. gadā būs vairāk nekā bērnu un jauniešu vecumā līdz 18 gadiem.”

Interesants bija referentu sastāvs un viņu referātu temati.

Reģionālās attīstības un pašvaldību ministrs Edgars Zalāns runāja par valsts attīstības vadlīnijām.

Assoc. prof. Roberts Ķīlis uzskatīja, ka “...ir būtiski vienoties par tādiem risinājumiem, kas, iespējams, nav izdevīgi mums katram konkrēti un pašlaik, bet kas var sniegt kopēju labumu”.

Haralds Burkovskis teica: “Es iedomājos mūs kā sabiedrību, kurā katrs uzņemas atbildību par savu dzīvi, un katrs no mums ir arī tik drosmīgs, ka spēj aktīvi līdzdarboties sabiedriskās dzīves veidošanā. Tas nozīmē, ka valsts un publiskā pārvalde, kādu to pazīstam līdz šim, vairs nepastāv.”

Ģirts Salmgriezis teica: “Vēlētos, lai Latvija 2030. gadā kļūtu par nozīmīgu un svarīgu partneri starptautiskajās institūcijās Eiropas Savienībā, NATO u.c. Par nozīmīgu spēlētāju Latvija varēs kļūt tikai tad, ja būs skaidra stratēģija, mērķi un uzdevumi, kas jāīsteno un pats galvenais vienotība un veiksmīgs dialogs starp sabiedrību un valsts pārvaldes institūcijām.”

Vai nav interesanti, ka forumā nav neviena referenta, kuŗš runātu par cilvēkkapitāla atjaunošanas iespējām? Par Džonatāna Granta “zelta atslēgu” Latvijas nākotnes nostiprināšanai pieprasot: “Mēs gribam, lai Latvijā būtu

vairāk bērnu!” Par ES un EK vadītāju izteiktajām domām, ka dalībvalstu valdībām būtu jāsāk realizēt dzimstības veicināšanas programmas.

Cik var spriest no dokumenta “Latvijas ilgspējas attīstības stratēģija, kopsavilkums,” tad nacionālajā forumā tiek proponēts, ka valsts saimnieciskās sistēmas pastāvēšanai cilvēkkapitāls ir papildināms ar vecu cilvēku pārskološanu darīt tādus darbus, ko citkārt būtu darijuši jauni cilvēki. Vai nav ģeniāla ideja! Bērnu jēdziens taču ir tik novecojies un nedomoderns! Un prasīt, lai sievietes dzemdē bērnus, ir viņu cilvēktiesību aizskāršana!

Vai foruma ieteikumus reprezentē pievienotā fotogrāfija, kur bezbērnu latviete ir “pārskolota” viņas pensiju laika uzdevumiem? (Foto no tīmekļa, autors nezināms.)

Rīgā 30.05.2008. Nr. 2-5.3/2092

Uz 08. 05. 2008.

Jēkabam Ziedaram
jekabs@techno.com.au

48. nodaļa. Par elektroniskā iesnieguma izskatīšanu

A. god. J. Ziedara kungs!

Bērnu un ģimenes lietu ministrijā (turpmāk – Ministrija) ir saņemta Jūsu e – pasta vēstule, kurā atkārtoti izklāstāt savu viedokli par demogrāfisko situāciju Latvijā, kā arī paužat pārdomas par dzimstības veicināšanu.

Savas kompetences ietvaros Ministrija ir izskatījusi Jūsu vēstuli un iepazinusies ar tajā minētajiem ierosinājumiem, kā arī pieņēmusi zināšanai vēstulē pausto viedokli.

Saskaņā ar Iesniegumu likuma 7. panta pirmās daļas 5. punktā noteikto iesniegumu var atstāt bez izskatīšanas, ja atbilde uz iesniegumu ir sniegta iepriekš, un tā saturs attiecībā uz iepriekšējā iesniegumā norādītajiem tiesiskajiem vai faktiskajiem apstākļiem pēc būtības nav mainījies.

Ņemot vērā minēto, informējam, ka Ministrija uz Jūsu iepriekšējo 2008. gada 8. aprīļa iesniegumu 2008. gada 30. aprīlī ir sniegusi atbildi (vēstules Nr. 2 - 5.3/1697) un norādījusi savu viedokli un kompetenci minētajos jautājumos.

Ar cieņu,

Bērnu un ģimenes lietu ministrijas

Bērnu un ģimenes politikas departamenta direktore

L.Āboliņa

Vegere 67356498

Autora piezīme:

Šī vēstule ir pievienota kā dokumentāls pierādījums, ka Latvijas valdība ir izskatījusi tai piesūtīto materiālu par tautas izmiršanu (skat. Tautas izmiršana, 129. lpp un Visas dzīvas zivis peld pret straumi, 132. lpp.) un ir apzināti nolēmusi turpināt līdzšinējo tautas dzīvā spēka iznīcināšanas politiku. Līdzīga satura vēstules ir saņemtas no Labklājības ministrijas un no Ministru kabineta.

J. Z.

Pāvests Jānis Pāvils II.

Pāvests Jānis Pāvils II uzrunā Itālijas parlamentā, 14.11.2002. cita starpā teica (tulkojums no angļu teksta): “Šinī svarīgajā reizē es nevaru neminēt vēl vienu nopietnu draudu šīs valsts nākotnei, to, kas jau iespaido dzīvi tajā un tās attīstīšanās spējas. Es runāju par krīzi dzimstībā, demogrāfisko pagrimumu un sabiedrības novecošanos. Jaunie statistiskie pierādījumi liek mums ņemt vērā cilvēciskās, sociālās un saimnieciskās problēmas, ko šī krīze nenovēršami uzspiedīs Itālijai nākošajās dekādēs. Pāri visam, tas mudina - vēl vairāk, es atļautos teikt, spiež - pilsoņus pieņemt plašas un atbildīgas saistības, kas nepārprotami veicinātu šīs tendences maiņu.

Baznīcas devums tādas nostājas un kultūras veidošanā, kas darītu iespējamu šīs tendences maiņu, ir garīdzniecības uzsvērtā labvēlība ģimenēm, atklātība dzīvei un pašai dziedīgās dzīves veicināšana. Bet pastāv arīdzan plašas iespējas politiskām ierosmēm, kuras, aizstāvot ģimeni kā dabīgu sabiedrības formu, balstītu uz laulību, kā to nosaka Itālijas republikas konstitūcija (cf. art. 29), var padarīt bērnu radīšanu un viņu audzināšanu mazāk apgrūtināšu kā sociāli, tā arī saimnieciski.”

Tālāk šī preses ziņojuma autors angļu valodā jautā, kurš būs tas, kurš uzrunās Latvijas Saeimu? Dzimstība Latvijā ir zemāka nekā Itālijā!

Kad šīs studijas vārdā, kādam ļoti populāram luterāņu mācītājam Latvijā tika jautāts, kādēļ viņš no kanceles baznīcā ar stingru balsi neprasa latvietim, kur ir viņa bērni, viņa atbilde bija, ka viss esot Dieva ziņā. Ar vārdu sakot, viņš atteicās būt savas draudzes gans!

Eiropas Savienība un Eiropas Komisija.

(LETA) Brisele, 13.03.2005. Eiropas Savienības (ES) valstu valdībām ir jāsāk pievērst uzmanība plašākajām sekām, ko rada izmaiņas Eiropas demogrāfiskajā situācijā, kā arī uz aizvien pieaugošo veco cilvēku skaitu visā kontinentā, ceturtdien paziņoja Eiropas Komisija. "Jautājums ir daudz plašāks par gados veciem strādniekiem un pensiju reformu. Tas ietekmēs gandrīz visus mūsu dzīves aspektus," teica ES sociālo lietu komisārs Vladimirs Špidla. "Šīs demogrāfiskās izmaiņas ievērojami ietekmēs mūsu pārticību, dzīves līmeni un paaudžu attiecības. Modernajā Eiropā nekad nav bijis ekonomiskā pieauguma bez dzimstības pieauguma," teikts ziņojumā.

Uz aicinājumu izteikties šīs studijas autors 30.03.2005 nosūtīja vēstuli komisāram Vladimiram Špidlam, izskaidrojot Andra Zeidaka vairošanās četru fāžu definīciju un norādot, ka, ja par šīm lietām grib nopietni domāt, tad ir jārada speciāla dzimstības veicināšanas autoritāte. 24.06.2005 datētajā atbildes vēstulē departamenta vadītājs Constantinos Fotakis paziņo, ka tās vēstules saturs tiks iekļauts viņu sintēzes ziņojumā. (skat. nākošajā lpp.)

EUROPEAN COMMISSION
Employment, Social Affairs and Equal Opportunities DG
Social protection and social integration
Social and demography analysis

Brussels,
EMPL/E/1/JOB/ka D(2005) 15169

24.05.05•009662

Mr Jēkabs A. Ziedars
11/30 Thomas St.
Doncaster East
Vic. 3109
Australia

Dear Mr Ziedars,

Thank you very much for your letter of April 6 (reference A583) to Commissioner Spidla in which you respond to the Commission's Green Paper on ageing titled "Confronting demographic change: a new solidarity between the generations".

Your contribution is very valuable to us. It will be duly filed and subsequently used as input for our synthesis report. The consultation period of the Green Paper was extended till the 15th October 2005. We plan to finish our synthesis report by the end of this year.

Yours sincerely,

Constantinos Fotakis
Head of Unit

Ārzemju latviešu iespējas un vadības nostāja.

Ja Latvijas valdība noraida katru dzimstības veicināšanas priekšlikuma ideju un proponētajam nodibinājumam Dzīvības fonds Latvijā finansētāji neatrodas, tad ir vērts apsvērt iespējas to darīt ārzemju latviešiem.

Nesenā pagātnē Sidnejas latviešu biedrības informācijas biļetenā „Ritums“ bija lasāms, ka Daugavas vanagu Sidnejas nodaļas pilnsapulcē ir ticis spriests par nodaļas nama pārdošanu, jo nodaļas darbībai esot pietiekošas telpas Sidnejas Latviešu namā. Ticis nolemts namu nepārdot. Ārzemju latviešu skaitam sarūkot un pārpalicējiem novecojot, latviešu sabiedriskās aktivitātes samazinās, un agrāk iegūtie īpašumi kļūst par sabiedrības pasīvu kapitālu. Šo kapitālu ieguldot dzimstības veicināšanas pasākumā, tādā kā proponētajā Dzīvības fondā, tas tiktu aktivizēts latviešu tautas un Latvijas valsts labā. Pieņemot, ka DV Sidnejas nodaļas nams būtu vērts AUD 1 miljonu, tas būtu ap 400.000 latu. Šo naudu noguldot kādā ilgtermiņa trustā par 6%, Dzīvības fonds varētu saņemt ap 24.000 latu gadā darbības līdzekļus. Ar to varētu algot profesionālu cilvēku, maksājot viņam Ls 1000 mēnesī par pilna laika darbu un vēl paliktu Ls 12.000 Fonda darbībai. Tātad pastāv praktiska iespēja aktivizēt Dzīvības fondu, pat tikai ar viena īpašuma kapitāla aktivizēšanu. Svarīgākais ir tas, ka kapitāls paliktu DV Sidnejas nodaļas īpašumā, jo tas būtu tikai bezprocentu aizdevums Fonda darbībai. Fonda likvidēšanas gadījumā, viss kapitāls tiktu atgriezts nodaļai. Nodaļas pārstāvim būtu vieta Fonda pārvaldē.

Bet tas jau ir tikai viens īpašums Sidnejā. Melburnā, piemēram, latviešiem pieder: Latviešu nams, Latviešu ciems, DV nams, Skolas nams, Sv. Krusta baznīca un Skautu nometne “Tērvete”. Sarūkušo lietotāju dēļ, visiem ir grūtības ar uzturēšanu, tādēļ saprāts prasīt prasās pēc racionalizēšanās. Ar labu gribu nostiprinājušās emocijas un personību pretešķības vajadzētu varēt pārvarēt, sevišķi tādēļ, ka tas tiktu

darīts tik svarīgam pasākumam, kā latviešu tautas izmiršanas apturēšanai.

Ja ņemam vērā, ka Sidnejai un Melburnai līdzīgs stāvoklis varētu būt arī Adelaidē, Ņujorkā, Bostonā, Čikāgā, Vašingtonā, Losandželosā, Sanfrancisko, Klīvlendē, Detroitā, St. Pētersburgā, Kalamazū, Indiānā, Filadelfijā, Toronto, Londonā, Montreālā un citur, tad redzam, ka Dzīvības fonda dibināšanai pamatkapitālu ārzemju latvieši varētu saziņēt ar uzviju. Latvijas demogrāfu guru, profesora Pētera Zvidriņa teiktais: „Nauda nav problēma! Ir vajadzīga tikai griba,” attiecas arī uz ārzemju latviešiem.

Pasaules brīvo latviešu apvienība.

Ārzemju latviešu “gribas” noteicēja ir Merilandes pavalsti (ASV) inkorporētā bezpeļņas organizācija Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA), ar sēdekli Amerikas latviešu apvienības namā Rokvillē, ASV. PBLA pārstāvniecība ir reģistrēta Latvijas republikas uzņēmumu reģistrā kā ārvalsts organizācijas pārstāvniecība. PBLA līdzekļus darbībai iegūst no biedru organizāciju iemaksām, Latvijas brīvības fonda kapitāla augļiem un vispārējiem ziedojumiem.

PBLA - ārzemju latviešu centrālo organizāciju augstākā pārstāvība. PBLA mērķis ir sekmēt latviešu tautas uzplaukumu neatkarīgā, demokrātiskā, kulturāli un saimnieciski attīstītā Latvijā, veicināt organizētas, ietekmīgas un vitālas latviešu kopienas uzturēšanu ārzemēs un sekmēt latviešu tautas vienotību pasaulē.

PBLA biedri ir: Amerikas latviešu apvienība (ALA); Latviešu apvienība Austrālijā un Jaunzēlandē (LAAJ); Latviešu nacionālā apvienība Kanādā (LNAK); Eiropas latviešu apvienība (ELA); Dienvidamerikas latviešu apvienība (DLA); Krievijas latviešu kongress (KLK).

Pirms PBLA 2006. gada pilnsapulces laikrakstā "Laiks" un laikrakstā "Austrālijas Latvietis", tika publicēta atklāta vēstule ārzemju latviešu sabiedrības vadītājiem PBLA pilnsapulcē pieņemt lēmumu, ka ārzemju latvieši vēlas, lai Latvijā būtu vairāk bērnu un tā sāktu Latvijā tautas izmiršanas procesa apturēšanu.

Atklāta vēstule.

Latvijā izmirst tauta. Tas ir tādēļ, ka Latvijā piedzimst mazāk bērnu nekā nomirst pieaugušo. Miršanas laiks ir Dieva ziņā, bet bērnu dzimšana vai nedzimšana ir personīgas izvēles jautājums. Latviešu tautas pastāvēšana nav demogrāfijas problēma! Tā ir dzimstības problēma!

Dzimstība ir temats, par ko negrib runāt ne Latvijas valdība, ne arī ārzemju latviešu sabiedrības vadība. Tautas dzīvā spēka saglabāšana nav nevienas Latvijas ministrijas nolikumā. Tautas izmiršana nav nevienas ārzemju latviešu jumta organizācijas programmā.

Tiek teikts, ka zemā dzimstība ir vispārēja problēma, un nekas neesot maināms. Džonatāns Grants, kas vada sabiedrības novecošanās problēmu pētniecību RAND organizācijai saka, ka viņu slēdziens esot, ka zemo dzimstības līmeni varot mainīt, bet priekšnoteikums esot valsts valdības nepārprotama deklarācija, ka tā vēlas, lai valstī dzimtu vairāk bērnu. Tas ir loģisks slēdziens, jo bērni dzimst tikai tad, ja viņus grib.

Pieredze rāda, ka neviena partija Latvijā nav ar mieru nākt ar tādu deklarāciju. Tāpat ne Saeima, ne valdība. Tas nozīmē, ka latviešu tautas pastāvēšana ir nonākusi mūsu, ārzemju latviešu rokās. Ja PBLA nepārprotami deklarēs: „Mēs gribam, lai latviešiem būtu vairāk bērnu!“ un to acīmredzami sludinās visās Latvijas pilsētās un visos Latvijas novados, tad

no Džonatāna Granta teiktā izriet iespēja palēnināt latviešu tautas izmiršanas procesu.

Latvijas demogrāfijas guru, profesors Pēteris Zvidriņš saka, ka dzimstības veicināšanas pasākumiem nauda nav problēma. Problēma ir gribas trūkums!

Godātie visas ārzemju latviešu saimes gribas noteicēji, vai Jūs gribat, lai latviešu tauta turpina dzīvot? Vai Jums ir griba? (Parakstījuši Baiba un Jēkabs Ziedari)

Katram 2006. gada PBLA pilnsapulces dalībniekam tika piesūtītas līdzīga satura vēstules, aicinot viņus personīgi nodrošināt, lai šis jautājums tiktu debatēts PBLA pilnsapulcē. Līdzīga satura vēstules tika piesūtītas arī katram 2007. gada PBLA pilnsapulces dalībniekam.

No 2006. un 2007. gada PBLA kopsapulču protokolu izvilkiem demogrāfijas jautājumos ir redzams, ka jautājums par Latvijas tautas izmiršanas procesa apturēšanu, ņemot vērā 2004. gada RAND organizācijas pētījuma, sabiedrības novecošanās problēmās, ziņojuma ieteikumus, nav ticis apskatīts. No tā izriet, ka no ārzemju latviešu "gribas" noteicējiem pašreizējā administratīvā izkārtojumā ar pašreizējo personālu, pozitīva rīcība šajā nolūkā nav sagaidāma.

PBLA valde 2007. gada pilnsapulcē ziņoja, ka tā ir paredzējusi nākošā gada darbībai izdot 362.000 USD. Pilnsapulcē netika apskatīts pagājušā gada budžeta izpildījums, netika apspriests nākošā gada budžets un netika paskaidrots, no kurienes tā nauda nāks? Tā, no malas raugoties, liekas, ka PBLA naudas lietās būtu vajadzīga nopietna revīzija, bet tas jau ir citas studijas temats.

Kad PBLA Rīgas biroja vadītāja vietniecei, I. Ostrovskai tika minēts, ka tani birojā varētu apmesties arī dzimstības veicināšanas pasākuma vadība, viņa pārliecinoši apgalvoja, ka visas telpas ir aizņemtas. Kad viņa ievēroja uz plašo sēžu zāli vērsto skatu, viņa atzinās, ka nu, ja ar labu gribu... Jā! Ar labu gribu!

Latvijas brīvības fonds.

“Ja latviešu tauta grib dzīvot, ikvienai organizācijai, draudzei, ikvienai tautietei un tautietim trimdā uz saviem pleciem jāiznes arī sava materiālā upuru daļa Latvijas brīves atgūšanai.” Jānis Dimants, laikraksts Laiks, 06.10.1976.

Latvijas brīvības fonda dibināšanu ierosināja 1973. gadā Amerikas latviešu apvienības (ALA) kongresā Priedainē. Fonda iniciatori bija grupa nacionāli apzinīgu latviešu, kas ne tikai ierosināja šo ideju kongresa gaitā, bet arī deva savu “sēklas naudu” - ap USD 5.000. ALA valdes priekšsēdis tajā laikā bija Dr. Ilgvars Spilners. Ar viņa gādību fondu inkorporēja, lai tas kalpotu Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) darba veikšanai. Visas PBLA dalības pasaules forumos - Madridē, Belgradā, Helsinkos un citur - tika finansētas ar arvien augošiem LBF līdzekļiem.

Jau nākošajā ALA kongresā Grand Rapidos, Mičigānas pavalstī fondam pievienojās vairāki simti tautiešu. Ar vienreizēju vai pa daļām nomaksātu USD 500 iemaksu, nacionāli domājošie latvieši kļuva fonda dalībnieki. Šīs dalības maksas veidoja fonda neaizskaramo kapitālu. Naudu ieguldot drošos fondos, ieguva līdzekļus PBLA darbībai un fonda administratīvo izdevumu segšanai.

Sākuma gados trimdas tautieši pievienojās fondam kā dalībnieki. Fondā iestājās arī daudzas latviešu organizācijas, piemēram, Daugavas vanagu nodaļas, korporācijas, latviešu biedrības u.c. Fonds savu pirmo miljonu pārsniedza 1983. gadā, bet otro miljonu - 1989. gadā. Šajā laikā fonds sāka saņemt trimdas tautiešu atstātos mantojumus, kas ļoti strauji vairoja kapitāla pieaugumu. Pateicoties nacionāli domājošo latviešu apzinīgai rīcībai, kuri apliecināja savu vēlmi dot daļu vai visu savu atstāto mantību latviešu nacionālpolitiskā darba veikšanai, fonda kapitālā ienāca vairāk līdzekļu šādā veidā, nekā piesaistot jaunus dalībniekus. Kad Latvija 1991. gadā atguva savu neatkarību, radās iespēja palīdzēt Latvijas

atjaunošanai tiešā veidā. Līdz ar to samazinājās trimdas tautiešu ziedojumi un dalības maksas LBF, bet turpināja ienākt atstātie mantojumi.

Fondā ienākošie līdzekļi 1989. - 1999. gados (USD)

Gads	Procenti	Ziedoj.	Mantojumi	Dalības m.	Kapitāls
1989	182.288	117.817	224.635	135.961	2.126.825
1990	199.612	132.243	232.652	30.882	2.432.931
1991	225.634	66.909	167.060	151.484	2.772.158
1992	183.664	14.500	116.647	55.625	2.873.984
1993	159.225	22.645	97.656	22.384	2.632.346
1994	149.703	48.486	195.032	19.912	2.697.621
1995	162.848	12.662	650.728	18.917	3.243.417
1996	176.374	16.836	91.397	12.289	3.228.810
1997	214.348	7.597	309.784	1.700	3.389.640
1998	213.729	3.469	180.392	2.472	3.701.929
1999	244.226	3.893	73.138	1.250	3.814.409

LBF līdzekļu saņēmējs ir bijusi PBLA, kas tos izmantojusi, lai īstenotu savus mērķus. No LBF kapitāla procentos vien ir ienākuši ap trīs ar pus miljonu ASV dolāru, kas izlietoti nacionālpolitiskai darbībai. 1993. gadā LBF dažādiem projektiem Latvijā piešķīra pus miliona dolāru. Tajā pašā gadā LBF ieteica atbalstīt Latvijas pilsētu, rajonu un pagastu pašvaldības ar aizdevumu programmu. Šai vajadzībai no neaizskaramā kapitāla ir atdalīts pus miliona dolāru, kas piešķirti konkursa uzvarētājam pašvaldībām visā Latvijā. Atmaksātās summas tiek piešķirtas jauniem aizdevumiem, kam ir jākalpo iedzīvotāju labklājības celšanai, izglītības veicināšanai vai medicīnas sistēmas uzlabošanai un attīstībai. No PBLA projektiem, kas pēdējos 10 gados (līdz 2000. g.) ir finansēti ar LBF līdzekļiem, viens no lielākiem ir bijis piešķirts Ģimeņu atbalsta koordinācijas centram. Piecos gados (no

1996. gada) šim projektam doti 254.000 dolāru. Kategorijā "Speciālie projekti" PBLA kopš 1991. gada dažādām vajadzībām Latvijā izdevusi 600.000 dolāru. Okupācijas muzejs atbalstīts ar 65.000 dolāru, ļoti iecienītās 3x3 nometnes Latvijā saņēmušas 27.000 dolāru, bet "Talcinieki Latvijai" projekts atbalstīts ar 50.000 dolāru."

Tik tālu Fonda pārvaldnieka 2000. gada ziņojums. Tur ir saredzami daži darbības virzieni, kurus ir vērts pieminēt. Fakts, ka Fonds pats, kā tāds, nodarbojas ar projektiem Latvijā, nozīmē, ka LBF varētu finansēt dzimstības veicināšanas pasākumu Latvijā tieši, bez PBLA starpniecības. Interesanti, ka populārajai 3x3 kustībai ir piešķirti 27.000 dolāru, bet nevienam nezināmam Ģimeņu atbalsta koordinācijas centram 254.000!!! PBLA paredzētie 2008. gada darbības izdevumi, 362.000 USD, liekas būt daudz lielāka summa nekā varētu būt LBF gada ienākumi. Tas nozīmē, ka PBLA lieto LBF neaizskaramo kapitālu. Rodas jautājums, vai ārzemju latviešu jumta organizācijas administrāciju nevajadzētu finansēt no tās dalībnieku biedru naudām un nevis no uzkrātās naudas rezervēm?

Zelta atslēga Latvijas nākotnes nodrošināšanai.

Angļu BBC televīzijas programmā “Panorāma” svētdien 2006. gada 18. jūnijā tika runāts par to, kas katrai sievietei būtu jāzina par to, kas ir pareizais laiks bērna radīšanai. Raidījuma ietvaros tika intervēts Džonatāns Grants, kuŗš vada Eiropas krītošās dzimstības pētniecību RAND organizācijai. Pēc viņa uzskatiem iedzīvotāju novecojuma statistika esot nežēlīga. Līdz 2050. gadam par 65 gadiem vecāko skaits dubultošoties. Tas šodien esot ap 12%, bet nākotnē būšot 25%. Tanī pašā laikā dzimstība samazinājos. Rezultātā daudzu Eiropas valstu stāvokli varot uzskatīt kā krīzes stāvokli esošu. Krīzes stāvoklis esot novēršams, bet valdībām tad jāīsteno dažādas dzimstības veicināšanas politikas. Tās, galvenokārt, ir ģimenēm labvēlīga likumdošana, bet tas svarīgākais esot valdības nepārprotama deklarācija, ka tā vēlas, lai dzimstība uzlabotos.

Džonatāns Grants ir RAND EUROPE prezidents. Viņa vadītā pētījuma nosaukums ir: Zemā auglība un iedzīvotāju novecošanās, iemesli, sekas un politikas iespējas. (Pilns nosaukums angļu valodā: Low Fertility and Population Ageing Causes, Consequences, and Policy Options. RAND EUROPE. Prepared for the European Commission. Published 2004 by the RAND Corporation)

Seko konspektīvi izvilkumi.

Pētījuma galvenie mērķi bija izvērtēt sekojošo:

Cik daudz un kādā ceļā mikro-līmeņa lēmumi par precēšanos un kopdzīvi, ģimenes izveidošanu, migrāciju un piedalīšanos darba spēkā iespaido sociālās un saimnieciskās parādības makro-līmenī?

Kā indivīdu un ģimeņu izvēle iespaido iedzīvotāju skaitu un vecumu struktūru?

Kādas izvēles pastāv iedzīvotāju struktūras mainīšanai un negatīvā socio-ekonomiskā iespaida mainīšanai?

Pētījums ietver demogrāfisko un sociālo attīstības indikatoru analīzi 15 ES dalībvalstīs un 10 kandidātvalstīs. Tas varētu interesēt politiķus un zinātniekus, kam interesē demogrāfijas un politikas sakarība.

Eiropas demogrāfiskais izaicinājums.

Gandrīz visās Eiropas valstīs pastāv ilgtermiņa krītoša tendence dzimstībā ar konsekventu viņu tautu novecošanos. Dzimstība ir zem pašatzažošanās līmeņa (2,1 bērns katram pārim) gandrīz visās valstīs. Tas nozīmē, ka dabīgā vairošanās ir apstājusies, un uzturamo vecāku cilvēku proporcija turpina pieaugt, kamēr strādājošo vecuma iedzīvotāju skaits kļūst mazāks. Imigrācija, kas varētu atvietot strādājošo trūkumu, ir neliela vairumam Eiropas valstu.

Kopā ņemot, šādas demogrāfiskās tendences varētu saturēt apdraudošas sekas Eiropas valstu saimniecībām, kā piemēram:

- strādājošo vecuma iedzīvotājiem mazinoties, valstīs mazinās dzīvā spēka kapitāls, kas mazina produktivitāti;
- pensiju un sociālas apdrošināšanas sistēmas var tikt smagi apgrūtinātas;
- māsaimniecību lielumam mazinoties, mazinās spēja aprūpēt augošo veco cilvēku skaitu;
- vecajiem cilvēkiem jāreķinās ar strauju veselības un aprūpes izmaksas kāpumu.

Rūpes par šīm tendencēm ir izraisījušas intensīvas debates par efektīvākām metodēm tendenču virziena maiņai vai vismaz mazināt sekas. Ir tikušas apsvērtas trīs iespējas:

- veicināt bērnu radīšanas vecuma pāru precēšanos vai kopdzīvi;
- palielināt strādājoša vecuma cilvēku imigrāciju uz valstīm, kur tas ir vajadzīgs;

• sociālās sistēmas reformas, ar nolūku mazināt šo tendenču negatīvo iespaidu – tās varētu būt pensionēšanās vecuma paaugstināšana un sieviešu uzmundrināšana pievienoties darba spēkam.

Slēdzieni un to norādījumi politikai.

Pētījums nāca pie pieciem galveniem slēdzieniem:

1. Atvietošanas imigrācija nevar novērst tautas novecošanos, ne arī tās konsekvences.

2. Zināmos apstākļos valsts politika var palēnināt dzimstības mazināšanos.

3. Neviena tipa iejaukšanās politika pati par sevi nenodrošinās dzimstības mazināšanās apturēšanu.

4. Politikas, netieši mērķētas uz dzimstību, bet kas tiecas uz plašāka apmēra apstākļu uzlabošanu, var labvēlīgi iespaidot dzimstību.

5. Vairošanās politiku rezultāti parādās lēnām, un tādēļ tie var būt politiski mazāk pievilcīgi.

Valdību politikas var iespaidot dzimstību. Tā, piemēram, pēc “dzelzs aizkara” nācijas piedzīvoja strauju dzimstības mazināšanos pēc tam, kad pronatālistu politika netika atjaunota jaunajās republikās. Tas pats notika Spānijā pēc Franko valdības sabrukuma. Toties Francijā dzimstība ir otrā augstākā Eiropā (aiz Īrijas), pateicoties valdības politikai, kas mudina ģimenes radīt vairāk bērnu.

Vairumam valstu dzimstību skarošiem pasākumiem ir citādi primārie mērķi. Tā, piemēram, ir nepareizi uzskatīt, ka tādi pasākumi kā vecāku atvaļinājumi, bērnu dārzi u.t.t. pavairo dzimstību (vai samazina tās tālāku mazināšanos). Iespaidi uz dzimstību ir sekundārs. Ja ir kādas izmaiņas dzimstībā, tad tās ir radušās sociālās un saimnieciskās vides izmaiņu iespaidā.

Zemās auglības un iedzīvotāju novecošanās mazināšanas iespējas.

Tāda veida rīcības iespējas, kas visos gadījumos

mainītu zemo dzimstības līmeni uz augstu līmeni, nav atrodamas. Francijā panākumus guvusi programma, kas ir koncentrējusies uz trešā un tālāka bērna dzimšanu. Zviedrijā, ne augstās kvalitātes bērnu aprūpes sistēma, ne plašie vecāku atvaļinājumi ir iemesls relatīvi augstajam dzimstības līmenim. Tam pamatā liekas būt programmas, kas koncecentrējas uz vīriešu un sieviešu vienlīdzību, kā iztikas pelnīšanā, tā bērnu aprūpē. Tomēr īstenībā panākumu iemesls nav tieši šīs programmas, bet spēja radīt vidi, kas veicina bērnu dzimšanu. Par cik sieviešu iesaistīšana darba laukā palīdz saimniecības attīstībai, tas veicina dzimstību, bet galā tas samazinās dzimstību, ja netiks izveidotas iespējas sievietēm savienot strādāšanu darbā ar bērnu audzināšanu.

Iedzīvotāju politikas lēmumi iedarbojas lēnām.

Valdību politikām, kas domātas dzimstības mazināšanās novēršanai, neatkarīgi no tā vai tās tiešas vai netiešas, ir ilgtermiņa nolūks, un tām ir nepieciešami daudzi gadi, kamēr tās iedarbojas. Šī iemesla dēļ tām trūkst politiskas pievilcības, tāpat kā trūkst politisku cīnītāju par šo lietu. Beidzamā vairošanās cikla pakāpe tiek sasniegta paaudzes laikā, kad darba laukā parādās jauni pienācēji. No tā izriet divi secinājumi. Pirmais ir tas, ka nesakrīt vēlēšanu cikli (tipiski 4 – 5 gadi) ar daudz garāko vairošanās ciklu. Tas nozīmē, ka politiķiem ir tikai visai ierobežots mudinājums propogandēt šādu politiku, sevišķi, kad politiskais kapitāls varētu tikt nevajadzīgi izšķērdēts, ieejot sfērā, kur pastāv strīdīgi uzskati. Otrais ir tas, ka politiķiem patīk darboties laukos ar īsāku laika horizontu. Ir taču daudz vieglāk risināt darba roku trūkumu ar sieviešu iesaistīšanu darbā un vecu cilvēku pierunāšanu palikt darbā ilgāku laiku, nekā nodarboties ar nemoderno un nepopulāro dzimstības veicināšanas problēmu.

Gala slēdziens.

Nav gaidāms, ka atvietotājas imigrācijas un valdību rīcības dzimstības uzlabošanai apturēs Eiropas sabiedrības

novecošanas, kaut gan tās varētu novecošanās gaitu palēnināt. Līdz ar to Eiropas Komisijai, dalībvalstīm un kandidātvalstīm ir jāapsver citādi ceļi pilnas nodarbinātības, saimnieciskā uzplaukuma un sociālās kohēzijas sasniegšanai.

Saimnieciskie iespaidi.

Sakarība starp saimniecisko politiku un iedzīvotāju skaita izmaiņām ir plaši izdiskutēta un komentēta literatūrā. Pastāv nedalīts uzskats, ka saimnieciskiem jautājumiem ir izšķirošā loma sociālā saskanībā. Ja cilvēkiem nav pieejamas dzīves nepieciešamības (piem. pārtika un patvērums), tad tie nebūs spējīgi dot pienesumu veselīgas sabiedrības izaugsmei.

Ņemot vērā sievietes lomu bērnu radīšanā un audzināšanā, viņu naudiskai labklājībai un spējai balansēt darbu ar ģimenes dzīvi būtu jābūt visaugstākai prioritātei. To ir atzinusi ES ar direktīvām dalībvalstīm, kā veicināma darba un ģimenes dzīves balansēšana.

Dzimumu politika.

Daži pētnieki argumentē, ka krītošās dzimstības pamatā ir sieviešu cīņa par vienlīdzību un viņu mēģinājumi izbēgt no viņu atkarības no vīrieša apgādniecības, kā to parāda augošā sieviešu nodarbinātība. Šāda argumentācija ved pie slēdziena, ka tradicionālais vīrieša kā apgādnieka modelis būtu veicināms un sievietes būtu mudināmas nepievienoties darba spēkam. Šāda veida domāšanu Eiropas valstis nav izvēlējušās, un visas ir pieņēmta vienādu iespēju likumdošana. Vairumā valstu sabiedriskā dzimumu attiecību modernizēšana ir relatīvi avansējusies un notikusī sieviešu emancipācija liek saprast, ka ir mainījusies normatīvā un uzvedības struktūra, kas ir dzimstības un bērnu radīšanas lēmumu pamatos. Bet, pastāv uzskats, ka ļoti zemā dzimstība attīstītās valstīs ir radusies tādēļ, ka dzimumu vienādības princips ir konfliktā ar uz cilvēka individualitāti orientētās institūcijās un izturētu dzimumu nevienādību uz ģimeni

orientētās institūcijās. Ir arī pētnieki, kas uzskata, ka mikro-līmeņa ģimeņu situācijās galvenokārt vīrieši ir tie, kas negrib vairāk bērnu.

Izglītības politika.

Daudzas publicētās studijas ir apstiprinājušas negatīvo korelāciju starp dzimstību un sievietes izglītības līmeni. Galvenokārt tas ir izskaidrojams ar izglītotas sievietes vērtības pieaugumu darba tirgū un līdz ar to ievērojamo ienākumu zudumu laikā, kad sievietes nodarbojas ar mājturību un bērnu audzināšanu. Lai gan augstāks sievietes izglītības līmenis ved uz ģimenes saistību atlikšanu un līdz ar to zemāku dzimstības līmeni, citas izglītības nozares var koncentrēties uz sabiedrības izglītošanu jautājumos par sekām, ko izsauc dzimstības līmeņa maiņas.

Nodokļi. Lai daļēji kompensētu vecākus par ienākumu zudumu ap dzemdību laiku un laikā, kad bērna labklājība ir stipri atkarīga no vecāku aprūpes, tiek ievesti nodokļu atvieglojumi. Pastāv divi atvieglojuma veidi: nodokļu atlaides un nodokļu kredīti. Nodokļu atlaides ir summas, ko atvelk no maksājamās summas, pirms maksājamā nodokļa aprēķināšanas. Nodokļu kredīts ir nodokļu atlaide pēc maksājamā nodokļa aprēķināšanas. Valstīs, kur nodokļu sistēmas tiek pielietotas, katrai ir dažādi kritēriji atlaidēm un dažādi kritēriji kredītiem. Dažāda veida nodokļu kompensācijas sistēmas darbojas ES dalībvalstīs Austrijā, Grieķijā, Itālijā, Beļģijā, Spānijā un Francijā. Arī Latvijā darbojas zināma veida nodokļu atlaides sistēma. Lielākā daļa pētnieku ir nākuši pie slēdziena, ka ģimeņu pabalstiem ir minimāls iespaids uz dzimstības līmeni. To galvenā nozīme ir nabadzības novēršanai.

Beigu komentāri.

Visu Eiropu valstu valdības ir mēģinājušas iespaidot valsts iedzīvotāju vecuma struktūru ar dažādām sekmēm. Nav redzami plaša vēriena pasākumi, ar nodomu iespaidot

ģimeņu lēmumus par precēšanos, kopdzīvi, bērnu radišanu. Valdību rūpēm par ģimeņu pabalstiem, bērnu labklājību un tamlīdzīgiem pasākumiem mērķis ir nabadzības novēršana un nevis dzimstības veicināšana. Iedzīvotāju struktūra un dinamisms rodas no indivīdu un ģimeņu izvēles. Dzimstības līmeni iespaido sabiedriskas izšķiršanās par precēšanos, šķiršanos un kopdzīvi un faktori, tādi kā saimnieciskā stabilitāte un sieviešu iesaistīšanās darbā.

Vai kādam rūp Latvijas liktenis?

Angļu BBC televīzijas programmā "Panorāma" Džonatāna Granta izteiktā doma, ka iedzīvotāju izmiršanas krīzes stāvoklis esot novēršams, parādījās īsi pirms 9. Saeimas vēlēšanām. Tā kā Latvijā dzimstība ir viena no zemākajām Eiropā, tad nenoliedzami Latvijas stāvoklis ir uzskatāms par kritisku. Bet, ja pirmais priekšnoteikums krīzes novēršanai ir valdības nepārprotama deklarācija, ka tā vēlas, lai dzimstība uzlabotos, tad tā taču ir zelta atslēga Latvijas nākotne nodrošināšanai! Ja valdība deklarētu, ka tā vēlas, lai valstī rodas vairāk bērnu, tad Saeimai būtu jānodarbojas ar attiecīgu likumdošanu, un tauta sāktu ticēt valdības nodomiem, kamēr tagad tauta saskata, ka valdība nevēlas, lai dzimtu vairāk bērnu. Zelta atslēgas projekts varētu nodrošināt Latvijas pastāvēšanu, bet tas nevar būt sekmīgs, ja sievietes to neatbalsta. Lai uzzinātu sieviešu viedokli, katrā no 51 tajā laikā Sieviešu savstarpējās sadarbības tīklā (SSST) sastāvošām organizācijām, tika aizsūtīta e-vēstule, prasot, vai viņas atbalstītu valdības zelta atslēgas deklarāciju. Pozitīvas atbildes pienāca tikai no pāris organizācijām, no tām, kuras nodarbojas ar palīdzības darbu. Tās, kuras ir sociāla rakstūra, visas kā viena atbildēja klusējot, respektīvi deklarējot, ka tām Latvijas pastāvēšana vai nepastāvēšana ir

vienaldzīga. Vai tiešām?! Izrādās, ka SSST kontrolē resursu centrs Marta, ko savukārt, liekas, kontrolē kāda ārzemju organizācija. Hm!

Par zelta atslēgas iespējām tika rakstīts visiem latviešu politisko partiju vadītājiem, vērsot viņu uzmanību uz tādas idejas ietilpināšanas vēlamību viņu partiju vēlēšanu programmās. Vienīgi JL un PCTVL partiju vēlēšanu programmās parādījās tautas izmiršanas jautājuma prioritāte.

Līdz laikam, kad 2004. gadā parādījās Džonatāns Grants ar interviju BBC televīzijas raidījumā, gandrīz vienīgā autoritāte, uz ko varēja atsaukties mēģinot pārliecināt “neticīgos” bija Andris Zeidaks ar savu mūsu paražu posta rakstu Archīva 23. izdevumā. Jā, bet tas esot 1983. gada raksts. Vai tad neesot jaunāku pētījumu? Nu nebija! Nebija tādu pētījumu, kas piekristu Zeidaka rakstā teiktajam, ka dzimstībai nav pozitīvas korelācijas ar sociālās apgādes lielumu un tas, neskatoties uz ilgu gadu praktisku pieredzi, ka tas tā ir! Sevišķi stingri pie “netiešā dzimstības veicināšanas principa kompleksā veidā” turējās Latvijas valdības birokrātija. Kad Granta teiktais, ka tautas izmiršanas apturēšanai ir nepieciešama valdības nepārprotama deklarācija, ka tā vēlas, lai valstī būtu vairāk bērnu, tika interpretēta kā zelta atslēga Latvijas nākotnes nodrošināšanai, tad bija radies augstas klases modernas pētniecības atbalsts dzimstības veicināšanai. Granta pētniecība nepasaka tiešos vārdos to pašu, ko teicis Zeidaks, bet tā atzīst, ka pie tautas vairošanās galvenā fāze ir dzimstība un lai dzimstību vairotu ir *jāgrīb*, lai bērni rodas! Tā ir jauna ideja tautas likteņus noteicošo birokrātu domāšanā un, lai to mainītu, ir nepieciešami jauno ideju atkārtot un atkal atkārtot. Atkārtošana ir zināšanu māte! Repetition scientia mater est.

Mēs gribam, lai Latvijā būtu vairāk bērnu!

Vienā no lielo Austrālijas laikrakstu 1. aprīļa (2005. g.) numura pirmajā lapaspusē bija liels Austrālijas finanšu ministra Kostello (Peter Costello) foto. Tam apkārt, it kā ierāmējums, bija aplis ar rozā bēbišu sejām. Kombinācijas ideja bija, ka ministrs Kostello saka: „Vienu bēbīti Austrālijai!“ To laikraksta numuru ļoti ātri izpirka, un vairs dabūjama bija tikai pēdējā kopija, ko neviens neņēma, jo tā bija saņurcīta. Tā pati saņurcītā kopija tika aizsūtīta Latvijas ģimenes un bērnu lietu ministram Ainaram Baštikam, pa daļai kā aprīļa joks, pa daļai kā atgādinājums, ka Latvijā bērnu dzimstības problēma vēl nav atrisināta.

2007. gada augusta pēdējā nedēļā, par lielu pārsteigumu, kādā Austrālijas TV raidījumā bija redzama diezgan plaša reportāža par to, ka Sidnejas priekšpilsētu labdarības iestādes netiekot galā ar milzīgo pieprasījumu pēc palīdzības jaunpiedzimušo bērnu aprūpei. Bet nebija jau Sidnejā vien! Tika rādīta visas Austrālijas karte, kurā ar skaitļiem bija iezīmētas it kā ugunsgrēku vietas, kur esot sācies bēbišu bums.

Vai tiešām! Vai tam varētu būt sakars ar ministra Kostello uzstāšanos pirms pāris gadiem? Viņš taču nebija gari un plaši runājis par dzimstības jautājumu. Savu domu, lai vecāki rada vēl vienu bērnu, jo Austrālijai tas ir vajadzīgs, viņš bija pateicis tā, ka visi viņu saprata. Viņš bija pateicis vārdu! Un vārdam ir liels spēks!

Latvijā izmirst tauta! No Austrālijas pieredzes varam spriest, ka, lai tautas izmiršanu Latvijā apturētu, ir vajadzīgs vārds! Bet vārds taču mums jau ir! To mums ir devis Džonatāns Grants un tas vārds ir – MĒS GRIBAM, LAI LATVIJĀ BŪTU VAIRĀK BĒRNU! Vairs mums tikai ir vajadzīgs tāds vīrs kā Austrālijas ministrs Kostello, kas prot to vārdu izrunāt. Nevienā no Latvijas politiskajām partijām tāda vīra nav. Nav tāda vīra ne valdībā, nedz Saeimā.

2007. gada septembra sākumā, Latvijas galvaspilsētā Rīgā, notika PBLA valdes sēde. Uz to bija sabraukuši ārzemju

trimdas latviešu vadītāji. Nu, ja Latvijas valdības vīri nav spējīgi to vārdu izrunāt, lūdzām lai to izrunā ārzemju latvieši. Teicām saviem delegātiem: „Mēs Tevi personīgi darām atbildīgu par to, lai tajā PBLA sēdē tiek pateikts vārds - MĒS GRIBAM, LAI LATVIJĀ BŪTU VAIRĀK BĒRNU!“ Vārds netika pateikts!

Dzemdēt nav “šiki”.

Šodienas sabiedrības nostāja liekas būt, ka sievietei dzemdēt bērnus nav “šiki” un prasīt, lai viņa to dara, būtu sievietes cilvēktiesību aizskāršana. Nu, bet, ja mēs apzināties, ka latviešu tautai ir pienācis galīgs krīzes stāvoklis, vai nebūtu grēks, ja mūsu mērķis būtu zemāks, nekā tie trīs nepieciešamie! Vai pastāv kādas praktiskas iespējas to sasniegt?

Prof. Dr. Jānis Priedkalns teica, ka bērns dzimst debesīs. Tas notiek tad, kad vīrs iečukst sievai ausī: “Mīļumiņ, radīsim dzīvību!” Tas ir cilvēces, tautas un valsts pastāvēšanas primārais priekšnoteikums. Viss pārējais ir pakārtots tam. Tas nozīmē, ka, lai latviešu tautas izmiršanu apturētu, vīriešiem jāmaks savām mīļajām iečukstēt pareizos vārdus.

Tas savukārt nozīmē, ka, sākot ar reproduktīvā vecuma sākumu, līdz laikam deviņus mēnešus pirms bērna dzimšanas, notiek izšķiršanās radīt vai neradīt bērnu. Bet, ja notiek apzināta izšķiršanās, tad taču pastāv iespēja šo izšķiršanos grozīt. Tātad ir iespējams dzimstību pagriezt mums vēlāmākā virzienā. To varētu izdarīt ar ilga laika regulāru izskaidrošanas un publicitātes darbu: mēģināt pārliecināt vīriešus un sievietes bērnu radīšanas vecumā, ka bērnus radīt ir labi, pareizi un nepieciešami viņu pašu interesēs. Tas nozīmē sabiedrības domāšanas maiņu. To varētu darīt valsts, radot tautas dzīvā spēka saglabāšanas ministriju. To varētu darīt skolu sistēma, paredzot stundu ciklu, izskaidrojot dzīvības saglabāšanas nepieciešamību.

Bet, ja valsts atsakās to darīt, tad nav citas izejas, kā sabiedrībai pašai ir jārada permanenta organizācija šai specifiskai vajadzībai. Tā varētu būt dzimstības veicināšanas biedrība ar biedriem un nodaļām visā valstī, bet tādas organizācijas radīšana un uzturēšana prasītu milzīgu piepūli.

Par dzimstības veicināšanas pasākuma nepieciešamību Latvijas pirmais prezidents Jānis Čakste jau toreiz ir teicis: "... ja tik atrastos cilvēki, kas pie šīs idejas gribētu strādāt, ja būtu kaut viens tāds cilvēks - ar "labu gribu", kas nopietni gribētu šai lietai nodoties ... tad tā lieta ietu!" Tas nozīmē, ka viņa izpratnē ir vajadzīga organizācija ar nelielu atalgotu darbinieku štatu. Tas varētu būt atklāts sabiedriska fonds, ko varētu saukt - Dzīvības fonds. Fonda statūtos kā mērķi varētu tikt ierakstīti: sabiedrības informācijas akcijas par dzimstības pieauguma nepieciešamību katras personas privātā dzīvē, latviešu kultūras saglabāšanai un tautas un valsts pastāvēšanas nodrošināšanai, katras personas vecuma dienu iztikas nodrošināšanai; akcijas dzimstībai labvēlīgākas vides veidošanai, kā arī tautas un valdības aktīvākai dalībai dzimstības procesā un sekmīgu dzimstības pieauguma ievērošanu un novērtēšanu.

Bet, pirms ķeras pie tādas organizācijas dibināšanas, tai ir jānodrošina stabilas ilgtermiņa finanses, jo būtu nelietīgi labas idejas īstenošanas enerģiju izšķiest atkal vienas ziedojumu vākšanas akcijai. Labākais veids Dzīvības fonda darbības finansēšanai būtu to darīt valstij, jo dzīvā spēka saglabāšanai būtu jābūt valdības prioritātei, un tāda rīcība pārliecinātu visai skeptisko tautas daļu, ka valdībai rūp Latvijas nākotne. To varētu darīt kāds no Latvijas 300 miljonāriem, tā iegūstot cieņu tautas acīs. To varētu darīt Pasaules brīvo latviešu apvienība vai kāda no tajā sastāvošām organizācijām, kā, piemēram, Daugavas vanagi. Ja mums rūp, lai Dievzemītē turpinātu dzīvot latvietis, tad visai necīģos Dzīvības fonda darbībai nepieciešamos līdzekļus ir jāatrod!

Skeptiķi lai ņem vērā aksiomu, ka lietas bieži mainās, kamēr tās tiek mainītas. Šī priekšlikuma pamatdoma ir par maiņām runāt ar reproduktīvā vecuma cilvēkiem tieši un nevis caur speciālistu komitejām un konferencēm. Tā ir šī priekšlikuma sekmju garantija! Kā Latvijas pirmais prezidents Jānis Čakste ir teicis: "... ja tik atrastos cilvēki, kas pie šīs idejas gribētu strādāt, ja būtu kaut viens tāds cilvēks - ar "labu gribu", kas nopietni gribētu šai lietai nodoties ... tad tā lieta ietu!"

Otrā tāfele.

Brunis Rubess grāmatā "Brīnumainā kārtā" apraksta, kā viņš ticis galā ar šķietami nepārvaramu problēmu - panākt negribīgas audiences entuziastisku sadarbīšanos. Viņam bijušas divas tāfeles, uz vienas no tām viņš ir uzrakstījis visus iebildumus pret proponēto pasākumu un visas grūtības un iebildumus, un katrai no tām ir devis laiku problēmas izrunāšanai līdz galam. Kad visi bijuši apmierināti, ka viņi ir pilnīgi uzklaušiti, viņš esot nodzēsis to tāfeli tīru un uz otras tāfeles sācis rakstīt pastāvošos faktus. Tagad audience esot ķērusies pie problēmas risināšanas. Tāpat ir ar tautas izmiršanas problēmu. Viss ir pateikts un izrunāts, kāpēc nav iespējams Latvijā apturēt tautas izmiršanu. Tāpēc ir laiks visu to izdzēst no atmiņas un ķerties pie otrās tāfeles, pie faktiem. Ar vēsu prātu aplūkot tos un meklēt atrisinājumu.

Bērni ir nepieciešami civilizācijas pastāvēšanai. Tikai tad, ja civilizācija pastāvēs, var pastāvēt Latvijas valsts un tās iedzīvotāji.

Bērnus var radīt tikai sievietes, tās sievietes, kas uzņemas kļūt par māti. Tie, kas saka, ka no sievietēm nevar prasīt, lai tās dzemdētu bērnus, jo tā būtu viņu cilvēktiesību aizskāršana aizmirst, ka bez dzīvības radītājas spējas, sievietes kļūst līdzīgas nicinātajiem seksa objektiem.

Lai civilizācija varētu turpināt pastāvēt, ir nepieciešams, lai katrai sievietei viņas dzīves laikā dzimtu vismaz trīs bērni. Tas nodrošinātu cilvēces pašatjaunošanās līmeni, summāro dzimstības koeficientu – 2,1 līdz 2,2.

Bērni ir klapata visās zemēs. Latvijā, tāpat kā ārpus tās. Klapatas smaguma mazināšana ir katras valsts valdības pienākums, tādēļ valsts un pašvaldību budžetos ir paredzētas summas tādai vajadzībai. Valstī dzīvojošās sabiedrības pienākums ir pieprasīt to budžetu pietiekamību.

Valstī izmirst tauta tādēļ, ka dzimst nepietiekošs bērnu skaits, lai kompensētu mirušos. Pieredze rāda, ka dzimstību nevar uzlabot ar sociālo pabalstu palielināšanu jau dzimušo bērnu vecākiem. Pieredze arī rāda, ka dzimstībai ir negatīva korelācija ar sabiedrības labklājības uzlabojumiem. Šī šķietamā pretrunība ir nodarbinājusi sabiedrības vadītājus un tādēļ ir notikusi plaša vērīga pētniecība par sabiedrības novecošanās problēmu. Tās pētniecības slēdziens ir, ka, pirmkārt, bērni ir jāgrib un tad bērni radīsies, ja tos gribēs! Ja bērnus gribēs, tad arī radīsies tiks pieņemta attiecīga leģislācija, lai to veicinātu.

Latvijā nav neviena iestādījuma, kas informētu par bērnu radīšanas nepieciešamību. Neviens santīms netiek izdots, lai to nepieciešamību izskaidrotu tautai. Neviens neprasa: “Latvieti! Kur ir tavi bērni?” Tā vietā tiek saliktas rociņas nevarības žestā, kas izsaka – ko nu mēs, viss jau ir Dieva ziņā... Tādā situācijā dzimstības veicināšanas nodibinājums ir akūti nepieciešams!

Tam nodibinājumam ir jābūt tikai vienam sauklim: “Mēs gribam! Mēs gribam, lai Latvijā būtu vairāk bērnu!” Valdība viena to nevar izdarīt, tādēļ gribētāju kopas ir jārada katrā mājā, katrā ielā, katrā ciemā, katrā pilsētā līdz tā prasība nonāk līdz Jēkaba ielai un Rīgas pilij un tad tālāk uz Briseli.

Ar šo esam nonākuši pie vietas otrajā tāfelē, kur tālākā rīcība Latvijas un latviešu tautas pastāvēšanas problēmas risināšanai, ir katra atsevišķa latvieša rokās. Gribēsim!

Mēs gribam vairāk bērnu!

Presē ir parādījušās ziņas, ka pie PBLA darbojas demogrāfisko jautājumu risināšanas komiteja un ka šie jautājumi būšot arī viena no (2006. gada) Latvijas jaunās valdības prioritātēm. Vai tas varētu būt? Latvijā katru gadu mirst par 12.000 iedzīvotāju vairāk nekā piedzimst. Tas nozīmē, ka katru gadu Latvija zaudē tādu pilsētu kā Talsi, jo Talsos ir 12.000 iedzīvotāju. Līdz šim tas, acīmredzot, bija pilnīgi vienaldzīgi kā Latvijas valdībai, tā arī ārzemju latviešu sabiedrības vadītājiem - PBLA. Vai tiešām varētu būt noticis tik dramatisks pagrieziena latviešu tautas vadītāju nostājā? Vai tikai tās nav tādas pašas tukšās frāzes, kā tā laika ministru prezidenta un divu ministru kopīga deklarācija, ka sakarā ar māmiņu algu palielināšanu, dzimstība Latvijā dubultošoties un pat trīskāršošoties?

Kādas zīmes varētu mums, tautai, rādīt, ka teiktais par demogrāfisko problēmu risināšanu ir nopietni domāts?

Demogrāfija ir zināmas statistisku datu grupas izvērtēšanas zinātne. Ja ar to zinātni ir kādas problēmas, tad tās, šķiet, būtu risināmas akademiķu aprindās un nevis valdībai un PBLA.

Eiropas Komisiju nodarbina sabiedrības novecošanās problēma. Latviešus nodarbina tautas izmiršanas problēma. Bet, ja padomājam, kas tad ir sabiedrības novecošanās pamatā, kas tad ir tautas izmiršanas pamatā? Vai tad tādiem jautājumiem nav vienkārša un elementāra atbilde? Bērni nedzimst! Tātad, ja Latvijas valdība un PBLA grib nopietni nodarboties ar sabiedrības novecošanās un tautas izmiršanas problēmu, tām ir jānodarbojas ar zemās dzimstības problēmu un nevis ar akadēmiskās zinātnes jautājumu diskutēšanu.

Latvijā, liekas, valda uzskats, ka dzimstības jautājums ir Bērnu un ģimenes lietu ministrijas kompetencē. Bērnu un ģimenes lietu ministrija ir darbojusies vairākus gadus, bet dzimstība praktiski nav mainījies, jo Latvijā šodien

tāpat dzimst ap 20.000 bērnu gadā, kā dzima pirms Bērnu un ģimenes lietu ministrijas nodibināšanas. Tas nozīmē, ka līdzšinējā Latvijas valdības politika ir bijusi nesekmīga. Tā ir bijusi nesekmīga tādēļ, ka tā bija balstīta uz maldīgo uzskatu, ka dzimstību var veicināt ar ģimeņu sociālās apgādes uzlabošanu. Ja jaunā valdība turpinās līdzšinējo politiku, tad latviešu tautai un arī Latvijas valstij, ceļš uz kapu kalniņu būs nodrošināts. Šo nesekmīgo politiku varētu mainīt, ģimeņu sociālās apgādes lietas nododot Labklājības ministrijai un Bērnu un ģimenes lietu ministrijas vietā radīt Dzimstības veicināšanas ministriju.

Līdzšinējās Latvijas valdības nav bijušas ieinteresētas dzimstības veicināšanā. To pierāda fakts, ka dzimstības veicināšana nav nevienas ministrijas nolikumā. Tas nozīmē, ka Saeima nav nevienai ministrijai uzdevusi nodarboties ar dzimstības veicināšanas jautājumiem, un līdz ar to valsts budžetā nav paredzēta nauda šī jautājuma risināšanai.

Dzimstības veicināšana nebija līdzšinējās Bērnu un ģimenes lietu ministrijas nolikumā. Paliek jautājums, vai tas ir pietiekošs attaisnojums līdzšinējam ministram par valsts nesekmīgo dzimstības politiku? Vai ir pamats viņa uzskatam, ka dzimstību nevar uzlabot ar reklāmu?

Bērni nedzimst tādēļ, ka latvieši negrib bērnus, jo bērni ir klapata. Meitu mātes jau gadiem ir meitām devušas padomu, lai ar bērniem nesteidzas. Svešu zemju propagandētā politiski pareizā domāšana nosaka, ka sievietes ar bērniem ir zemākas klases būtnes, ka vīrieša un sievietes ģimene ir fašisma perēklis, un tādēļ valsts nedrīkst atbalstīt dzimstību ar nodokļu sistēmu. Tas norāda, cik milzīgi plašs varētu būt dzimstības veicināšanas ministra darba lauks. Sākot ar sabiedrības nostājas maiņu, līdz ārzemju negatīvā iespaida neitralizēšanai.

Angļu BBC televīzijas programmā "Panorāma" ir ticis intervēts Džonatans Grants, kas vada Eiropas krītošās

dzimstības pētniecību RAND organizācijai. Uz jautājumu, vai zemās dzimstības dēļ radušies krīzes stāvokļi daudzās Eiropas valstīs ir novēršami, viņš ir atbildējis, ka krīzes stāvokļi esot novēršami, bet valdībām esot jāīsteno dažādas dzimstības veicināšanas politikas, bet svarīgākais esot valdību nepārprotama deklarācija, ka tās vēlas, lai dzimstība valstī uzlabotos. Tāda deklarācija ir zelta atslēga Latvijas nākotnes nodrošināšanai, jo tad tauta varētu sākt ticēt, ka Latvijai ir valdība, kam rūp latviešu tautas un Latvijas valsts nākotne.

Gaidīsim, vai Latvijas jaunā valdība nāks ar Džonatana Granta ieteikto zelta atslēgas deklarāciju. Ja tāda nāks, būs cerība labākai nākotnei. Ja nenāks, klausīsimies tautas un valsts kapu zvana skaņās. J. Ziedars, TVNET, 23.10.2006.

Vairāk bērnu Latvijai!

Senā pagātnē Dievs bija radījis tautas un nu aicināja tās uz zemes dališanu. Katra saņēma, kādu vēlējusies. Kad visas ar guvumu izklīdušas, ierodas latvietis: “Es te pēc zemes... teica, ka dališot...” “Bet viss jau izdalīts. Kur tad tu biji?” “Nu... darbiņu bija jāpabeidz... Nevar jau pusratā pamest.” “Nu, re, nokavēji!” “Žēl gan, bet neko darīt!” Dievam kļūst žēl latvieša. Viņš izņem no azotes tādu mazītiņu zemes gabaliņu un dod latvietim: “Es gan to taupīju sev, bet, še, ņem!” No tā laika to zemes pleķīti sauc par Dievzemīti. Kad latvietis tur apmetās dzīvot, viņš to nosauca par Latviju! Tas nozīmē, ka, lai Dievzemīte turpinātu palikt par Latviju, ir nepieciešams, ka Latvijā dzīvo latvietis.

Demogrāfi ir pareģojuši, ka pašreizējai situācijai nemainoties, pēdējais latvietis nomirs 150 gadu laikā. Vai tas šodienas latvietim ir pieņemams? Ja katrai šodienas latvietei piedzimst tikai viens bērns, tad vienas paaudzes laikā, kas ir ap 50 gadu, Latvijā būs tikai 700.000 latviešu pašreizējo

1,4 miljonu vietā. Tad latvieši Dievzemītē būs viena no minoritātēm, bet valdīs citi. Jautājums šodienas latvietim: “Vai tas Tev ir pieņemams?”

Dievs nav nolīcis, ka latvietim ir jānomirst un Dievzemīti jānodod citam. Vai latvietim turpināt Dievzemīti saukt par Latviju, ir paša latvieša ziņā. Tā ir viņa brīva izvēle.

Tas, ka latviešu tautas pastāvēšana ir saprāta jautājums, apstiprina RAND sabiedrības novecošanās problēmas pētniecības institūta vadītājs Džonatāns Grants. Viņš saka, ka zemās dzimstības problēmas atrisināšanas svarīgākais priekšnoteikums ir valdības skaidra un nepārprotama deklarācija, ka tā grib, lai valstī būtu vairāk bērnu! Tā ir zelta atslēga Dievzemītei turpināt būt Latvijai! Ir jānāk nepārprotamai deklarācijai, ka mēs gribam, lai Latvijā būtu vairāk bērnu! Te nav jāpindzelējas ar Saeimas un valdības pierunāšanu, lai tās nāktu ar tādu deklarāciju. Tas, latvietim ir jādara pašam! Tev, latvieti, ir jāiziet vietā, kur Tevi dzird un skaļā balsī jāsauc: “Es gribu, lai Latvijā būtu vairāk bērnu! Es gribu, lai Dievzemīte ir Latvija mūžīgi!”

LETĀ nesen parādijās raksts zem virsraksta – Demogrāfija sprukās! Zem demogrāfijas problēmu virsraksta tiek apskatīta gan tautas izmiršana, gan arī sabiedrības novecošanās problēma. Demogrāfija ir zinātne, kas nodarbojas ar zināmas grupas statistisku datu apstrādāšanu, bet tautas izmiršanas pamatā ir mirušo un dzimušo cilvēku skaita starpība. Plaši pazīstams ir kāda rakstnieka teiktais, ka ar miršanu esot tāpat kā ar vajadzību iet uz tualeti – kad jāiet, tad jāiet! Tas nozīmē, ka par tautas izmiršanu runājot, ir jārunā tikai par dzimstību. Runājot par demogrāfiju, var nonākt un nonākt pie nepareiza slēdziena. Bet, kur lai tos bērnus dabū? Profesors Jānis Priedkalns saka, ka bērns rodas debesīs Tas notiek tad, kad vīrs iečukst sievietei ausī: “Mīļumiņ, radīsim dzīvību!” Tas ir cilvēces, tautas un valsts pastāvēšanas primārais priekšnoteikums. Viss pārējais ir pakārtots tam.

Kāds mācītājs, pastaigājoties pa skaistu parku, satīcis dārznieku un tam teicis vai neesot brīnišķīgi, ko cilvēks ar Dieva palīdzību varot izdarīt. Dārznieks viņam atbildējis: “Jums, mācītāj, vajadzēja redzēt, kāds šis parks izskatījās tad, kad Dievs te viens pats strādāja!” Tāpat ir ar dzimstību! Ja gribam Dievzemīti sev, tad nevaram to atstāt Dieva ziņā. Pašiem ir jāizstrādā plāns mērķa saniešanai un ir jāķeras klāt un jāstrādā!

Bet, cik bērnu latvietim vajaga, lai viņš varētu paturēt Dievzemīti sev?

Pasaules tautsaimniecības speciālisti ir teikuši, ka, lai attīstītu pilnu Latvijas saimniecisko potenciālu, tai ir par maz iedzīvotāju. Tas ļauj spriest, ka, ja latvieši dubultotos skaitā no 1,4 miljoniem uz 2,8 miljoniem, tad visiem būtu darbs un iztika, nemaz nerunājot par visu mūsu sapņu piepildīšanos - latviska Latvija.

Vairošanās sekmes un formula: Gadsimta vairošanās reizulis (Andris Zeidaks, Mūsu paražu posts, Archīvs, 23. sējums) palīdz aptuvenos skaitļos atskārst ārkārtīgi atšķirīgo tautas nākotni, kādu var veidot individuālā latvieša un latvietes izvēle. Ar formulas palīdzību var izrēķināt, ka, lai latviešu skaits dubultotos piecdesmit gados, tad katrai latvietei būtu jādzemdē 3,5 bērni viņas divdesmitos gados. Arī ar trim bērniem katrai latvietei, latviešu skaits dubultotos, bet paietu ilgāks laiks un bērniem būtu jādzimst tās agros divdesmitos gados. Ja bērni dzimst vēlākos gados, tad latviešu skaits nevar vairoties. Tas ir paaudžu atstarpju dēļ.

Tātad, tāds mērķis kā latviešu tautas dubultošanās nav nemaz tik nereāls, kā to varētu domāt. Latvietim ir brīva izvēle vai paturēt Dievzemīti sev, vai pilnīgi pazust no zemes virsas.

Bet, kā to izdarīt? Vai pastāv arī kādas praktiskas iespējas šodienas latvietim mainīt savus šodienas tikumus?

Pastāv valsts vai reliģijas edikti, kā, piemēram, Izraēlā seši bērni ir minimums, bet Ķīnā viens bērns ir maksimums.

Sekmīgas ir bijušas nodokļu sistēmas, kā, piemēram, vecpuiša nodoklis pirmskara Latvijā, bezbērnu nodoklis Padomju Savienībā un līdzīgs nodoklis de Golla Francijā.

Bagātās valstis, gudru demogrāfu pamācītas, ir izdevušas triljonus dolāru bērnu un ģimeņu sociāliem pabalstiem un māmiņu algām, cerot uz dzimstības uzlabošanu, bet nesekmīgi. Tas ir tādēļ, ka ne demogrāfi, ne politiķi ir bērnu radīšanas vecumā. Lai dzimstību veicinātu, ir jārūnā ar jauniem cilvēkiem no pubertātes vecuma līdz deviņus mēnešus pirms bērna dzimšanas debesīs. Kas to darīs?

Labākais veids, kā to darīt, ir radīt speciālu dzimstības veicināšanas institūciju. Vienkāršākais veids ir atklāts sabiedriskais fonds, Dzīvības fonds, bāzēts uz sekmīgā Vītolu fonda principa. Jāatrod sponsors, kas ir ar mieru noguldīt pietiekošu summu, lai ienākumi segtu Dzīvības fonda darbības apmaksu. Latvijas pirmais prezidents Jānis Čakste par tādu organizāciju ir teicis: "...ja tik atrastos cilvēki, kas pie šīs idejas gribētu strādāt, ja būtu kaut viens tāds cilvēks - ar "labu gribu", kas nopietni gribētu šai lietai nodoties ... tad tā lieta ietu!"

Nu, latvieti!

J.Ziedars, DELFI, 17.07.2007

Tautas balss.

Dzīve neesot kā malkas šķūnītis, kurā iemet malkas klēpi, un tur tas paliek. Dzīvē esot jāreķinās ar to, ka no iedomātā malkas šķūnīša šķilas varot atlidot atpakaļ un trāpīt metējam pašam. Te būs piemēri! Tie ir interneta portālos publicēti studijas autora raksti ar atlasītiem lasītāju komentāriem. Komentētāji sevi identificē ar kodu palīdzību, kā, piemēram, wilna, parasts latvietis, 05.08.2005. Pirmā zīme “wilna” ir rakstītāja pazišanās zīme. Otrā zīme “parasts latvietis” ir personas kods, kam teksts ir adresēts. Trešā zīme “05.08.2005.” ir datums, kad teksts ir pierakstīts portālā. Ja otrās pazišanās zīmes nav, tad komentārs attiecas uz rakstu, kā tādu. Ja datuma nav, tas nozīmē, ka tas portāls nepieraksta komentāra saņemšanas laiku. Rakstītāja pazišanās zīmes var būt ļoti dažādas: Nja; STOP; pmlks; nu jā; //; :)); Un tomēr; u.t.t. Tikpat dažādas var būt viņu domas. Svarīgākais ir saprast, ka šīs domas ir izteikuši cilvēki, kuri ir tie, kuri izšķiras, vai radīt bērnus vai ne? Šie ir tie cilvēki, kuri nosaka, vai tauta pastāvēs vai izmirs!

Dzīvība.

Dabas likums nosaka, ka katrai dzīvai būtnei ir sevi jāatjauno. Kas to nedara, iet iznīcības ceļu - izbeidz dzīvot. Dzīvība var rasties tikai ar divu pretēju dzimumu aktu. Cita ceļa nav.

Cilvēkiem ir dots saprāts. Viņiem ir dota spēja izvēlēties. Viņi var izvēlēties ņemt vērā dabas likumus un tā iet dzīvības ceļu, bet viņi var arī izvēlēties dabas likumus ignorēt un iet iznīcības ceļu.

Tiem, kas ir izvēlējušies iet dzīvības ceļu, ministrs Ainars Baštiks un Jānis Sils (interneta portāls Delfi) ieteic tradicionālās ģimenes, tēvu, māti un bērnus kā piemērotāko veidu sava nodoma sasniegšanai. Tas ir vērā ņemams ieteikums, jo tādā veidā dzīvības pastāvēšana ir tikusi nodrošināta tūkstošiem gadu.

Tie, kas ir izvēlējušies iet iznīcības ceļu, savu izvēli attaisno vairākos veidos. Vieni apgalvo, ka viņi spēj dzimumattiecības attīstīt tikai ar tā paša dzimuma personām un atsakās no attiecībām ar pretējo dzimumu.

Ir vīrieši, kas izvēlas neuzņemties atbildību par ilgstošām attiecībām ar pretējo dzimumu un pēcnācēju radīšanu, un audzināšanu. Bites tranus nogalina un izmet no stropa. Austrālijas putni megpaji savus "vecpuišus", tos kas nav atraduši sev partnerus, padzen uz tiem atvēlētu teritoriju, ar visstingrāko aizliegumu ielidot ģimeņu teritorijā. Varbūt, ka latvietēm būtu jāpieņem nosacījums šādiem "vecpuišiem" – līdz durvīm jā, bet tālāk ne!

Atbildīgas sievietes deklarē, ka bērni netiks radīti tik ilgi, kamēr radīsies pietiekami labi apstākļi, lai bērnu varētu kvalitatīvi uzaudzināt.

Cilvēku iedomātās prasības dabu neinteresē, un šādu domātāju ģimenes tiek novirzītas uz iznīcības sliekšņiem. Latvija jau nav vienīgā zeme, kur prasības ir pieaugušas daudz ātrāk, nekā spēja tās apmierināt. Tas pats notiek Ķīnā, Indijā un visās citās pēc komunisma zemēs.

Un tad vēl pastāv sieviešu kategorija, kas deklarē, ka viņām ir tiesības izvēlēties, kad un cik bērnus viņas radīs, un neviens nevar viņas piespiest darīt citādi. Visām šīm, iznīcības ceļu izvēlējušajām grupām, kopēja lieka būt "who cares" vienaldzības nostāja. Viņiem latviešu tautas izdzīvošana nav svarīga. Bet...!

Modernās valstīs valdības ir ievēdušas pensiju un veselības aprūpes sistēmas, kam būtu jānodrošina ciešamas

vecuma dienas tiem, kas ir izbeiguši savu aktīvā darba periodu. Šīs aprūpes sistēmas pamatā ir nodokļu iekasēšana no strādājošajiem. Cik naudas ir jāiekasē nodokļos un cik lielas pensijas valsts spēj maksāt, ir atkarīgs no tā, cik valstī ir strādājošo un cik ir pensionāru, kas strādājošiem ir jāuztur. Iepriekš pieminēto iznīcības ceļa gājēju rīcības rezultātā ar laiku valstī samazināsies strādājošo skaits. Tanī pašā laikā nestrādājošo skaits pieaugs tāpēc, ka šodienas “who cares” cilvēki būs sanieguši pensiju vecumu. Valstij tad pastāvēs divas iespējas. Paaugstināt nodokļus, vai paaugstināt pensionēšanās vecumu. Tas attiecas tieši uz šodienas “who cares” cilvēkiem un viņu bērniem. Ja viņu bērni atteiksies pieņemt pārmērīgi augstus nodokļus, tad šodienas “who cares” vecākiem būs jāiztiek ar plānāku maizes rīcību. Tas būs viņu pašu brīvas izvēles rezultāts!

Eiropas vecajās valstīs, kā Vācijā, Francijā un Itālijā, kur dzimstība ir bijusi zema jau vairāk nekā trīsdesmit gadu, pensiju krīze jau ir sākusies. Latvijā dzimstība ir bijusi zema piecpadsmit gadus. Cik ilgi līdz pensiju krīzei Latvijā? Cik ilgi līdz valsts bankrotam? Tas ir, ja mēs neko nedarīsim, lai lietas mainītos?
J. Ziedars, DELFI, 04.08. 2005

Par šo rakstu saņemta 91 atsauksme. Seko atlasīti paraugi:

Grimza, 05.08.2005

Varbūt, ka latvietēm būtu jāpieņem nosacījums šādiem “vecpuišiem” – līdz durvīm jā, bet tālāk ne! Kā tad viņus piedabūs precēties, ja nelaidīs pa durvīm?

Dortmundes Eriks, 05.08.2005

Patiesībā ne visai skaidrs, par ko īsti ir raksts? Ja raksts ir par pensijām, ka jādzemdē bērni, lai pēc tam būtu, kas

palielina maksājumus sociālajā budžetā, tad autors maigi izsakoties ir vienkārši naivs. Normāli attīstītās valstis savu vecumdienu nodrošināšana ir pašu pilsoņu rokās. Ir iespēja ieguldīt pensiju fondos, akcijās u.t.t. un pašam parūpēties par savām vecumdienām. Ja runa iet par to, ka izmirst tauta, tad tas ir cits jautājums. Pati valsts neļauj cilvēkiem veidot lielas ģimenes, visādi ierobežojot cilvēku iespējas pēc tam būt ekonomiski aktīviem. Kaut vai tas vien, ka Rīgā 7000 mazuļiem trūkst vietas bērnudārzos, dzimstību neveicina. Jo pie šādiem apstākļiem ekonomiski aktīvas sievietes nedzemdēs. To varēs atļauties darīt tikai bezdarbnieces vai slaistes.

klukste, 05.08.2005

...dzimstības jautājums atrisinātos pats no sevis... Tik vienkārši nebūs vis! Ekonomiskie apsvērumi pie bērnu radīšanas un audzināšanas nav tie svarīgākie. Nu nav "biezo" ģimenes, kur ar ekonomiku viss OK, tās bērniem bagātākās. Bērni, - tas, pirmām kārtām, ir atbildība un pienākums, - un tās ir lietas, kuras nemaz tik ļoti negribas sev uzkraut.

Nja, Dortmundes Eriks, 05.08.2005

Dzimstību veicina darba trūkums. Padzīvo atvaļinājumā kopā ar sievu, redzēsi, ka jūsu seksuālā aktivitāte stipri pieaug. Galvenais, lai atvaļinājuma laiks tiktu pavadīts diezgan laiski, nevis skrienot darbos, vai mēģināt pagūt apskatīt puspasauls.

Jap! Vēl cilvēki dikti vairojas tad, kad nav vispār ekonomisko grūtību, t.i., nekā netrūkst. Līdzīgi kā dzīvnieki savairojas, kad ēdiena dabā ir daudz, tad ātri visus dabas resursus nograuž un tad ātri izmirst atkal līdz zemam skaitam. Ja mēs te sasniegsim tādus apstākļus, ka varēsīm radīt desmitiem bērnu, uzaudzināt, barot, izmācīt, tad zini, ka viņu bērnu bērniem nebūs ko ēst, lai cik būtu mācīti.

Jap! Daži argumentēti pateiks, kā tad mūsu senči taisīja pa 7 - padsmīt gabaliem, lai gan dzīvoja pusēduši. Bērni tad nebija dikti jāmāca, un jau 6 -7 gados šis jau varēja šo to palīdzēt, 12 gados jau varēja sevi pabarot, 16 gados noteikti jau palīdzēt arī večiem. Bērni bija ekonomiski izdevīgi.

Vecs kraķis, 05.08.2005

Rakstu iespējams uztvert kā aicinājumu vairoties (kaut arī nekur neredzēju pieminētus rūpnieciskus apstākļus), bet tāda uztvere galvenokārt būs tiem, kas negrib vai nevar saredzēt patiesību. Tas, ka vispār šāds atgādinājums vairoties ir nepieciešams, tikai liecina par to, cik nožēlojamu situāciju kā sabiedrība esam sasnieguši. Tādam kā Čombe, kas, ar latviešiem raksturīgu tukšas pārgudrības toni. Ziedaru ņemas izlabot, teikšu ka:

1. Bērnus vienmēr dzemdēja. "Ražošanu" Čombe pielicis pats, varbūt bail pašam kaut ko darīt lietas labā (varbūt nemāk);

2. Nekur Ziedars nav teicis, ka cilvēkam ir tikai vairošanās instinkts. Ja Čombe arī spētu saprast raksta smalkās nianšes, viņam kļūtu skaidrs, ka raksts ir tieši par to, ka šis ir vienīgais instinkts. pret kuru cilvēks kļuvis nevērīgs.

3. No Čombes apgalvojuma, ka noteicošais ir vecāku izglītība, varam loģiski secināt, ka Āfrikā un Indijā ir pasaules visizglītotākie cilvēki.

4. Sieviete nav vispirms tas un pēc tam kas cits. Viņa ir tas, kas viņa ir, ar veselu virkni dažādu spēju, to starpā veidot ģimeni. Šādā lomā viņa ir nepārspējama.

revolucionārs, 05.08.2005

No pieredzes. Bērnu pabalstu palielināšana veicina dzimstību tieši, tā saucamajās, sociālā riska ģimenēs. Lai palielinātu dzimstību, ir jāmeklē kāds cits risinājums. No autora var saprast, ka ne Francija, ne Vācija, ne Itālija "šo citu

risinājumu” nav atradušas. Atceroties jaunību, varu teikt, ka manos turpmākās dzīves stratēģiskajos plānos ietilpa viss cits, tur vieta bija pat prostitutēm, tikai ne ģimenei un bērniem. Droši vien audzināšanas rezultāts.

STOP, 05.08.2005

Liberālisms uzskata, ka sabiedrības uzdevums ir iztapt cilvēka vājībām un iegribām! Sekas tam - dzimstības samazināšanās! Turpretī no vairāku pasaules reliģiju viedokļa, svarīgi ir pretējais: aizrādīt cilvēkiem uz viņu vājībām un netaisnībām - mudināt laboties, aicināt pildīt pienākumus pret sabiedrību un Dievu. Viens no šiem pienākumiem ir dzīvības uzturēšana un veicināšana.

Mūsdienu liberālajā sabiedrībā turpretī valda nāves kults: dažādu sadzīves krāmu, mehānismu, atkarību, azartspēļu un naudas kults. Pienākumu vietā ir tikai pārprastas tiesības. Vai no abortiem, brīvā seksa un pederastijas kaut kas labs sagaidāms? Vēsture liecina, ka šīs vājības agri vai vēlu noved civilizāciju līdz sabrukumam, kā tas bija senās Romas laikos, etruskiem un īpaši fenīkiešiem utt. Visās šajās kultūrās miesiskās baudas ar laiku sāka dominēt pār garīgumu, un pat reliģija fenīkiešiem bija savtīgi orientēta: dieviem upurēja mazus bērnus, lai dievi atrisinātu cilvēku laicīgās problēmas, karus, neražu utt.

Tātad bērni, (nākotne) tika upurēta savtīgiem mērķiem (tagadnei).

Mūsdienās notiek tas pats - savam egoismam, šodienas baudai - upurējam nākotni. Egoismam un naudai - šim vienīgajam liberālisma dievam - tad arī tiek ziedoti zīdaiņi abortos, miesas priekiem - tiek ziedota mīlestība, piedošanas vietā - valda vienaldzība (ko sauc par toleranci), taisnīguma vietā - korupcija un meli. Žēl to, kuri ar putām uz lūpām aizstāv šo nāves kultūru.

Parasts latvietis, Dortmundes Eriks, 05.08.2005

Tā gluži nav, ka 3. pensiju līmenis (kad pensijas maksā nevis no strādājošo nodokļiem, bet no pensionāru veiktajiem uzkrājumiem) var funkcionēt bez darba spējīgiem cilvēkiem. Tiešām 3. pensiju līmeņa gadījumā strādājošie tiešā veidā ar nodokļiem neuztur pensionārus. Taču, kas rada ekonomisko izaugsmi, kura dod iespēju pensiju fondos ieguldītajiem līdzekļiem ģenerēt pozitīvu vērtības pieaugumu? Tie paši darba spējīgie iedzīvotāji, kas ar savām ekonomiskajām aktivitātēm rada kopproduktu. Principā var jau pensiju fondi visus līdzekļus ieguldīt ārzemēs. Taču tad pensiju sistēma būs atkarīga no ārvalstu darbaspējīgiem iedzīvotājiem.

ieva, Ziedaram, 05.08.2005 17:46

Viens piemērs no dabas: pirms došanās ziemas miegā lācenei ir jāuzēd kārtīga speķa kārtā, jo tikai tad apauglotās olšūnas attīstīsies par mazuliem, ja ēdiena nepietiks, tad no grūtniecībām nekas neiznāks, un tādu piemēru, ka daba sliktos laikos ierobežo dzimstību, ir ļoti daudz. Un tās par sliktiem laikiem nav cilvēku iedomas, kaut vai tādēļ, ka mūsu vīrieši mēdz savā impotencē vainot sievas pēc grūtniecībām mainīto augumu un dodas prom skaistākas meklējumos, aizmirstot par tiem pašiem bērniem. Un tādā situācijā ir starpība, vai laulenis tevi ir pametis ar vienu atvasīti vai, piemēram, četrām.

wilna, parasts latvietis, 05.08.2005

Nu gan tu laid. Kā var būt pienākums radīt bērnus???

flyingcat, 06.08.2005

Ne tik daudz ekonomisku pamatu vajag, lai dzimtu bērni, kā emocionālu. Latvijā pāri par 40% dzimst ārvalstīs, modernā devīze ir: darišu kā gribēšu, neviens mani nepiespiedīs. Un

nevar arī piespiest, ne audzināt tos bērnus, ne uzturēt. Bet bērni ir ilgtermiņa pasākums, tur ar viena mirkļa iedvesmu nepietiek.

Strādājošā, 07.08.2005

Es nu gan negribu, ka man un maniem bērniem ar saviem nodokļiem jāapmaksā homoseksuāļiem pensijas. Visgrūtāk ir labi un pareizi izaudzināt cilvēku. Ar ko man tie zilie un rozā palīdz audzināt bērnus?! - Ar savām parādēm?! - Tad jau labāk būtu manā vietā divkārtīgi maksājuši nodokļus un - lai uztur daudzbērnu ģimeņu atbalsta fondus, bez reklamēšanās! Lai vairāk strādā un palīdz sabiedrībai materiāli, nevis parazitē uz tās rēķina.

flyingat, Un tomēr, 07.08.2005

Desmitreiz nabadzīgākās valstīs arī dzīves izmaksas ir zemas, tur tevi valsts/sabiedrība negruzī, ka nevari bērnu apģērbt firmā, izvadāt uz pulciņiem vai nopirkt mobilo. Tagad ar likumu ir aizliegts bērnus atstāt bez pieskatīšanas; tas pēc būtības nozīmē, ka mammai nav tiesību pelnīt mazāk kā iztikas minimumu plus auklītes alga, kurai arī jānosedz auklītes iztikas minimums. Bet tajā pašā laikā uzņēmumi, kas maksā algas 100 - 120 Ls uz rokas, mierīgi dzīvo un ne slikti pelna, neko nepārkāpj. Nu, ko dara tādas "Saulītes" pārdevējas, kad viņu bērniem pienāk laiks iet dārziņā, bet tur nav vietu? Man pietrūkst fantāzijas atbildēt.

Un tomēr, flyingat,, 07.08.2005

Tur tevi valsts/sabiedrība negruzī... Personīgi, es uzskatu šos "gruzītājus" par ļaunākajiem tautas un sabiedrības ienaidniekiem. Arī Baštiku, kurš izdeva to vājprātīgo likumu.

mamma, 07.08.2005 17:23

Mani bērni , paldies Dievam, ir veselāki nekā dažam

labajam nodrošinātajam, jo es grozos un kombinēju, lai badā viņi man nebūtu, un laimīgi mēs esam savā sulā, meitai mobilais ir un rudenī būs puikam, tā ka vienaudžu vidū tiem nav jājūtas kā ubagiem, bet dzīvot, kā lasiju Ķīnā barakās, viena ģimene istabā ar 10 bērniem, vai kā čukči jurtās, tā kā negribas. Kāpēc man jāpriecejas, ka man nav tik slikti, kā kaut kam Āfrikā? Laikam jau izgrozīties nemāk... Bet kā sieviete es saku - bērns ir uz sievietes kakla, bet algas ir vienkārši smieklīgas, sieviete nevar uzturēt ar tādām algām bērnu, bet ja ir tikusi labā darbā ar labu algu, tad jādomā, kā uzturēt sevi līmeni un būt konkurētspējīgai, kamēr dzemdēs, var izrādīties, ka ir atpalikusi, vai uzreiz pēc dzemdībām jāslēdzas darbā, bērnu atstājot omītei vai auklītei, pat manā maz atalgotajā darbā izskanēja frāze - pirmajā vietā firma, pēc tam personīgais... Bet es domāju, ka es strādāju, lai varētu dzīvot, nodrošināt sev dzīves līmeni, bet izrādās, man grib iestāstīt, ka es dzīvoju, lai strādātu..., tikai par darbu man ir jādomā... un jāpriecejas, ka nav kā kaut kam kaut kur, un galu galā nav zināms, kā tur īsti ir.

Mans 7-gadīgais dēls grib riteni, nesen paziņoja, ka, kad izaugšot, braukšot uz Īriju, jo drauga tētis tur strādā un draugam ir ritenis un ēd viņi sviestu, nevis margarīnu un saviem bērniem viņš sapirkšot visu ko..., tādi lūk nākotnes plāni... Tā kā latvieši neizmirs, tikai jautājums, kur tie vairošies...

“Latvieti! Kur ir tavi bērni?”

Premjers Aigars Kalvītis ir pieminējis Eurostat pētījumu, saskaņā ar kuru Latvijas iedzīvotāju skaits tuvāko 10 gadu laikā samazināšoties par pusmiljonu, tas nozīmē, ka sabiedrība nespēj sevi atražot. Tas valdībai liekot uztraukties par demogrāfisko situāciju. Palielinot bērna piedzimšanas

pabalstus, valdība veicinātu trīs un vairāk bērnu piedzimšanu ģimenēs, teica premjers.

Ja runājam par paaudžu pašatjaunošanās iespaidošanu, tad lietas būtības labākai saprašanai, der ņemt vērā Andra Zeidaka definīciju (Arhīvs 23. sēj.), ka pie vairošanās ir četras fāzes - dzimstība, apgāde, audzināšana un izglītība. Trīs beidzamās - apgāde, audzināšana un izglītība ir iespaidojamas ar naudu, jo vairāk naudas tiek izdots, jo labāki apstākļi. Ar dzimstību tas ir citādi, jo bērni dzimst tikai tad, ja vecāki tos grib.

Valdības un politiķi, kas sakās rūpējamies par demogrāfisko krīzi, pumpē milzīgas naudas summas dažādos, šo beidzamo triju fāžu projektos, apgalvojot, ka tas tiek darīts dzimstības veicināšanas labad. Premjera Kalviša pieteiktais bērnu piedzimšanas pabalsta palielinājums ir jaunākais no tiem. Pieredze rāda, ka līdz šim tas ir bijis nesekmīgi. Nesekmīgi tas ir tādēļ, ka sievietes nav automāti, kuņģos iemet naudiņu un izbirst bērniņš. Iemet latiņu, izbirst letiņš. Iemetīsi divus latiņus, izbirst divi letiņi.

Bērni radīsies tikai tad, ja vecāki tos gribēs! Lai gribētu, vecākus ir jāpierunā! Var maigi pierunāt ar propogandu un dzimstībai labvēlīgas atmosfēras radīšanu. Ne tik maiga būtu bezbērnu nodokļa ieviešana. Ja ES saka, ka tādas nodokļus nedrīkst lietot, tad no tā ir jāatrunājas.

Francijā dzimstība esot uzlabojusies de Golla laikā. Ja viņš teica – Francijai vajaga bērbišus, tad bērbiši radās! Ja Latvijā prezidente teiktu – Latvijai vajaga bērbišus, tad bērbiši rastos!

Ir vajadzīga dzimstības veicināšanas biedrība, kas nepārtraukti stāstītu mums par dzīves pilnību cilvēkiem ar bērniem un pastāvīgi lobētu valdību un politiķus attiecīgu likumu un privilēģiju piešķiršanai. Svarīgs uzdevums tai biedrībai būtu atspēkot tās daudzās “modernās”, “sieviešu”, “feministu” skribentes, kuras mālē negatīvo ģimenes sievietes tēlu.

Biedrības pienākums būtu prasīt: “Latvieti! Kur ir tavi bērni?”
J. Ziedars, Diena

Saņemti 24 komentāri. No tiem atlasīti:

Sandris

Ir daudz lielākas tautas izzudušas no pasaules, ar daudz senāku kultūru un ja tā notiks ar latviešiem, tad, protams, ļoti žēl, bet neko darīt. Nevajadzētu aizrauties ar statistiku, tie ir tikai skaitļi. Vajadzētu padomāt par sabiedrības kvalitāti, jo kāpēc gan censties skaitliski pavairot tik slimu sabiedrību un bērnu ciešanas. Sabiedrību, kurā miera laikā vairāki tūkstoši bērnu savu vienīgo bērniņu piedzīvo bērnu namos. Vispirms vajadzētu tikt galā ar egoistisko vienaldzību un bezatbildību, tad varētu domāt par tautas vairošanu. Bet kvalitatīvas tautas, nevis degradantu. Bet, ko tur lai iebilst, ja pat bērnu ministrs tik vien spēj izdomāt, kā atpirkties. Cenšoties palielināt pabalstus visiem, kas laiduši bērnus pasaulē. Nemaz nezinot, cik daudz šīs naudas tiek iztērēts paģiru lāpīšanai. Ārzemēs, normālā vidē dzīvojošiem, absolūti nav saprotama Latvijas dramatiskā, gandrīz traģiskā situācija.

pmlks

Runas par sabiedrības kvalitāti ir vēl viens pilnīgs bulšīts un nagla demogrāfiskās atražošanas zārkā! Kurš būs tas soģis, kuram uzticēsīm lemt ir vai nav kvalitatīvs bērns? Uz zvaigznēm ceļš vienmēr ir caur ērkšķiem! Pirmkārt, ir jābūt bērniem kā tādiem un tikai tad varēsīm vērtēt, kuri ir un kuri nav kvalitatīvi! Ir absolūti meli apgalvojums, ka labi, gudri, sabiedrībai noderīgi un veselīgi bērni dzimst tikai “veselīgajā” sabiedrības daļā, tas ir, izglītotajiem, labos amatos esošajiem, politiskajai un biznesa videi piederošajiem! Rasists un nelietis var tikai kaut vai netieši šādus murgus sludināt.

lija

Iesākumā jau varētu palielināt ar nodokļiem neapliekamo naudas summu par katru paspārnē esošo bērnu. Tas jau būtu cienījams solis no šīs zemes, kas demonstrētu cieņu un sapratni. Tad arī nevajadzētu tik daudz par pabalstiem filozofēt. Nu, nav īpaši lielas tās 500 - 800 Ls algas vecākiem, kuriem ir kaut viens bērns, kurš, kā zināms, jo lielāks, jo vairāk izmaksā. Par mazākām algām vispār runa nevar būt, tas jau ir cilvēka cieņu pazemojoši. Apm. 400 latu ir minimālā alga nedēļā (!!!) Eiropas zemēs.

nu jā

Personīgi es, šobrīd strādāju pie tā, lai pēc šī mācību gada beigām, ar visu ģimeni (ar vīru un 3 bērniem) brauktu prom no šīs valsts. Starp citu, neesmu mūžā nevienu pabalstu prasījusi, i nevajag, bet tas kas notiek.... Bērni strauji aug, viņiem ciešās jostas likumus, ārpuskolas nodarbību nevarēšanu apmaksāt, grāmatu, interneta un kino, ar ģimeni kopīgu izklaizi dārdzību nesaprast un vai vajag? Viņi nav ne stulbāki, ne maztalantīgāki par citiem Eiropā, bet.... par vergiem negribu viņus audzināt. Pietiek.

Miks

90. gados Latvijā demogrāfs Pēteris Zvidriņš, Pārsla Eglīte, Leonīds Mucenieks un Pēteris Leiškalns sāka celt trauksmi par strauji krītošo dzimstības līmeni Latvijā. Leiškalns brīdināja par problēmām, kas būs sagaidāmas, sākot ar 2012. gadu, kad darbaspēka tirgū sāks ienākt 2 reiz mazāk, nekā šobrīd, bet pensionēsies tikpat daudz. Eglīte, Mucenieks un Leiškalns bija izstrādājuši veselu virkni priekšlikumu bērna un ģimenes sociālo garantiju sistēmas sakārtošanai. Labklājības ministrija ar zobiem un nagiem plēsās pretī, jo bērni jau nav vēlētāji, tādēļ viņi nebija LM politisko interešu lokā. Ar neatlaidību daži uzlabojumi tomēr tika panākti, daudzas lietas ar Šleseres,

Baštika, Bendrātes un citu deputātu atbalstu izdevās sakārtot pēc Bērnu un ģimenes lietu ministrijas izveides, tomēr ne visas.

Ella

Nu gan mulķīgs virsraksta jautājums. Nebūt neiebilstu vēl pret pāris atvasītēm, bet tā elle, kas sākas, kad beidzas pirmā gada bērna kopšanas pabalsts un kad nav ne bērnudārza, ne iespējas algot aukli (pat ja saņemtu virs vidējā), plus viss, ko uzskaitīja lija, plus minimāls jauniešu dzīvoklis bez jebkādam izredzēm, pie visa iepriekšminētā, tikt arī vēl pie lielāka dzīvokļa; kopā ņemot ļoti šaubos, ka jebkad varēšu atļaut sev domāt par otro kaut necik reālā izteiksmē, paliekot Latvijā. Zem šī šķiet var parakstīties lielais vairums jauno vecāku un te arī atbilde.

Inga

Mani vienmēr uzjautrina, kad visādi tur “ausekliši” latviešu taudas izmiršanā vaino homosksuāļus un vēl nezin kādus sazvērniekus, kamēr pašiem ne vairāk par diviem bērniem ģimenē. Tā arī tauta lēnām beidzas nost. Nesen pētīju sava dzimtā ciema baznīcas grāmatu radurakstos lv - pieci, seši bērni ģimenē bija gandrīz vai norma. Protams, ka mirstība bija augstāka, bet bezmaz vai katru otro gadu laulāts pāris nesa uz baznīcu jaunu bērniņu kristīt. Bet, tā jau laikam tas visur pasaulē, ka ar dzīves līmeņa celšanos dzimstība krītas.

kādi tur bērni

Raksta autors nav bijis Norvēģijā un Spānijā ar bērniem. Jā, Spānijā ir baigi forši, visi sajūsmā u.t.t. Norvēģijā atturīgi, neviens klāt nenāk, īpaši galvu neglauda, bet tai pat laikā arī ļoti pretimnākoši un saprotoši. Bet, kopumā ar bērniem, dzīve reāli daudz vieglāka Skandināvijā. Viens ir smaidi

un galvas glaudīšana, otrs patiesa ērtība visur, kur esi un pretimnākšana. Latvijā tas ir vispar ārprāts, otru tik bērniem nedraudzīgu valsti es nezinu, arī Afrikā nē. Plus vēl bērni ir totāls traucēklis vecākiem, nerunājot par pārējo sabiedrību, kura bērnus publiskās vietās burtiski ienīst. Kaut kas nedaudz līdzīgs ir ar bezbērnu vācu pensionāriem. Tāpēc arī Vācija drīz vairs nebūs lielākā ES valsts un puse iedzīvotāju tur būs turki.

Būt vai nebūt?

Premjers Aigars Kalvītis presei nesen minēja „Eurostat” pētījumu, saskaņā ar kuru Latvijas iedzīvotāju skaits tuvāko 10 gadu laikā samazināšoties par pusmiljonu, kas nozīmējot, ka sabiedrība nespējot sevi atražot. Pēc viņa vārdiem, palielinot bērna piedzimšanas pabalstus valdība, veicinātu trīs un vairāk bērnu piedzimšanu ģimenēs.

Premjeram ir taisnība, ka Latvijā ir nepieciešama triju un vairāk bērnu piedzimšana ģimenēs. Demogrāfijai ir formula, ar kuras palīdzību var izrēķināt, ka latviešu skaits dubultotos piecdesmit gadu laikā, ja katrai latvietei caurmērā piedzimtu 3,5 bērni. Premjeram ir taisnība arī tad, kad viņš saka, ka bērniem ir jāpiedzimst ģimenēs, jo katram bērnam ir vajadzīgs tēvs, kas ir spējīgs uzņemt atbildību par bērna radīšanu un audzināšanu.

Diemžēl, premjera vēlmju piepildīšanās maz cerama, jo valstīs, kur dzimstības uzlabošanai ar naudas pabalstiem ir izdotas milzīgas summas, gaidītie rezultāti nav realizējušies. Iemesls tam ir, ka cilvēki ir vienkārši izvēlējušies neradīt bērnus un basta! Visumā jau katra sieviete grib radīt vismaz vienu bērnu, lai sev pierādītu, ka viņa var. Vīrieši, kas ir varējuši pierādīt, ka viņi var, nereti atbild sacīdami: “A, pierādi tiesā, ka tas ir no manis!” Tāds vīrietis saka, ka bērns ir klapata un

aizbrauc uz Somiju lidakas maksšķerēt. Tātad, pie paaudžu neatražošanās problēmas vīriešu nevēlēšanās uzņemties atbildību varbūt nodara lielāku postu nekā moderno sieviešu tiekšanās pēc karjeras.

Kas tad būtu darāms?

Ja paskatās uz premjera solītiem pabalstiem, tad redzams, ka tie visi ir paredzēti laikam, kad bērniņš jau ir piedzimis. Bet pirms bērniņa piedzimšanas arī ir laiks. Tas ir laiks, kad prospektīvie vecāki izšķiras par to, vai viņiem būs bērni un cik? Viņu izšķiršanās varētu būt bāzēta uz viņu novērojumiem, vai valstī valda bērnu radīšanai vēlami apstākļi? Vai bērnu radītāji tiek cienīti, atbalstīti un godāti? Ministra Baštika aicinājumam „Delfi” portālā, nebaidīties no ģimenes nodibināšanas bija daudzi interesanti komentāri. Ļoti daudzi no tiem pauda viedokli, ka valstī nevalda bērnu radīšanai vēlama nostāja – drīzāk pretēja. Zīmīgākais no komentāriem liekas būt: “Nauda nepalīdzēs. Kamēr paši nemainīsim domāšanu, nekas nemainīsies.”

Ja nekas netiek darīts, lai šinī pirms-dzemdēšanas laikā iespaidotu un pierunātu topošos vecākus, ka bērni ir labi viņu pašu dzīvei un absolūti nepieciešami tautai un valstij, tad tā ir garām palaista izdevība. To pat varētu saukt par nolaidību, jo šinī laikā dažāda veida hedonisti pārliecina prospektīvos vecākus, ka bērni ir klapata, kas traucē viņu tiesības uz pašapmierināšanās baudu. Premjeram un viņa valdībai ir pienākums spert soļus, lai šo trūkumu novērstu. Un tas ir jādara steidzīgi! Kas to darbu varētu veikt? Pieredze rāda, ka to nevar darīt valsts iestādes, jo tām ir tendence savu enerģiju iztērēt birokrātisku lietu kārtošanā. Te ir vajadzīgi cilvēki, kas iet pie tautas un runā uz to tieši. Šī darba darīšanai un visu pasākumu koordinēšanai ir nepieciešama privāta bezpeļņas organizācija, ar vienīgo uzdevumu risināt dzimstības veicināšanas problēmas.

Organizācijai ir jābūt privātai, lai garantētu tās neatkarību no valdību nestabilitātes. Finansējumam šādai organizācijai un tās darbībai, ir jānāk no valsts, jo sabiedrības pašatzažošanās spēju pacelšana ir šīs valdības prioritāte. Tā to publiski deklarēja premjers Aigars Kalvītis un to, visiem dzirdot, apstiprināja ministri Dagnija Staķe un Ainars Baštiks. Vīrs un vārds?

J. Ziedars. DELFI, 03.06.2005

Par šo rakstu saņemtas 56 atsauksmes. Dažas no tām:

Kaķenīte, 03.06.2005

Viena liela problēma ir tur, ka valsts stimulē tikai to bērnu piedzimšanas brīdi, aizmirstot tālāko - garus gadus ilgo - bērnu (elementārās) uzturēšanas skološanas laiku. Bet tieši tajā laikā rodas īstās klapatas un jo bērniņu vairāk, jo arī klapatu vairāk. Te nu noderētu elastīgāka nodokļu politika (kaut vai agrākais bezbērnu nodoklis), kāda nebūt atlaižu sistēma. Un, protams, no svara arī kuplas ģimenes kā vērtības postulēšana, - patreiz vērtības Nr. 1 saistās ar baudām, - bet bērns ir bauda tikai tā ieņemšanas brīdī, turpmāk, tas tomēr ir klapatas.

Es no malas, 03.06.2005

Bet kāpēc pēc kara dzima daudz bērnu? Kādi bija pabalsti? Vai bija visi priekšnoteikumi, lai dzimtu vairāk bērnu? Lūk, tāds jautājums.

Zirgs, 03.06.2005

Kāpēc vislielākā dzimstība ir tajās zemēs, kur mēdz valdīt bads un sausums, kur nemaz nav tik daudz darba, lai vispār varētu runāt par bezdarbu un kur nav nekādu sociālo nodrošinājumu, par bērnu pabalstiem nemaz nerunājot?

vabole, 03.06.2005

Es jau labprāt dzemdētu 4. bērnu, tikai diemžēl esmu par vecu. Bet, jaunie nevēlas sevi apgrūtināt. Es savā laikā neuztvēru bērnus kā klapatu un apgrūtinājumu. Protams, netrūka kreņķu un grūtību, bet ir liels prieks par trim lieliem, normāli izaudzinātiem bērniem.

Nja, Es no malas, 03.06.2005

Tajos laikos bērns bija palīgs, 7 gados šis jau varēja ganīt lopus, tātad nopelnīt sev iztiku. Bez tam večiem pensijas tikpat kā nebija, kas baros, - bērns. Bērni vecajos laikos bija ekonomiski izdevīgi, bezmaksas darba spēks, plus vēlāk apgādnieki. Tā kā reāli pabalsti maz ko dos. Visādā gadījumā valsts nav tik bagāta, lai pabalsti būtu tik lieli, lai cilvēki aiz dikdienības varētu gandrīz neko nedarīt, tik ražot bērnus un tos audzināt.

Nja, 03.06.2005

Lai situāciju labotu, jāievieš bezbērnu nodoklis, kuru samazina uz pusi, pie pirmā bērna, tad, kad ir divi bērni, tad tas dzēšas, kad vairāk, piemaksā.

Tas ir pirmais.

Otrais, pensijas jāmaksā ne tikai no tā, cik liela alga bijusi pensionāram, bet gan vairāk no tā, cik daudz bērnu un cik bērni ir samaksājuši nodokļos.

Tas palīdzēs ar sekojošo. Cilvēki būs ieinteresēti ieguldīt savos bērnos, jo vecumdienās atmaksāsies, otrkārt tēvi neatsacīsies no bērniem, kas būtībā varētu būt viņu apgādnieki, ģimenes tolīdz stabilākas.

Vecāki taisīs bērnus agrāk, nevilks līdz brīdim, kad draud menopauze.

Protams, te ir sarežģītāka matemātika, jāskaita cik bērni, cik šie nodokļos samaksājuši, jārēķina pensija.

elevele, 03.06.2005

Bija man dzīvē grūts brīdis, kad biju viena ar bērnu, strādāju, aldziņa maza, alimentus nemaksā utt., Vienreiz saņēmos un piezvanīju uz sociālajiem, domāju, varbūt bērnodārzu apmaksās, pasūtīja mani tur vienu māju tālāk, jo man nebija minimālā alga...

ahoi, laime@laime.lv, 03.06.2005

Bērns kā vērtība ir mazinājies uz visu citu jauko lietu fona, tā kā grūti..

Tētis (50g.v.), Kaķenītei, 03.06.2005

... bērna audzināšana sniedz daudz brīnišķīgu, emocionālu un aizkustinošu brīžu. Protams, ja vien paši vecāki audzina bērnu ar mīlestību. Ja bērns (pusaudzis) sagādā vienas vienīgas klapatas, tad pļauj to, ko paši sējuši.

Kleo, Taka, 03.06.2005

Bezbērnu nodoklis nav jāuztver kā sods. Vienkārši tiem, kuri nespēj/negrib radīt bērnus, būtu jādod līdzekļi tiem, kuri spēj/grib. Tikai tāpēc vien, lai sabiedrība kopā sevi atražotu un būtu, kas aizpilda darba vietas tad, kad arī bezbērnu pensionāri gribēs padzīvot zaļi. Bezbērnu nodoklis ir jāievieš!

Domātājs, Kate, 03.06.2005

Principā jebkuru nodokli var uzskatīt par cilvēktiesību pārkāpumu. Tomēr cilvēktiesības nav absolūtas, un tās var tikt ierobežotas visas sabiedrības interešu vārdā. Tādēļ neredzu nekādus juridiskus šķēršļus bezbērnu nodokļa ieviešanai. Tas tāds pats nodoklis kā visi pārējie, kuri jau pastāv. Attiecībā uz tiem, kam medicīnisku iemeslu dēļ nav iespējami bērni, likumā var noteikt atbrīvojumu. Bezbērnu nodokļa ideja ir iedarboties uz tiem, kam var būt bērni, nevis sodīt tos, kam nevar būt.

Alsatian, 03.06.2005

Pareizi Kleo! Bezbērnu nodokļi nav jautzver par sodu, bet par pienākumu. Bet labāk būtu vienkārši samazināt visus nodokļus par 25% par katru bērnu. Tad, tie ar četriem nemaksās neko un ar pieciem (tādu nebūs daudz) saņems 25% pabalstu.

janis.r, 04.06.2005

Jābūt progresīvajam algas nodoklim, bezbērnu nodoklim, tad būs izlīdzsvarota ekonomika un tautas turpinājums.

alvils, 04.06.2005

Šī darba darišanai un visu pasākumu koordinēšanai ir nepieciešama privāta bezpeļņas organizācija ar vienīgo uzdevumu risināt dzimstības veicināšanas problēmas. --- Protams, katram roka jāpieliek. Iespējams arī tas var palīdzēt, bet, domāju, nebūtiski. Galvenais, lai katrs redzētu, sajustu, ka viņš un līdz ar to viņa bērni, ir vajadzīgi tautai - valstij. Kamēr "tautas pārstāvji", nevis radīs optimālus dzīves (darba) apstākļus tautai un Latvijas iedzīvotājiem, bet skaldīs, nevis vienos iedzīvotājus, izzags valsti, nekas mainīties nevar!

Viedā, 05.06.2005

Pēc šiem komentāriem ir redzams, ka lielākajai daļai mūsu cilvēku ir atrofējies instinkts - radīt pēcnācējus, arī tad, ja tas "sagādā klapatas".

Pārsteidzoši, ka kaut kas tāds var skanēt no sievietes mutes: bērns ir klapatas, bet nevis vislielākā laime, kāda vien ir iespējama zemes virsū. Naudiņas nav un nebūs, un bērni šajā ziņā faktiski neko daudz vis neietekmē un nemaina. Turklāt tikai kādi nieka 16-20 gadiņi jāpaciešas, līdz sīkais sāk nostāties pats uz savām ķepalām. Jaunie cilvēki, atjēdzieties, bez bērniem ir labi līdz 30-40 gadiem, un tad nāk virsū vāks. Un arī veselība, lielākoties, vairs

neļauj radīt pilnvērtīgus pēctečus. Taisiet bērnus, kamēr esat jauni, viņi izaugs, nesot prieku, nevis mūžīgas klapatas. Protams, ja vien jūs viņus mīlēsiet no sirds un pa īstam, jo visas bērnu problēmas patiesībā 100% ir pašu vecāku - un tikai! - radītas!

Tikai ar bērniem, meitiņ, nesteidzies!

“Tikai ar bērniem, meitiņ, nesteidzies!” Tādu padomu daudzas mātes dod meitām, tām laulībā dodoties. Paskatīsimies, vai tāds padoms ir gudrs, vai ne? Vai meitām būtu tāds padoms jāuzklausā, vai ne?

Andra Zeidaka rakstam: “Mūsu paražu posts” (Archīvs, sēj. 23) ir pievienota formula un diagramma, kas ļauj aprēķināt, kādi varētu būt rezultāti dažādiem lēmumiem, ko vecāki pieņem sakarā ar bērnu radīšanu.

Jaunais pāris varētu būt nodomājuši, ka viņiem būs trīs bērni - viens sievai, viens vīram un viens Latvijai.

Vēlākais, kad paklausīgajai meitai varētu būt tie trīs bērni, būtu ap viņas četrdesmitiem gadiem. No Zeidaka grafika ir nolasāms, ka tādā gadījumā simtu gadu reizulis ir 1,6 un varētu sagaidīt, ka simtu gadu laikā latviešu tauta pieaugtu no 1,4 miljoniem uz 2,2 miljoniem. Bet, ja jaunais pāris neklausītu mātes padomam un jaunajai sievai tie trīs bērni rastos ap viņas divdesmitiem gadiem, tad simtu gadu reizulis ir 2,6, kas nozīmē, ka latviešu tauta simts gadu laikā pieaugtu uz 3,6 miljoniem. Vesels miljons latviešu vairāk!

Izskaidrojums ir paaudžu atstarpēs.

Meitai, kura paklausīja mātes padomu, viņas 100 gadu dzimšanas dienā, to apsveikt ieradīsies tikai viena paaudze, viņas trīs meitas ar saviem trim bērniem katra. Turpretī meitai, kura mātes padomu neklausīja, viņas 100 gadu jubilejā, viņu apsveikt ieradīsies veselas četras paaudzes. Cik viņas

pēcnācēju tur būtu? Starpību izskaidro paaudžu atstarpes - 40 gadu vienā gadījumā un 20 gadu otrajā.

Vai jaunajam pārim bija grūtāka dzīve tāpēc, ka viņi izvēlējās bērnus radīt sieviņas divdesmitos gados nekā tad, ja viņi būtu to atlikuši uz daudz vēlāku laiku? Taču ne! Jaunībā dzemdības ir vieglas, un bērnus audzināt palīgā var nākt četrdesmitgadīgie vecāki un arī sešdesmitgadīgie vecvecāki. Tas dod iespēju jaunajiem turpināt izglītību un pēc tam visa dzīve priekšā, netraucētas karjeras veidošanai, bet galvenais - dzīvības atjaunošanas pienākums ir izpildīts! Grūtības drīzāk varētu būt tad, ja sievas nostabilizēto karjeru būtu jāpārtrauc bērnu radišanai viņas četrdesmitos gados un bez vecāku atbalsta bērnu audzināšanā, jo viņas vecāki tad jau būtu astoņdesmitos gados.

Ja nu esam pienākuši pie slēdziena, ka gudrāk būtu meitu mātēm dot meitām padomu: "Ar bērniem gan, meitiņ, nekavējies", tad paliek jautājums, kā to darīt zināmu sabiedrībai un kā pārliecināt meitu mātes tādu padomu dot? Viens veids varētu būt, nodibināt dzimstības veicināšanas biedrību, kuras programmā šis temats būtu ietilpināts, bet ir jāņem vērā, ka šis būs lēns un ilgstošs process.

J. Ziedars, DELFI, 18.07.2005

Seko lasītāju komentāru atlase:

rudaste, prātuļotājiem, 18.07.2005

Bērnu radišana ne vienmēr iet kopsolī ar labklājību, piemēram, arī bagātajos rietumos, kur cilvēki ir pārtikuši, diemžēl dzimst maz bērnu...cilvēks diemžēl tā iekārtots, ka viņam vajag vēl un vēl - izglītību, dzīvokli, māju, karjeru, divas mājas, trīs mašīnas utt. un tad pienāk 40, kad vairs tiešām negribas dzemdēt bērnu, jo tas ietekmēs turpmāko darba dzīvi... vai tas ir pareizi? Bērniem ir jādzimst, kad sievietei ir

25-28 gadi, tad ir prāta pietiekošo daudz, gan izglītība iegūta, gan veselība labāka... tā kā nu nevajag gluži nolikt autoru, jo daļa taisnības rakstā ir...

Lame, 18.07.2005

Mums bērni piedzima 20 gados - un nekas, kopā ar bērniem "nostājāmie uz kājām", tagad bērni jau zinās, kā var "nostāties uz kājām". Jo lielāka naudas vara pār cilvēku, jo vēlāk dzemdē bērnus, bet, vēlu dzemdējot bērnus, jau ir "bagāža". Kritiskā robeža ir 28 gadi, bet vēlāk jau ir pārāk daudz visādas latentās slimības u.c. "labumi", kas dzemdējot tiek daļēji uzkrauti bērnam.

Bute, Dortmundes Eriks, 18.07.2005

Zināt, ka vecāki viņus mīl, bērniem ir svarīgāk kā jebkas cits. Un dzīves kvalitāte nav atkarīga tikai no materiālās labklājības - ir citi, fundamentālāki rādītāji.

R, 18.07.2005

Visu cieņu Butei. Atbalstu. Tas ir totāls egoisms, kas nosaka zemo dzimstību. Kāpēc dalīties ar to, kas man pieder? Ir žēl cilvēku, kas nav izbaudījuši to prieku un gandarījumu, kad redzi mazā pirmos soļus, priekā starojošās acis, kad ir izdevies iemācīties kaut ko jaunu. Pats esmu četru bērnu tētis.

Parasts latvietis, 18.07.2005 09:50

Var jau kritizēt raksta autoru. Tomēr visumā viņam ir taisnība. Ilgstoša bērnu radīšanas atlikšana kaitē latviešu tautas attīstībai. Tas ir fakts. Var jau apelēt pie pasaules pārapsdzīvotības u.c. lietām, taču Latvija nav pārapsdzīvota, un latviešu tauta nevis strauji pieaug, bet izmirst. Tādēļ dzimstības palielināšana ir galēji nepieciešama. Jau tagad var daļēji izjust negatīva dabiskā pieauguma radīto

nelabvēlīgo ietekmi uz valsts ekonomiku. Ar laiku tā kļūs arvien nopietnāka. Tādēļ ir svarīgi šo procesu pēc iespējas ātrāk apturēt. Daži komentētāji labi norādīja, ka cilvēka materiālās vajadzības ir neierobežotas - gribas dzīvokli, vienu mašīnu, pēc tam - otru mašīnu, pēc tam - mājas kino zāli utt. Tādēļ bērnu atlikšana līdz "mistiska labklājības līmeņa sasniegšanai" nozīmē, ka bērnu vai nu vispār nebūs, vai arī būs tikai 1 (maksimums 2). Taču latviešu tautai ir nepieciešamas vismaz 3 bērnu ģimenes.

lora, 18.07.2005

Ja mans vīrietis vēlētos bērnu, man ātri vien tāds būtu. Tā kā adresē vien vīriešiem šo aicinājumu!

inko, 18.07.2005

Noteikti pievienojos raksta autoram. Jauna ģimene ir perespektīvāka: veselības, dzīves optimisma, karjeras u.c. ziņā. Pati arī esmu 20gadniece, mamma 2 atvasēm un, droši vien, būs vēl arī 3. bērns. Izmācījos, kamēr bērnus dzemdēju. Tagad uz skolas pusi šie raugās. Veidoju savu karjeru - domāju, ka sanāk labi. Tas, ka ir arī grūtības - tas ir normāli. Nav nekur teikts, ka dzīvi nodzīvosi kā debessmannā. Taču jaunākā vecumā ir vieglāk tikt pāri šīm grūtībām.

Dortmundes Eriks, Lame, 18.07.2005

Protams, ka viss pirmkārt ir atkarīgs no gribēšanas... Ne jau zaudējums ir tas, ka 20 gadu vecumā jāatsakās no izklaidēm. Zaudējums ir tas, ka Tev ir jāstrādā, lai spētu uzturēt ģimeni. Un vēl, protams, ir jāmacās. Patiesību sakot, 18 - 20 gadu vecumā arī vēl nekāda dzīves pieredze cilvēkam nav un tiek izdarīts milzum daudz kļūdu, ko lielākā vecumā vienkārši nedarītu. Patiesībā uzskatu, ka vīrietim agrāk par 35 gadiem nemaz nevajadzētu sākt domāt par ģimeni, jo tajā vecumā vīrietis jau ir nobriedis gan fiziski, gan arī materiāli

ir nodrošināts. Protams, ir arī dzīves pieredze un arī ir paziņu loks, kas vajadzības gadījumā var dot padomu. 18 - 20 gadu vecumā tas viss vēl neeksistē.

Žulis, 18.07.2005

Bērnus nav vērts radīt, jo bērni nenes peļņu, bērni rada pamatīgas papildus rūpes un izdevumus, sievietēm pašas dzemdības ir visai sāpīgs process, kas reizēm nevēlami iespaido arī ķermeņa formas, arī tā staigāšana ar lielu vēderu grūtniecības laikā ir apgrūtināša, bērni traucē karjerai, bērni traucē mājas mieru, ne reti sabojā dārgas mēbeles, saplēš dārgus traukus, nosmērē izsmalcinātus audumus, neklausa u.t.t.

Vai piekrītat? Ja piekrītat, tad man jums ir viens jautājums. Kāda velna pēc jūs vispār dzīvojat uz šīs pasaules?

Man ir pieci bērni. Trīs vecākie jau dzīvo patstāvīgi. Nekādas karjeras iespējas, nekādus miljonus un nekādas greznas istabas iekārtas, kristāla traukus vai lepnas automašīnas un ārzemju ceļojumus es nebūtu ar mieru mainīt pret šo savu bērnu esamību. Viss.

Starp citu, tas, ka bērni traucē dzīvot, ir pārspīlēti teikts. Pareizāk būtu teikt, ka bērni mums palīdz dzīvot. Bērni mūsu dzīvi padara pilnvērtīgu, piedod tai jēgu. Un, ja tie, kas nolēmuši savu dzīvi ziedot karjerai, mākslai, slavai vai zinātnei, man grib iebilst, tad lūdzu padomājiet, kam gan tas viss ir vajadzīgs, ja ne cilvēkiem. Tad kādēļ jūs gribat kaut ko, kas ir cieši saistīts ar cilvēkiem, no šiem cilvēkiem atraut un kā karogu pacelt visam pāri, pasludinot augstāko vērtību? Jūs to nemaz nevarat izdarīt. Bet, mēģinot to darīt, jūs, agrāk vai vēlāk, bet pilnīgi noteikti dzīvē sagaida tukšums un vilšanās.

Bet, ja kāds man iebildīs, ka lielāka vērtība par bērniem, viņam šķiet tā nauda un bauda, ko dzīve sniedz, tad es gribu teikt, ka dzīvi baudīt bērni netraucē. Tev var piederēt miljons vai miljards, bet tev vienalga būs tikai viens vēders,

viens dzimumorgāns un vienas smadzenes. Jo vairāk tev būs naudas, jo mazāku daļu no tās tu spēsi notērēt savās baudās. Jo nauda jau nemaz nav tāds baudas avots, kā daži domā. Nauda paverdzina cilvēku, liekot sev kalpot. Ne reti cilvēks pat nepamana, ka no savas naudas saimnieka kļūvis par tās kalpu vai vergu. Cita lieta, ka mūsu valstī, pieņemot globālisma ideālus, ģimenes ar bērniem tiek uzskatītas par kaut ko mazsvarīgu, jo mazo dzimstību šādā valstī vienmēr ir iespējams labot ar "importa" palīdzību. Tikai atcerieties, ka tas tiks darīts uz jūsu dzīves piepildījuma rēķina.

Lame, //, 18.07.2005

"Labi pelnīt" ir relatīvs jēdziens, jo sākumā nekā nebija, ne labs darbs, ne naudas, nekā. Bijām tikai mēs 2, bērnis vēderā un Lielā Mīlestība. Pēc 2 gadiem pieteicās vēl viens bērnis. Likās, ka nu jau būs tūtē, bet tomēr nepadevāmies. Lēnām, bet viss tomēr gāja uz augšu. Pa vidu bija laiks, kad par Ls240/mēn. mums visiem 4 iznāca gan paika, gan auklīte (lai sieva tiktu uz lekcijām), gan dzīvokļa krītiņš, gan visi pārējie maksājumi, pat vecs šrota vāģis, ar ko pa nedēļas nogalēm izrauties no akmeņiem, jo ar 2 bērņiem sabiedriskajā vienkārši nav ko iesākt. Protams, vecāki arī palīdzēja, tagad daļēji pensijā un vasarā pa darbdienām atstājam bērņus.

Parasts latvietis, //, 18.07.2005

Sava taisnība Jums ir. Taču ir cilvēki, kas visu mūžu iztiek bez personīgā auto. Turklāt mūsdienās, līdz ar degvielas cenu pieaugumu, auto sāk lēnām pārvērsties par luksusu precī un sāk vairāk līdzināties tādām ekstrām kā "villa". Tādēļ ļoti iespējams, ka nākotnē daudzi nevarēs pārskatāmā laikā atļauties uzturēt personīgo auto. Vai šī iemesla dēļ latviešu tautai būtu jāizmirst. Arī pēc kara cilvēkiem klājās ļoti grūti - daudz grūtāk kā tagad. Tomēr cilvēki centās veidot ģimenes un laida pasaulē bērņus.

Sveiks, Ziedara kungs un lasītāj!

Cienījamais autors nepiemin arī cilvēka dabisko sūtību - turpināt savu kārtu. Mēs esam nonākuši tehnoloģisko jauninājumu, jeb, kā mēdza izteikties padomju laikos, zinātniski tehniskās revolūcijas iespaidā. Ko dos pasaules pārapsdzīvotība? Vai tiešām dzīvais spēks jāveido topošajiem konfliktiem? Bet, pēc savas pieredzes, pilnīgi piekrītu autoram par pēcnācēju radīšanas optimālākajiem vecumiem. Un vēl gribu piebilst, ka tieši bērnu lološanas procesā, atskārtu lielākas vērtības par materiālajiem labumiem. Cik gan daudz ir jāmacās, lai iemācītos vienkāršus vārdus: “dodot, gūtais neatņemams!” Paldies par uzmanību, vēl visiem dzirdēt bērnu smieklus! Modris Arnolda dēls (lai necieš vārdabrāļi).

Arvīds Kalme, 18.07.2005

Ja tauta negrib pakļauties labprātīgai izmiršanai, kā tas patlaban notiek ar latviešiem, tad demogrāfijas problēmas risināšanai ir nepieciešami kompleksi un radikāli pasākumi. Vienā no tiem būtu nepieciešami atkal ievest iespaidīgu, diferencētu un elastīgu bezbērnu nodokli!

Suņusēne, 18.07.2005

Ja tiešām kāds grib, lai būtu bērni, tad vispirms ir jāmaina sabiedrības attieksme pret sievieti ar bērniem. Tagad tā ir tāda, it kā būtu kaut kāds riebiņš noziegums izdarīts. Ja ko vajaga - pati vainīga, tiec galā kā gribi. Ratiņus autobusā iecelt, grūtnieci apsēsties palaist un tamlīdzīgas sikas lietišas, kas pamatīgi sagandē ikdienu. Nemaz nerunājot par lielajām un būtiskajām. Tikai trīnīšus piedzemdējot, var cerēt uz kādu atbalstu. Ar vienu bērni nav ko cerēt. Skumji. Daža laba fiziski varētu dzemdēt vēl un vēl, bet tikai garīgi slima to darīs vairāk par 2 - 3 reizēm. Domātspējīgās ātri aptver, ka tas pasākums ir bezcerīgs. Nu, jā, mātes instinkts arī nostrādā.

Par bērniem ir jāsāk domāt agrā jaunībā.
Z. Vaļickas-Pētersones foto

Taburete, Erikam no D :), 18.07.2005

Bērniņu audzina ar mīlestību, nevis līdzekļiem. Tas, ar kādu naidu vairums klātesošo runā par citādi domājošiem, liek domāt, ka šajā ziņā viņiem ar mīlestību nav paveicies. Ar zuteni vien iznāk tikai neapmierinātie rējēji.

Mamma, 18.07.2005

Par sevi padomājiet, jaunatne, ja ne par Latviju. Man ir trīs bērni - 17 gados meita dzima, 21. gadā meita, 24 gados dēls. Nu man 45, visi lieli izauguši un varam mēs ar vīru laiku, atliku likām, veltīt sev.

daudzbērnu ģimene, 18.07.2005

Jā, mēs mammai esam 5 bērni. Es esmu otrā meita, un nebija man tā vieglākā un saulainākā bērnība!! Un ne jau

tikai tāpēc, ka bija jāvāc sīkie brāļi un māsas, bet arī tāpēc, ka mamma visu laiku sitās ar naudas problēmām (tēvs - cik saņēma, tik viņam bija labi). Tāpēc jau pamatskolā pa vakariem sāku strādāt, lai kaut cik mammai palīdzētu. Nē, pusaudža gadi man nebija tie labākie, kad, brīžiem raudādama, berzu svešas grīdas.

Arī tagad pabalstu mammu, kurai "jāuzliek uz kājām" vēl 2 bērni. Padomju laikā viņa jau būtu sen pensijā (kā daudz bērnu māte - paātrināti), bet tagad ar dusmām klausos par kārtējo pensijas vecuma paaugstināšanu!!

Bet, es pati, beidzot mazliet sāku baudīt dzīvi. Beidzot, esmu sākusi smieties un neesmu mūžam pārnopietnais bērns.

40, 18.07.2005

Piekrītu variantam ar bērniem nekavēties. Citādi var palikt tukšā vispār.

Mika, 19.07.2005

Galvenais, lai bērns augtu mīlestībā, pārējam nav nozīmes! Kas apgalvo, ka jaunībā stulbeņi rodas? Man meita piedzima 18 gados. Varu teikt droši - viņa attīstības ziņā, iet pa priekšu saviem klasesbiedriem.

Nella, 19.07.2005

Bērnus vajag jauniem!!! Man ir 47 gadi, esmu vecmāmiņa, neviens netic! Turklāt mazbērns nu nekādi neierobežo manu dzīvi, es strādāju, dzīvoju pilnvērtīgu dzīvi. Ja vajadzēs, palīdzēšu, protams. Bet tas gan taisnība, kamēr neradīs tautai normālus apstākļus, jaunās ģimenes bērnus neplānos, tās, kurām rūp, ko viņas izaudzinās! Tā viņš ir!

maiga, 19.07.2005

Man gan rakstiņš patika un autoram piekrītu, esmu to izbaudījusi uz savas ādas. Labāk bērni ātrāk, un tad vēl visa

dzīve priekšā. Padomājiet sievietes - taisot karjeru atjēgsieties - 40 gadi, bērnu nav, dekrētā iet nevar, jo izmetīs no darba... Beigās vīrs atrod jaunāku, no darba izmet, jo arī vajadzīga kāda jaunāka (ne jau vienmēr, protams, notiek tā, taču mēdz gadīties..) un bērnu arī nav. Manas meitiņas 40 gadīgā vecmāmiņa un 60 gadīgā vecvecmāmiņa viņu pieskata ļoti labprāt...

Nekad neesmu nožēlojusi, ka nepaklausīju māmiņas padomam taisīt abortu (tik jauna taču vēl!!!). Bet tas ir tikai mans subjektīvais viedoklis, un katrai sievietei ir tiesības dzemdēt, kad viņa to vēlas.

nesteidzīgā, 19.07.2005

Kas par atsauksmēm! Tātad aktuāli - būt vai nebūt!!!
Domāju raksta mērķis bija iekurbulēt snaudošo tautu.

Svins, 19.07.2005

Jāievieš bezbērnu nodoklis.

:))), 19.07.2005

Ir jau arī mātes, kas saka, meitiņ, pasteidzies, bet ar visu savu dzīvi rāda - meitiņ, neatkārto manas kļūdas!

Un kur pazuduši Latvijas bērni?

Jautājumu "Kur pazuduši bērni?" uzstāda laikraksta „Diena“ 02.09.2008, sestdienas pielikumā pārpublicētā „The New York Times“ raksta autors Rasels Šorto. Viņa rakstā Latvija ir pieminēta kā zema dzimstības līmeņa rekordvalsts. Rodas dabīgs jautājums, par cik rakstā teiktais varētu izskaidrot, kur ir palikuši Latvijas bērni?

Bažas par zemo dzimstības līmeni Eiropā vairs nav nekāds jaunums. Tagad statistiķus vairāk interesē cēloņi —

kas īsti notiek mūsu kontinentā? Jau 90. gados demogrāfi pirmoreiz sāka celt trauksmi par strauji krītošo dzimstības līmeni kontinentā. Brīdinājumi tika ignorēti līdz 2002. gadam, kad itāļu, vācu un spāņu zinātnieku grupa nāca klajā ar paziņojumu, kas beidzot pievērsa plašākas sabiedrības un politiķu uzmanību. Tradicionāli tiek uzskatīts, ka nācijas izdzīvošana un iedzīvotāju skaita noturēšanās vienā un tajā pašā līmenī tiek nodrošināta, ja vidēji katrai sievietei ir 2,1 bērns. Atsevišķos modernās vēstures posmos — kara vai bada laikā — dzimstība krietni sarūk, taču tūlīt pat pēc tam atgūstas. Savukārt 2002. gada ziņojuma autori Frančesko Bilari, Hanss Pīters Kolers un Hosē Antonio Ortega saskatīja kaut ko vēl nebijušu. Pirmo reizi dzimstības līmenis Eiropas dienvidu zemēs un Austrumeiropā bija nokritis zem 1,3 bērnu robežas. Demogrāfiem šis skaitlis ir īpaši svarīgs. Ja tas nemainās, valsts iedzīvotāju skaits nākamajos 45 gados samazinās uz pusi. Tā teikt, nācija pati sevi nogrūž no klints un atkopties ir gandrīz neiespējami. Zinātnieku komanda pat radīja jaunu terminu “zemāks par zemāko dzimstības līmeni”.

Izrādās, ka dažādās valstīs dzimstības līmeņi ir atšķirīgi. Vienanotendencēm novērojama Austrumeiropā — iedzīvotāju skaita samazināšanos ir izraisījušas sociālās problēmas pēc komunisma sabrukuma. Piemēram, Latvijā iedzīvotāju skaits kopš 1989. gada sarucis par 13%, dzimstība ir viena no zemākajām un, pēc jaunākās statistikas, ir 1,29 bērni vienai sievietei, bet šķiršanās skaits viens no augstākajiem Eiropā.

Vislielākā dzimstības līmeņa plaša ir starp Eiropas ziemeļiem, ar dzimstību ap 1,8 bērniem, un dienvidiem, kur lielām ģimenēm, šķietami draudzīgās valstīs, kā Itālijā, Spānijā un Grieķijā dzimstība pašlaik svārstās ap 1,3 robežu.

Tik tālu gandrīz tieša autora darba reportāža. Seko šī raksta autora dažu interesanto apgalvojumu analīze.

Lai labāk saprastu plaisu starp ziemeļiem un dienvidiem, oriģinālā raksta autors ir ticis ar diviem sociologiem, kuri

pārstāv abas puses: itālieti Menkarīni un norvēģi Ārnseinu Āsvi, kas pagājušajā gadā pievienojies Milānas Bokoni universitātei (tā cenšas kļūt par Eiropas demogrāfisko pētījumu centru). Demogrāfiski runājot, abi sarunu biedri paši veido interesantu kontrastu. Viņa ir temperamentīga, neliela auguma tumšmate no Toskānas dienvidiem (pārstāv Itālijas valdības atbalstīto ģimenes modeli, kur tēvs ir galvenais iztikas pelnītājs). Viņš ir garš, atturīgs skandināvs, kas runā rāmā tonī un ar precīzu britu akcentu angļu valodā.

“Norvēģijā uztraukums par dzimstības līmeni ir pavisam neliels,” saka Āsve. “Vairāk dominē dzimumu līdztiesības jautājums un tikai pēc tam ir bažas par dzimstību”. Itālijā Āsve ir novērojis kaut ko pilnīgi atšķirīgu. Itāļu sievietes ir tikpat izglītotas kā skandināvietes, taču regulāru darbu strādā tikai 50%, bet Skandināvijā 75—80%. No tā Āsve, acīmredzot, secina, ka sievietes nodarbinātībai ir tieša korelācija ar dzimstību – jo vairāk sievietes strādā algotu darbu ārpus mājas, jo tai vairāk bērnu dzimst. Sic!

Interesantākais tomēr ir tas, ka Norvēģijas dzimstība 1,8 viņu pilnīgi apmierina, neskatoties uz to, ka nācijas izdzīvošanai dzimstībai ir jābūt 2,1 bērni uz sievieti. Par Latviju, ar zemāku dzimstības līmeni nekā Norvēģijā, statistiķi saka, ka pēdējais latvietis nomiršot 2160. gadā, bet vai ir būtiska starpība, vai pēdējais norvēģis nomirs 2170. vai 2180. gadā? Ar 1,8 dzimstību norvēģu tautai, tāpat kā latviešu tautai, ar profesora Zvidriņa vārdiem runājot, ceļš uz kapu kalniņu ir nolīdzināts.

Latvijā stāvoklis ir pilnīgi līdzīgs, Āsves aprakstītajam stāvoklim Norvēģijā. Uztraukums par dzimstību ir pavisam neliels. CSP šķiet apmierināti, ja var ziņot, ka kādu gadu ir piedzimuši pāris simtu bērnu vairāk nekā iepriekšējā gadā, bet CSP nekad nepasaka, ka tā ir niecīga daļiņa no nācijas pastāvēšanai nepieciešamajiem 20.000 vairāk, nekā dzimst tagad. Demogrāfi priecājas, ka beidzamos sešos gados

dzimstības koeficients ir turpinājies augt, bet nesaka, ka tas ir uzkāpis no pasaules rekorda zemā 1997. gadā līdz līmenim, ko Šorto demogrāfi uzskata par līmeni, kad nācija pati sevi nogruž no klints. Tātad, kur ir palikuši Latvijas bērni? Kā lemingi viņi ir pārkrituši klintij, 20.000 katru gadu, visus Latvijas atjaunotās neatkarības gadus. Kopā tas iztaisa pāri par 300.000 nedzimušu dvēseļu. Ko viņiem citu bija darīt – viņus taču negribēja.

Vai nav fascinējošs pirmdienas, 8. septembra “Dienā”, publicētais ekspertu atzinums, ka Latvijā iedzīvotāju skaits mazinās emigrācijas dēļ un nevis zemās dzimstības dēļ? Šorto saka, ka nācijas pastāvēšanai ir nepieciešams, ka katrai sievietei dzimst 2,1 bērns. Latvijā tas nozīmē, ka nācijas pastāvēšanai ir nepieciešams, ka katru gadu dzimst ap 40.000 bērnu. Latvijā katru gadu dzimst ap 20.000. Pēc CSP datiem “emigrācijas saldo” ir ap mīnus 1000. Vai ekspertiem, ieskaitot norvēģi Āsvi, nav zudusi samēra sajūta? J. Ziedars, Diena, 22.09.2008

Dienas lasītāju komentāru atlase.

lija 22.09.2008

Nu, nemil šajā valstī bērnus, nemil!!!! 1) Nav lielāka sabiedrības nosodījuma, kā sabiedriskā vietā atrasties kaut ar vienu bērnu; 2) atrisināt sociālas problēmas ir pazemojumu virkne; 3) jābūt ļoti lieliem izdzīvošanas instinktiem, t.sk. veselības jomā; 4) nav nākotnes, ja nav cieņas un mīlestības; 5) un vispār bērni ir vecāku hobijs un apgrūtinājums pārējiem, diemžēl.

lija 22.09.2008

Iesākumā jau varētu palielināt, ar nodokļiem neapliekamo naudas summu, par katru paspārnē esošo bērnu. Tas jau

būtu cienījams solis no šīs zemes, kas demonstrētu cieņu un sapratni. Tad arī nevajadzētu tik daudz par pabalstiem filozofēt. Nu nav īpaši lielas tās 500 - 800 Ls algas vecākiem, kuriem ir kaut viens bērns, kurš, kā zināms, jo lielāks, jo vairāk izmaksā. par mazākām algām vispār runa nevar būt, tas jau ir cilvēka cieņu pazemojoši. Apm. 400 ir minimālā alga nedēļā (!!!) Eiropas zemēs...

Ko tad tā tauta saka?

“Parasts latvietis” saka, ka dzimstības palielināšana ir galēji nepieciešama. Jau tagad var daļēji izjust negatīva dabiskā pieauguma radīto nelabvēlīgo ietekmi uz valsts ekonomiku. Ar laiku tā kļūs arvien nopietnāka. Tādēļ ir svarīgi šo procesu pēc iespējas ātrāk apturēt. Taču latviešu tautai ir nepieciešamas vismaz 3 bērnu ģimenes. “alvils” saka, ka galvenais ir, lai katrs redzētu, sajustu, ka viņš un līdz ar to, viņa bērni, ir vajadzīgi tautai - valstij. To apstiprina “Nella” teikdama, ka tas gan ir taisnība, ka, kamēr neradīs tautai normālus apstākļus, jaunās ģimenes bērnus neplānos, tās, kurām rūp, ko viņas izaudzinās! Tā viņš ir! “janis” domā, ka jābūt progresīvajam algas nodoklim un bezbērnu nodoklim, un “Domātājs” uzskata, ka principā jebkuru nodokli var uzskatīt par cilvēktiesību pārkāpumu. Tomēr cilvēktiesības nav absolūtas, un tās var tikt ierobežotas visas sabiedrības interešu vārdā. Tādēļ viņš neredz nekādus juridiskus šķēršļus bezbērnu nodokļa ieviešanai.

Tātad tauta sagaida rīcību no tautas kalpiem šinīs jautājumos. Bet vai var sagaidīt, ka tautas kalpi, bez urdīšanas kustēsies, lai ievestu bezbērnu nodokli? Noteikti ne! Tātad ir vajadzīgi urdītāji un tiem būtu jābūt labi samaksātiem profesionāļiem, un tos varētu algot dzimstības veicināšanas pasākums, speciāli tam nolūkam radīts.

“Suņusēne” saka, ka, ja tiešām kāds grib, lai būtu bērni, tad vispirms ir jāmaina sabiedrības attieksme pret sievieti ar bērniem. Tagad tā ir tāda, it kā būtu kaut kāds riebigš noziegums izdarīts. Ja ko vajaga - pati vainīga, tiec galā kā gribi. Ratiņus autobusā iecelt, grūtnieci apsēsties palaist un tamlīdzīgas sikas lietiņas, kas pamatīgi sagandē ikdienu. “Iija” uzskata, ka nemīl šajā valstī bērnus, nemīl, jo nav lielāka sabiedrības nosodījuma, kā sabiedriskā vietā atrasties kaut ar vienu bērnu, bet “kādi tur bērni” saka, ka Latvijā tas ir vispār ārprāts; otru tik bērniem nedraudzīgu valsti viņš nezina, arī Afrikā nē. Plus vēl bērni ir totāls traucēklis vecākiem, nerunājot par pārējo sabiedrību, kura bērnus publiskās vietās burtiski ienīst.

Jā! Tā viņš ir! Kas būs tas, kas šo stāvokli mainīs? Kur audzina džentelmeņus? Karaskolās! Korporācijās! Kur vēl? Bet tas būtu jau daudz par vēlu. Tas ir jāsāk skolās, kur dzīvības mācībai ir jābūt obligātam priekšmetam visās klasēs! Bet vai var sagaidīt, ka tautas kalpi bez urdīšanas kustēsies tādu klauzulu ievest Izglītības ministrijas nolikumā? Noteikti ne! Tātad ir vajadzīgi urdītāji...u.t.t.

“Inko” saka, ka jauna ģimene ir perespektīvāka: veselības, dzīves optimisma, karjeras u.c. ziņā. Pati ir 20gadniece, mamma 2 atvasēm un, droši vien, būs vēl arī 3. bērns. Nav nekur teikts, ka dzīvi nodzīvosi kā debessmannā. Taču jaunākā vecumā ir vieglāk tikt pāri šīm grūtībām. Tāpat “maiga” domā, ka labāk bērni ātrāk, un tad vēl visa dzīve priekšā. Viņa nekad nav nožēlojusi, ka nepaklausīja māmiņas padomam. “Žulis” uzskata, ka bērni mums palīdz dzīvot. Bērni mūsu dzīvi padara pilnvērtīgu, piedod tai jēgu. “Taburete” saka, ka bērniņu audzina ar mīlestību, nevis līdzekļiem, un “Bute” saka “Dortmundes Erikam”, ka zināt, ka vecāki viņus mīl, bērniem ir svarīgāk kā jebkas cits. Un dzīves kvalitāte nav atkarīga tikai no materiālās labklājības - ir citi, fundamentālāki rādītāji, bet “Mamma” pamāca, lai par sevi padomā jaunatne, ja ne par

Latviju. Lai gala vārdu saka “Viedā”: “Pārsteidzoši, ka kaut kas tāds var skanēt no sievietes mutes: bērns ir klapatas, bet nevis vislielākā laime, kāda vien ir iespējama zemes virsū.

Taisiet bērniņus, kamēr esiet jauni, viņi izaugs, nesot prieku, nevis mūžīgas klapatas. Protams, ja vien jūs viņus mīlēsīt no sirds un pa īstam.

Šī ir tā dzīvības mācība, kas ir jāmāca jau no bērna kājām! Bet vai var sagaidīt, ka tāda mācība radīsies pati no sevis? Profesionāli urdītāji te nelīdzēs. Līdzēt varētu, ja “Viedā”, “Žulis” un pārējie, līdzīgi domājošie komentētāji, savus uzskatus izkliegtu tautā skaļi un ilgi, ļoti skaļi un ļoti ilgi!

Katram brālītim ir vajadzīga māsiņa.
No tīmekļa, autors nezināms.

Rakstu sērija portālā TautasForums.lv

“Tautas izmiršana.”

Pavisam nesen tika veidota jauna valdība. Jaunajai valdībai prezidents sagatavoja uzdevumu prioritāšu listi un tādu listi sagatavoja arī prospektīvais ministru prezidents. Latvijā jau ilgus gadus izmirst tauta. Uz norādījumu, ka šim Latvijas valsts un latviešu tautas pastāvēšanai kritiskajam jautājumam būtu jābūt sevišķi prominentā vietā topošās valdības darbības programmā, tika saņemtas vairākas atbildes. Viena no tām: „Atbildot uz Jūsu jautājumu par tautas izmiršanas problēmas jautājuma iekļaušanu topošās valdības debašu ciklā, varu teikt, ka līdzšinējās valdības ar šo jautājumu jau ir strādājušas, veicinot dzimstību, un arī veidojot jauno valdību, šis jautājums tiks turpināts risināt un par to tiks domāts, sastādot jaunās valdības deklarāciju. Līdzšinējais darbs ir samazinājis demogrāfisko lejupslīdi, un jaunā vadība turpinās strādāt pie šīs problēmas.“ Otrs citāts: „Turpmāk lūdzam racionālāk izvērtēt sociāli ekonomisko un demogrāfisko situāciju Latvijā, kā arī aicinām saskatīt jau padarīto ģimenes politikas jomā, lai sekmētu latviešu tautas uzplaukumu Latvijā un vienotību pasaulē.“

Labi! Paskatīsimies faktus, lai varam „racionālāk izvērtēt“ Latvijā notiekošo. Tam nolūkam lietosim internetā pieejamo Centrālās Statistikas Pārvaldes (CSP) izdevumu: Demogrāfiskās statistikas galvenie rādītāji 2006. gadā.

Nodaļā: “Iedzīvotāju skaita izmaiņas” lasāms, ka CSP sakopotie 2006. gada demogrāfiskās statistikas dati liecina, ka Latvijas iedzīvotāju skaits vēl aizvien turpina samazināties. 2007. gada sākumā Latvijā dzīvoja 2,281 milj. cilvēku, vai par 13,3 tūkstošiem mazāk nekā pirms gada. Iedzīvotāju skaita samazinājuma temps 2006. gadā bija lielāks nekā iepriekšējā gadā: 0,58% salīdzinājumā ar 0,51% 2005. gadā. Jāpiezīmē,

ka CSP ir paziņojusi presē, ka 2007. gada pirmajā pusgadā dzimstība ir bijusi zemāka nekā tajā pašā laikā 2006. gadā. Šie ir fakti, ko Latvijas nākotnes veidotāji politiķi gan nedrīkstētu ignorēt!

CSP izdevuma 4. lpp ir redzama summārā dzimstības koeficienta Latvijā diagramma par laiku no 1987. gada līdz 2006. gadam. Tas vizuāli parāda dzīvā spēka saglabāšanas problēmu Latvijā. (Summārais dzimstības koeficients ir vidējais bērnu skaits, kas varētu piedzimt sievietei viņas dzīves laikā, saglabājoties attiecīgā gada dzimstības līmenim.)

Diagramma rāda, ka 1987. gadā šis koeficients bija 2,21. Tas ir apmēram tautas pašatzažošanās līmenis. Lai tauta un valsts pastāvētu, summārajam dzimstības koeficientam ir jābūt tautas pašatzažošanās līmenī un tā tam ir jābūt katru gadu. Ja tā nav, tad tauta izmirst!

Tālāk ir redzams, ka pirmajos desmit Latvijas neatkarības gados summārais dzimstības koeficients ir nokritis līdz 1,13. Tas ir ievērojams skaitlis, jo tas ir ierakstīts Ginesa rekordu grāmatā kā pasaules rekords. Te der piezīmēt, ka tanī gadā Latvijā noteikti nebija ne pasaules sliktākais saimnieciskais, ne sabiedriskais stāvoklis un tādēļ nevar dzimstību saistīt ar šiem apstākļiem.

No 1997. gada dzimstības koeficients ir gadu no gada pieaudzis: 1,13 – 1,18 – 1,21 – 1,29 – 1,31 un 2006. gadā ir sasniedzis 1,35. CSP oficiālais 2007. gada vērtējums būs pieejams jūnija vidū, bet ES statistiķi ir prognozējuši, ka tas būšot 1,27. Tas nozīmē, ka, pirms ķeramies pie dzimstības datu analīzes, publicētajai CSP summārā dzimstības koeficienta diagrammai, ir jāpievelk 2007. gada straujais koeficienta kritums uz 1,27.

Valdības politikas vērtējums ir atkarīgs no izejas punkta. Ja par izejas punktu pieņemam Latvijas neatkarības atgūšanas laiku, 1987. gada koeficientu 2,21 tad 2007. gada koeficients 1,27 skaidri rāda, ka valdības politika Latvijas 17

gadu neatkarības laikā ir bijusi sliktāka par sliktu!!! Ja par izejas punktu pieņemam 1997. gada Ginesa rekordu grāmatā ierakstīto pasaules zemāko koeficientu 1,13, tad ir taisnība, ka pēdējo desmit gadu laikā dzimstība ir pieaugusi. Tā ir pieaugusi uz 1,27. Ja pieņemtu, ka koeficienta pieaugšana ir lineāra, tad, diagrammā savienojot šos divus punktus 1,13 un 1,27, kļūst redzams, ka Latvijas valsts pastāvēšanai nepieciešamais 2,21 koeficients tiktu sasniegts pēc apmēram 50 gadiem. Tā kā tanī laikā latviešu skaits būs samazinājies līdz neatjaunošanās līmenim, tad redzams, ka pašreizējā valdības politika nav pelnījusi vairāk nekā 2- atzīmi. Drīzāk ticams, ka pie pašreizējās valdības politikas par izejas punktu būtu jāuzskata 2003. gada koeficients 1,29 un velkot lineāru taisni uz 2007. gada 1,27, kļūst redzams, ka nepieciešamais koeficienta līmenis 2,21 nekad netiks sasniegts. No tautas dzīvā spēka saglabāšanas viedokļa tā ir drausmīgi nepietiekoša! Saka, ka neseno Latvijas valdības maiņu esot panākusi lietussargu revolūcija. Vai pašreizējās valdības politikas maiņai nav vajadzīga sekumu revolūcija? Sekumi ir dakšas, mēslu izmešanai mēslainē.

Tātad Latvijas pastāvēšanas nodrošināšanai ir nepieciešama drastiska valdības politikas maiņa.

Visai tautai ir jāmaina domāšana! To varētu panākt ar intensīvu izglītošanu skolās, sākot jau ar pirmo klasīti, ja Izglītības ministrijas nolikumā būtu tautas dzīvā spēka atjaunošana.

Latvijā izmirst tauta. Tas ir tādēļ, ka Latvijā piedzimst mazāk bērnu nekā nomirst pieaugušo. Miršanas laiks ir Dieva ziņā, bet bērnu dzimšana vai nedzimšana ir cilvēku personīgās izvēles jautājums. Tātad latviešu tautas pastāvēšana nav demogrāfijas problēma! Tā ir dzimstības problēma! Ir ārkārtīgi svarīgi saprast starpību starp abiem jēdzieniem. Kamēr demogrāfija nodarbojas ar jau esošo cilvēku statistiku, dzimstību nosaka personīgās izvēles, laikā pirms bērna

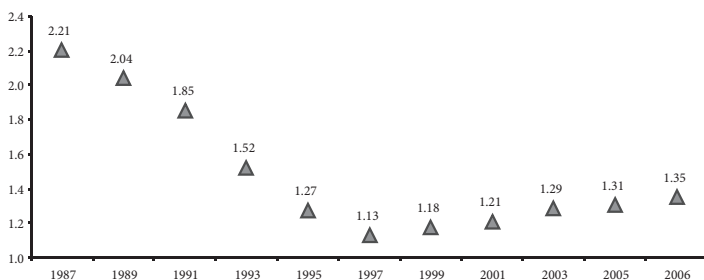
dzimšanas. Tas, protams, nozīmē, ka dzimstības veicināšanas politikai ir jākoncentrējas uz šo laiku. Džonatāns Grants, kas vada sabiedrības novecošanās problēmu pētniecību RAND organizācijai saka, ka viņu slēdziens esot, ka zemo dzimstības līmeni varot mainīt, bet priekšnoteikums esot valsts valdības nepārprotama deklarācija, ka tā vēlas, lai valstī dzimtu vairāk bērnu. Tas ir loģisks slēdziens, jo bērni dzimst tikai tad, ja viņus grib. Latvijas demogrāfijas guru, profesors Pēteris Zvidriņš saka, ka dzimstības veicināšanas pasākumiem nauda nav problēma. Problēma ir gribas trūkums! Cien. latviešu tautas pārstāvji! Vai Jums ir griba? 11.04.2008

“Visas dzīvas zivis peld pret straumi!”

2005. gada septembrī toreizējais ministru prezidents A. Kalvītis, kopā ar ministriem D. Staķi un A. Baštiku ziņoja preseī, ka sākot ar 2006. gada 1. janvāri „māmiņu algas“ tikšot paugstinātas par 100 latiem mēnesī, un tas būšot par iemeslu tam, ka katrā ģimenē turpmāk dzimšot trīs līdz četri bērni. Viņa teikto jāsaprot, ka sākot ar 2006. gadu, visus turpmākos gadus dzimstības koeficients Latvijā būs vismaz 2.21, tāpat kā tas bija 1987. gadā. No diagrammas (pilns demogrāfiskās statistikas pārskats - .pdf datne) redzams, ka 2006. gadā dzimstības koeficients bija 1.35 un ne 2.21. ES statistiķi paredz, ka 2007. gadā dzimstības koeficients būs 1.27 un ne 2.21. Tas apstiprina plaši zināmo faktu, ka netiešā dzimstības veicināšana ar sociālo pabalstu palielināšanu nedarbojas. Bagātās valstis ir izdevušas triljonus dolārus tādām nolūkam, bet bez panākumiem. No diagrammas ir redzams, ka Latvija nav izņēmums.

Lai Latvija varētu pastāvēt ir nepieciešams, ka dzimstības koeficients ir vismaz pašatzažošanās līmenī, tas ir vismaz 2.21 katru gadu. Kapēc tā? Sievieteī dabas dotā spēja radīt dzīvību

Summārais dzimstības koeficients Latvijā 1987.–2006. gadā

izbeidzas ap viņas četrdesmit gadiem. Ja viņa savas dzīves četrdesmitos gados ir radījusi trīs pēcnācējus (dzimstības koeficients 2.21), tad, viņai pensijā aizejot, viņas sešdesmitos gados viņas vismaz 20 gadus vecie, trīs pēcnācēji varēs viens art, viens sēt un viens maizi cept, ar ko vecākus pabarot. Ja tai sievietei viņas pirmajos četrdesmit gados pēcnācēju nebūs, tad viņai, sešdesmitos gados pensionējoties, būs pašai jāiet art, pašai būs jāšēj un pašai būs jācep maizi, ja tā gribēs ēst un tas būs tādēļ, ka nebūs strādnieku un tādēļ valstij nebūs nodokļu, ar ko finansēt pensiju sistēmu. Tātad, lai valsts varētu pastāvēt, valdībai ir nepieciešams spert soļus, lai nodrošinātu, ka dzimstības koeficients sāk strauji tiekties uz 2.21.

Saeimas JL frakcijas priekšsēdētājs Dzintars Zaķis saka, ka valdības sūtītos signālus ļoti labi nolasa valsts iedzīvotāji. Pašreizējie signāli, ko valdība sūta valsts iedzīvotājiem ir, ka no sievietēm nevar prasīt, lai tās rada bērnus, jo tas aizskar viņu cilvēktiesības. Sevišķi skaidri tādi signāli nāk no valsts birokrātēm.

Labklājības ministrija un Bērnu un ģimenes lietu ministrija privātās vēstulēs autoram ir deklarējušas, ka pastāvošā dzimstības veicināšanas politika netiks mainīta.

Nu! No diagrammas iepriekšējā lappusē ir skaidri redzams, ka tāda rīcība nepārprotami ved uz valsts sabrukumu, jo dzimstības koeficientam nav tendences strauji tiekties uz augšu.

Ir vēl viens signāls, kas tautai nāk no valdības (un no demogrāfiem), un tas ir likteņa nenovēršamība, jo tautas izmiršana, ar nedaudziem izņēmumiem, notiek visās Eiropas valstīs. Bet dabā ir redzams, ka visas dzīvas zivis peld pret straumi. Ja mēs pieņemam likteņa nenovēršamību tautas izmiršanai, tad mēs esam kā beigtas zivis, kas peld pa straumi un ar laiku sāk smirdēt. Jau 1984. gadā Andris Zeidaks rakstīja, ka zemā dzimstība ir „mūsu paražu posts“. Tas nozīmē, ka, lai mainītu dzimstību, ir jāmaina paražas. Ilgus gadus mātes ir teikušas meitām: „Tikai ar bērniem, meitiņ, nesteidzies!“ Tātad, ja gribam veicināt dzimstību, ir jāpanāk, lai mātes meitām teiktu: „Tikai ar bērniem, meitiņ, pasteidzies, jo citādi mums bada maize draud!“ Straujo dzimstības kritienu pēc neatkarības atjaunošanas arī var izskaidrot ar straujo paražu maiņu, no padomju apspiestības izkļūstot rietumu brīvībā.

Pamatideja teiktajam ir fakts, ka paražas nevar mainīt ar valsts naudas piešķiršanu šim vai tam. Tās var mainīt tikai ar pierunāšanu un izglītošanu un tādām nolūkam ir vajadzīgas speciālas institūcijas valdībā un ārpus tās, kas nodarbotos ar dzimstība veicināšanas problēmu risināšanu.

Ir jāņem vērā, ka absolūti nekas nemainīsies līdz tam laikam, kad pašiem būs kļuvis skaidrs, ka mēs gribam, lai Latvija turpina pastāvēt un tādēļ mēs gribam, lai Latvijā būtu vairāk bērnu. Teikto atbalsta modernā pētniecība sabiedrības novecošanās problēmu risināšanā. Vienas tādas pētniecības vadītājs Džonatāns Grants saka, ka pirmais solis esot valdības nepārprotama deklarācija, ka tā vēlas, lai valstī būtu vairāk bērnu. Tas ir jādara veselā saprāta dēļ!

Skat. arī rakstu: Tautas izmiršana 13.06.2008

“Sauls mūžu Latvijai!”

Senā pagātnē Dievs bija radījis tautas un nu aicināja tās uz zemes dališanu. Katra saņēma, kādu vēlējusies. Kad visas ar guvumu izklīdušas, ierodas latvietis: “Es te pēc zemes... teica, ka dališot...” - “Bet viss jau izdalīts. Kur tad tu biji?” - “Nu... darbiņu bija jāpabeidz... Nevar jau pusratā pamest.” - “Nu, re, nokavēji!” - “Žēl gan, bet neko darīt!” Dievam kļūst žēl latvieša. Viņš izņem no azotes tādu mazītiņu zemes gabaliņu un dod latvietim: - “Es gan to taupīju sev, bet, še, ņem!”

No tā laika to zemes pleķīti sauc par Dievzemīti. Kad latvietis tur apmetās dzīvot, viņš to nosauca par Latviju! Tā nākam pie slēdziena, ka, lai Dievzemīte turpinātu palikt par Latviju, ir nepieciešams, ka Latvijā dzīvo latvietis.

Kopš neatkarības atjaunošanas Latvijā katru gadu piedzimst ap 20.000 mazāk bērnu nekā ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka Latvijā turpinātu dzīvot latvietis. Kad valsts svētkos vēlam saules mūžu Latvijai, tad ir jāatceras, ka tādām vēlējumiem ir priekšnoteikums, ka summārajam dzimstības koeficientam ir jābūt 2.2 un tas nozīmē, ka katrai latvietei viņas mūžā ir jārada vismaz trīs bērnus. Ja tā nav, tad tāds vēlējums ir tikai tukša frāze.

Viena latviešu zeltene, pēc apprecēšanās, abi ar vīru apmetās uz dzīvi Izraēlā. Tur valdība viņai pieprasīja, lai viņai būtu seši bērni. Ja Latvijas valdība pieprasītu, ka katrai latvietei ir jābūt sešiem bērniem un sekotu, lai tas tiek izpildīts, tad divi simtu gadu laikā Latvijā dzīvotu 900 miljoni latviešu (skat. formulu 28. lpp). Tiem 900 miljoniem latviešu būtu tiesības no Krievijas pieprasīt, lai latviešiem atgriež visas tās seno baltiešu zemes, kas ir rietumos no Maskavas. Ja moderna demokrātija kā Izraēla, ko atbalsta kā ASV, tā visas ES valstis, var uzstādīt tādas prasības savas valsts sievietēm, tad nav nekāda iemesla, kādēļ Latvija tādas pašas prasības nedrīkstētu uzstādīt savā valstī. Ja tādu prasību uzstādīšana nav sieviešu cilvēktiesību pārkāpšana Izraēlā, tad pastāv precedents, ka tas

pat attiecas arī uz Latviju. Latvijai, protams, nav pretenziju uz senajām latviešu zemēm Krievijā, bet tai ir pretenzijas uz tiesībām nodrošināt tautas pašatzažošanās līmeni, kas nozīmē pienākumu katrai sievietei radīt trīs vai četrus bērnus viņas dzīves laikā.

2005. gada 13. marta ziņa no Briseles (LETA). Eiropas Savienības (ES) valstu valdībām ir jāsāk pievērst uzmanība plašākajām sekām, ko rada izmaiņas Eiropas demogrāfiskajā situācijā, kā arī uz aizvien pieaugošo veco cilvēku skaitu visā kontinentā, ceturtdien paziņoja Eiropas Komisija. “Jautājums ir daudz plašāks par gados veciem strādniekiem un pensiju reformu. Tas ietekmēs gandrīz visus mūsu dzīves aspektus,” teica ES sociālo lietu komisārs Vladimirs Špidla. “Šīs demogrāfiskās izmaiņas ievērojami ietekmēs mūsu pārticību, dzīves līmeni un paaudžu attiecības. Modernajā Eiropā nekad nav bijis ekonomiskā pieauguma bez dzimstības pieauguma,” teikts ziņojumā. No šī varam secināt, ka komisāra Vladimira Špidlas vadītā EK sagaida Latvijas valdības rīcību dzimstībai labvēlīgas likumdošanas ieviešanai valstī.

Angļu BBC televīzijas programmai Panorāma intervētais Džonatāns Grants, kas vada Eiropas kritošās dzimstības pētniecību RAND organizācijai, ir teicis, ka daudzās Eiropas valstīs politiķi ir sākuši pieprasīt valstij tiesības spert drastiskus soļus dzimstības veicināšanai. Granta pētījumi norāda, ka pirmais solis dzimstības veicināšanai esot valdību nepārprotama deklarācija, ka tās vēlas, lai dzimstība valstī uzlabotos. Savā vienkāršībā šis Džonatāna Granta ieteikums ir ģeniāls. Ir taču nepārprotams fakts, ka bērni dzimst tikai tad, ja tos grib! Tas nozīmē, ka ir nepieciešams, ka tiem, kam rūp Latvijas un latviešu tautas pastāvēšana, ir jārada kustību zem saukļa: “Mēs gribam, lai Latvijā būtu vairāk bērnu!” No pašreizējās Latvijas valdības neko pozitīvu sagaidīt nevaram, jo to labi raksturo žests tautas vēlmēm, kā tas tika rādīts tautai pēc nesenajām prezidenta vēlēšanām. To šķietami

apstiprina arī prezidents, Saeimas pavasara sesijas pēdējā sēdē deputātiem sakot, ka „Saeima šobrīd pilda “noliedzēja, nevis aktīvā problēmu risinātāja lomu”.

Katrs par sevi mēs neko panākt nevaram, jo katram ir savs “darbiņš jādara, ko pusratā pamest nevaram”. Tas nozīmē, ka mums ir vajadzīgs sabiedrisks nodibinājums, kurā labi algoti profesionāli cilvēki nodarbotos ar dzimstības veicināšanas problēmu risināšanu. Šāda sabiedriska nodibinājuma radīšanai un darbībai nepieciešamo naudu ir jāmeklē pie sponsoriem, kā pretvērtību solot reklāmas iespējas. Kā piemēru varētu ņemt bankas. Tās reklāmai izdod milzīgas summas. Vai tās varētu atturēties no reklāmas uz jaundibināmā sabiedriskā nodibinājuma automašīnām – (Labākā) Banka Latvijā “grib, lai Latvijā būtu vairāk bērnu”, jo tas nodrošinās jaunus kontus bankai nākotnē? Te ir iespēja tautvaldībniekiem darīt praktisku darbu Latvijas nākotnes nodrošināšanai, izveidojot darba grupu šāda sabiedriskā nodibinājuma iedzīvināšanai. Sākumā pārrunām varētu apskatīt 2005. gadā Saeimā iesniegtos Dzīvības Fonda Statūtus. Varētu runāt ar laikraksta Laiks redakciju par apaļā galda konferenci par jautājumu, kā panākt, lai Latvijā tautas pašatražošanās līmeni sasniegtu piecos gados. Varbūt varētu apvaicāties, vai naudu nevarētu dabūt no Latvijas brīvības fonda, kas savā laikā tika dibināts Latvijas neatkarības atgūšanai, bet tagad jau 90% pasaules brīvo latviešu dzīvo brīvajā Latvijā, un zemās dzimstības dēļ Latvijas neatkarība ir apdraudēta. Pastāv tāds iestādījums kā PBLA demogrāfiskā darba grupa. Plašs un interesants darba lauks! Skeptiķiem ir jāņem vērā, ka ieteiktā rīcība balstās uz Džonatāna Granta vadītās modernās pētniecības rezultātiem, bet tādas pētniecības, ka tas varētu neizdoties, vienkārši nav. Latvijas pirmais prezidents Čakste par ļoti līdzīgu priekšlikumu esot teicis, ka tā lieta varētu iet, ja tikai atrastos kāds cilvēks... 21.07.2008

“Pēdējais latvietis?”

Rasma Dinberga jautā (avīze “Laiks”, 31.numurs), vai piepildīsies 2200. gada pareģojums, ka, nekam nemainoties, ap to laiku beigs eksistēt latviešu tauta un valoda? Tas atsauc atmiņā 2000. gadu, ko Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA) bija izsludinājusi par tautas dzīvā spēka saglabāšanas gadu, un tam nolūkam tika rīkota speciāla konference, par kuru ir ticis komentēts, ka tā tāds čiks vien esot bijis. Esot gudri papļāpāts un tas viss. Tā paša gada 12. jūnija numurā “The Baltic Times” rakstīja, ka runa neesot vis par pēdējo mohikāni, bet gan par pēdējo latvieti. Latvijas Attīstības aģentūras statistiskie dati rādot, ka 160 gadu laikā uz Latvijas zemes vairs nebūšot neviena vienīga latvieša. Tas nozīmē, ka, kā to savā laikā laikrakstā “Austrālijas Latvietis” rakstīja Lidija Dombrovska Larsena, vēl būs pasaulē tādi aizsargājami dzīvnieki kā ziloņi, degunradži un Bengāles tīgeri, bet latviešu nebūs. Čuš un pagalam! Kopš 2000. gada Latvijā ir saradusies vesela virkne ļoti aktīvu, mātes jēdziena noliedzēju, pasākumu. Būtu interesanti jautāt statistiķiem, vai šo noliedzēju darbības rezultātā latviešu nulles gads nav paredzams vēl pirms 2160. gada?

Ka lietas ir nopietnas, liecina ES statistikas biroja “Eurostat” š.g. 26. augusta ziņojums, ka, lai gan līdz 2060. gadam Eiropas iedzīvotāju skaits pieaugs par 2,1%, Latvijas iedzīvotāju skaits tajā pašā laikā samazināsies par 25,9%, no 2,27 miljoniem līdz 1,68 miljoniem, kas procentuālā ziņā būs otrs lielākais kritums starp visām ES valstīm. (PBLA ziņas)

Šo prognozējumu priekšnoteikums ir – ja nekas nemainīsies, ja viss paliks tāpat, kā tagad ir! Kad uz šo faktu tika vērsta Latvijas valdības uzmanība, tad Labklājības ministrija, Bērnu un ģimenes lietu ministrija un Ministru kabinets formāli ar rakstiem atbildēja, ka viņi šo jautājumu ir apskatījuši un paziņo, ka līdzšinējā politika šajā laukā netiks mainīta. Prezidenta nostāja ir ietverta Bērnu un ģimenes

lietu ministrijas paziņojumā, jo viņam sūtītā informācija tika pārsūtīta uz šo ministriju. (Sarkasti var pasmīnēt, ka šādu lēmumu ir pieņēmusi valdība, kuru vada partijas, no kurām vienai simbolā ir ietverti trīs bērni un otra, kuras vadītāji ir prominenti bērnu labklājības lietās, un šīs partijas atbalsta visistāko patriotu partija ar saukli: “Tēvzemei un Brīvībai!”). Igaunņu rakstnieks Augusts Gailits grāmatā “Pāri bangainiem ūdeņiem” saka: “Un es saprotu, ka nevienu tautu nevar iznīcināt, ja tā pati nesamaitājas no savas muļķības un padevības stulbuma.”

Tajā pašā laikraksta “Laiks” numurā, kurā Rasma Dinberga runā par latviešu un latviešu valodas iznīkšanu, viņa arīdžan saka, ka viņa ir vienisprātis ar ideju, ka Latvijā jānodibina iestāde, kuras vienīgais uzdevums būtu dzimstības veicināšana. Ir fakts, ka bērni ir nepieciešami nevis tikai Latvijas pastāvēšanai vien, bet civilizācijas pastāvēšanai vispār. Ir arī fakts, ka Latvijā nav neviena iestādījuma, kas tautu informētu par šo nepieciešamību un neviens santīms netiek izdots šim nolūkam. No tā izriet, ka Rasma Dinbergas ieteiktais dzimstības veicināšanas pasākums Latvijā ir nepieciešams. Tādam pasākumam skaidru darbības virzienu dod Džonatana Grantā (vada Eiropas krītošās dzimstības pētniecību RAND organizācijai) ieteikums, ka pirmais solis dzimstības veicināšanai ir valdības nepārprotama deklarācija, ka tā vēlas, lai valstī dzimtu vairāk bērnu. Ja valdība atsakās to darīt, tad to jādara citam. Par šādas akcijas sekmīgumu liecina Francijas prezidenta, ģenerāļa de Golla akcija “Bēbīšus Francijai!” un pavisam nesenā pagātnē Austrālijas ministra Pētera Kostello uzsaukums “... un vienu bēbīti Austrālijai!”, kas pāris gadu laikā radīja pārslodzi jaundzimušo labdarības iestādēs.

Pēdējais latvietis? Nekad! Bet tam ir priekšnoteikums, ka mums tas ir pietiekoši svarīgi, lai tas tā nenotiktu, un mēs sāktu darbiņus darīt un izbeigtu aizkrāsnē sust.

02.09.2008

“10 miljoni cilvēkgadu toreiz un tagad”

Laikraksta Diena 19.10.2008 numurā ir raksts: “10 miljonus cilvēkgadu Latvija zaudējusi padomju okupācijas dēļ.” Rakstā ir teikts, ka līdz ar to Latvija zaudējusi nacionālo ienākumu, ko nosacīti varētu radīt viens cilvēks aptuveni desmit miljonus gadu, kā esot pavēstījis komisijas, PSRS totalitārā komunistiskā okupācijas režīma Latvijas valstij un tās iedzīvotājiem nodarīto zaudējumu aprēķināšanai, vadītājs Edmunds Stankevičs.

Kā saprast rakstā teikto? Komentētājs Dārziņš saka, ka labs bizness esot tāda rēķināšana. Nemazinot Latvijas vēstures faktu starptautiskās atzišanas nozīmi, viņam griboties teikt, ka šie fakti pielīdzināmi Jāņa Briesmīgā ekspansijai Vidzemē vai Lielā mēra postījumiem Kurzemē, un to pētīšana vairāk pielīdzināma lubu literatūras vērtībai. Daudz vērtīgāk būtu pievērsties pēdējo 15 gadu cilvēkresursu un ekonomikas neattīstīšanās iemesliem. Kā piezīmi, viņš saka, ka varētot jau būt, ka šis Stankēviča paziņojums būtu tāds mazs dūmu mākonītis, lai piesegtu šodienas notikumus valstī.

Kas tad notiek valstī, kam tāds piesegums būtu vajadzīgs? Visus septiņpadsmit neatkarības gadus sabiedrības pašatīstīšanās limenim nepieciešamo vismaz 40.000 bērnu vietā, katru gadu ir dzimuši apmēram 20.000 bērnu. Tātad *septiņpadsmit neatkarības gadu laikā Latvijai ir zuduši vairāk nekā 300.000 iedzīvotāji. Pareiznot šos 300.000 iedzīvotājus ar 70 cilvēkgadiem redzam, ka tās varas, kas pašreiz okupē Latvijas valsts iestādes, rīcības dēļ “Latvijas valstij un tās iedzīvotājiem nodarīto zaudējumu aprēķināšanai” jālieto 21 miljons cilvēkgadi.* Tas ir tā, ja gribam dramatisēt stāvokli tādā pat veidā, kā to dara Stankēviča komisija! Tiem, kas saka, ka ir starpība starp faktisku iznīcināšanu un nerīkošanos zudumu novēršanai, derētu atcerēties Starptautiskās tiesas Hāgā lēmumu, ne pārāk senajā Serbijas gadījumā, ka, lai gan valdība nav vainojama genocīdā, tā ir vainīga par to, ka tā neko nav

darījusi genocīda novēršanā. Tas tomēr ir kriminālnoziedzums!
Tāda, lūk, ir tagadne! Padomju vardarbība ir izbeigusies galīgi.
Latvijas valdības rīcība turpinās, un ministru prezidents un
divi ministri ir rakstiski apstiprinājuši, ka līdzšinējā politika
šajā laukā netiks mainīta!

22.11.2008

„Zelta atslēga Latvijas nācijas pastāvēšanai”

Kristiešu portālā Breakpoint rakstā „Demogrāfiskā ziema” ir teikts, ka gandrīz 1000 gadus Latvijas cilvēki ir spējuši saglabāt savu izteikto identitāti, neskatoties uz to, ka tie ilgus gadus ir bijuši nelabvēlīgu kaimiņu dominēti. Šodien Latvijas eksistence ir apdraudēta, un šodienas drauds ir pašmāju ražojums. Latvijas iedzīvotāju skaits ir sarucis no 2,7 miljoniem 1989. gadā uz 2,2 miljoniem šogad. Daļa no tā, protams, ir emigrācija. Bet problēmas galvenais iemesls ir zemā dzimstība: starp 1989. un 2003. gadu cilvēku skaits zem 18 gadu vecuma ir nokritis par 29 procentiem. Starptautiskais Valūtas fonds uzskata, ka iedzīvotāju skaita samazināšanās ir satraucošs drauds valsts saimniecībai, bet Saeimas deputāte Inese Šlesere uzskata, ka “zemā dzimstība apdraud Latvijas nācijas pastāvēšanu”. Tā jau ir! Ja katrus 17 gadus Latvija zaudēs pus miljonu cilvēku, tad taču Latvijas mūžs būs ļoti īss!

Iemeslu izskaidrojums, kā arī ieteikumi kritiskā stāvokļa novēršanai, ir atrodami RAND Corporation 2004. gada studijā Eiropas Komisijai „Zema dzimstība un iedzīvotāju novecošanās, iemesli, sekas un politikas iespējas”. Studijā ir ietvertas 15 ES valstis un 10 kandidātvalstis, to starpā arī Latvija.

Demogrāfiskās izmaiņas piecās valstīs – Francijā, Vācijā, Polijā, Spānijā un Zviedrijā, ir apskatītas atsevišķi. Pēc neatkarības atgūšanas Padomju Savienības pro-natālā

politika (natality – dzimstība), bezbērnu nodoklis un bērniem labvēlīga sabiedrības nostāja, netika turpināta. Pēc iestāšanās ES Latvijā radās izteikta anti-natāla politika. Sākās intensīva propaganda sieviešu iesaistīšanai darba vietās, lai balansētu darba roku trūkumu zemās dzimstības dēļ. Tikai darba vietās strādājošās sievietes saņem atzīšanu. Latvijā notiekošais apstiprina studijas slēdzienu, ka valdības rīcībai ir izteikts iespaids uz dzimstības līmeni valstī. Francijā ir otrais (pēc Īrijas) dzimstības līmenis, jo valdībai ir izteikta iejaukšanās politika, mudinot ģimenēm radīt vairāk bērnus. Turpretī Spānijā, pēc Franko valdības ļoti izteiktās pro-natālās politikas un augstā dzimstības līmeņa, tagadējai valdībai nav nekādas politikas šinī laukā, ar konsekventu otro zemāko dzimstību ES valstīs.

Tas tad arī ir studijas ieteikumu pamatā – radīt valstī bērnu radišanai vēlamu vidi. Kādā intervijā BBC televīzijas programmā Panorāma, studijas vadītājs Džonatāns Grants teica, ka pirmais solis demogrāfiskās krīzes novēršanai esot valdības nepārprotama deklarācija, ka tā vēlas, lai valstī būtu vairāk bērnu. Studija atrada, ka dzimstības politika iedarbojas ļoti lēnām un tādēļ tā ir nepopulāra politiskajām partijām, kam jāstājas vēlētāju priekšā relatīvi īsos intervālos, un tādēļ tām ir vajadzīgi īstermiņa mērķi, ar ko vilināt vēlētājus. Tas ir ļoti draudošs apstāklis Latvijai. Ja Latvijas valdība pieņemtu stingru pro-natālu nostāju šodien, tad tās iespaidu varētu redzēt tikai pēc daudziem gadiem, bet visu starplaiku darbotos pašreizējā iznīcinošā dzimstības tendence. Bet Latvijas valdībai ne prātā nenāk pašreizējo anti-natālo politiku mainīt, un pro-natālā politika nav nevienas partijas programmā, ieskaitot to partiju, ko Saeimā pārstāv deputāte, kura ir satraukusies par Latvijas nācīgas pastāvēšanu.

Džonatāna Granta teiktais satur Zelta atslēgu Latvijas nācīgas pastāvēšanai, bet vai mēs stingri un nepārprotami vēlamies, lai Latvijā būtu vairāk bērnu? 27.11.2008

Grāmatas jēga.

Labs draugs autoram jautā un pats atbild: “Un, kad tā grāmata būs uzrakstīta, vai Latvijā dzims vairāk bērnu? Ne vella!”

Nē! Bet varbūt tomēr! Studijas nolūks bija noskaidrot, kādēļ pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas valstī tik strauji samazinājās dzimstība un vai pastāv iespēja notiekošo mainīt? Tas ir izdarīts. Straujās dzimstības mazināšanās iemesli ir zināmi. Ir arī zināms, ka sabiedrības novecošanās tempu var mazināt ar bērnu dzimstības līmeņa pacelšanu. Tas nav vienas dienas darbs, bet to var izdarīt. Ja grib! Šis teksts ir uzrakstīts tiem, kas grib.

Vienam autora presē publicētam rakstam komentētājs “Miks” teica: “90. gados Latvijā demogrāfs Pēteris Zvidriņš, Pārsla Eglīte, Leonīds Mucenieks un Pēteris Leiškalns sāka celt trauksmi par strauji krītošo dzimstības līmeni Latvijā. Leiškalns brīdināja par problēmām, kas būs sagaidāmas, sākot ar 2012. gadu, kad darbaspēka tirgū sāks ienākt 2 reiz mazāk, nekā šobrīd, bet pensionēsies tikpat daudz. Eglīte, Mucenieks un Leiškalns bija izstrādājuši veselu virkni priekšlikumu bērna un ģimenes sociālo garantiju sistēmas sakārtošanai. Labklājības ministrija ar zobiem un nagiem plēsās pretī, jo bērni jau nav vēlētāji, tādēļ viņi nebija LM politisko interešu lokā. Ar neatlaidību daži uzlabojumi tomēr tika panākti, daudzas lietas ar Šleseres, Baštika, Bendrātes un citu deputātu atbalstu izdevās sakārtot pēc Bērnu un ģimenes lietu ministrijas izveides, tomēr ne visas.” Šajā studijā ir uzrakstīti ieteikumi, kā šie, un citi, “gribošie” cilvēki varētu savu rīcību pavērst citādā virzienā nekā līdz šim un, kas zina, varbūt ar labākiem panākumiem. Ja izdotos, kaut vai mazdrusciņ, tad grāmatas sagatavošanas un izdošanas darbs būs sevi attaisnojis.

Darbojoties ar grāmatas sagatavošanu, pārļausot saglabātos paša un citu autoru rakstus, dažkārt prātā iešaujas tīri vai ķecerīgas domas. Dažas no tām gribas nodot tālāk.

Dievzemīte būs Latvija tikai tad, ja tajā dzīvos latvietis. Šī aksioma nosaka, ka katrs latvieša vārda cienīgs cilvēks gribēs nodrošināt, lai latvieši Latvijā neizmirst. Tā ir norāde, ka tādām teorēmām, kā pasaules pārapsdzīvotība šinī argumentā nav vietas.

Latvijā dzīvo kā sievietes, tā vīriešu kārtas pilsoņi, un visiem viņiem ir vienādas tiesības un pienākumi. Latvijā nav ne dzimumu, ne izdzimumu.

Dzimstība. Angļu valodā tulkota kā birthrate. Tas izteic statistiskas terminu, cik bērnu caurmērā katrai sievietei piedzimst un neko vairāk. Šīs studijas izpratnē, tas nozīmē daudz vairāk. Tas drīzāk nozīmē tikumus, paražas, dzīves jēgu. Tas nozīmē laika telpu, kas ir ārpus statistiskās darbības telpas. Tas nozīmē jaunu cilvēku izšķiršanās brīdi radīt, vai neradīt jaunu dzīvību.

Ja saprotam dzimstību, kā augšā definēts, tad kļūst skaidrs, ka nav nekādas jēgas uzturēt tādas demogrāfijas komisijas, komitejas un darba grupas, kas saprot tikai paplašināt sociālās palīdzības jomu, vai dalīt dāvanaņas izmeklētiem saņēmējiem. Kam ir nozīme, ir tieši dzimstības veicināšanas pasākumiem, kas nodarbotos tikai ar bērnu radīšanai labvēlīgas vides izveidošanu un sabiedrības izglītošanu cilvēces pastāvēšanas jomā.

Būtu jau interesanti zināt iemeslus, kādēļ tik izteikti konsekvēti latviešu tautas vadītāji negrib apturēt tautas izmiršanu. Ministrijas to dara ar oficiāliem rakstiem, bet ārzemju latviešu jumta organizācijas ar strikti ieturētu, vienotu absolūto klusumu. Šis ir politiskas dabas jauājums un tādēļ būtu it kā nevietā zinātniskā studijā par dzimstības jautājumiem. Fakts tomēr ir tas, ka, agri vai vēlū studija noved pie slēdziena, ka pamatu pamatos īstais iemesls tautas izmiršanai ir nekompetentu vadītāju nolaidība.

Sevišķas ievēribas cienīgs ir demogrāfa Ilmāra Meža raksts "Mēs esam, cik mēs esam" trīs gadus pēc sensācijas, ko Lauku Avīzē izsauca diskusija par tematu "Katrai latvietei četri bērni". Viņš saka, ka ir tikai viena iespēja, lai mūsu skaits vairs nesamazinātos tik strauji - iespaidīga nodokļu atvieglojumu sistēma jaunajām māmiņām. Tieši ienākumu nodokļu atlaides jaunajām ģimenēm būtu visiedarbīgākais līdzeklis, jo "nemaksājot par jaundzimušajiem šogad, mēs būtībā uzliekam milzīgus parādus mūsu bērniem, kuriem par mūsu tuvredzīgo taupīšanu būs jāmaksā desmitkārtīgi". Tieši tā!

Paliek jautājums, kas tad ir pēdējais vārds, pie kā lasītājam būtu jāpieķeras un jāpaliek?

Latvijas pirmais valsts prezidents Jānis Čakste uzrunā tautietes ar "diskrētu lūgumu": "Tagad nu, mīļās tautietes, kad Latvija ir pierādījusi, ka viņa ir dzīvotspējīga, tagad, kur visas sirdis pukst priekš šīs mūsu Latvijas, kur visas rokas priekš viņas strādā, kur jūs pašas nevien nenogurušas strādājiet, bet pat ziedojiet tai savas rotas, tagad es vēl jūs lūgtu: padariet mūs stiprus, dodiet mums bērnus. Es esmu pārliecināts, ka jūs neliegsities padarīt Latviju stipru un varenu. Un to jūs variet." Tagad ir taisni tāds pat laiks kā toreiz - Latvija ir brīva, tai ir dota iespēja dzīvot, un tādēļ ir pareizais laiks, lai pašreizējais prezidents seko pirmā prezidenta paraugam un uzrunā tautietes ar "diskrētu lūgumu" padarīt mūs stiprus, dodot mums bērnus! Ja viņš to darītu, viņu varētu pielīdzināt vēl vienam lielam prezidentam, Francijas prezidentam de Gollam, kurš teica, ka Francijai vajag bēbišus.

Neparedzēti sekmīgs bija kādreizējā Austrālijas finanšu ministra, Kostello uzsaukums - vienu bēbīti Austrālijai! Pāris gadu laikā nedēļnieču labdarības iestādēs radās pieprasījumu pārslodze - viscaur Austrālijā! Latvijai ir savs finanšu ministrs - viņš varētu sekot austrāliešu eks-kolēģa priekšzīmei un nākt ar uzsaukumu - vienu bērnu Latvijai! Tādu rīcību ieteic demogrāfs, četru meitu tēvs, Ilmārs Mežs un rakstniece Lelde

Stumbre liek saprast, ka latvietes atsauktos uz tādu aicinājumu. Arī "Iora" šinī studijā, komentējot kādu rakstu, saka: "Ja mans vīrietis vēlētos bērnu, man ātri vien tāds būtu. Tā kā adresē vien vīriešiem šo aicinājumu!" Nu, vīri! Vai ir mums
vīri, nelokāmi tā kā klints,
vētrās norūdīta, stipra varoņģints,
viļņu bangojumā šūpulis kam kārts,
krūtīs iekalts Dievzemītes svētais vārds?

Vēl vienu bērniņu... lūdzu, lūdzu!
G. Pētersona foto.